

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadói felelős: Hubinek Gyula az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Buday Barna.

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.
Készíteteket a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1907 november 12.	d. e. 10 órakor. „Hangya” szövetkezet kongresszusa.
„ „ 14.	d. u. 4 órakor. Ipari és kereskedelmi szakoszt. ülése.
„ „ 15.	d. u. 4 órakor. Közgazdasági szakosztály ülése.
„ „ 18.	d. u. 4 órakor. Állandó tenyészállatvásár-telep létesítése ügyében kiküldött bizottság ülése.
„ „ 19.	d. e. 10 órakor. Igazgatóválasztmány ülése.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” igazgató-választmányának ugysis mint a „Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetsége” végrehajtó-bizottságának

1907. évi november hó 19-én, kedden d. e. 10 órakor a „Köztelek” székházában (Budapest, IX., Köztelek-u. 8. szám) tartandó

II. rendes ülésére.

Tárgyak:

A) Közösen elintézendő ügyek:

1. A múlt ülés jegyzőkönyvének bemutatása.
2. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.
3. A XII-ik szövetségi nagygyűlés napjának és tárgysorozatának megállapítása.
4. Az 1906—1907. évi szövetségi évkönyv bemutatása.
5. Előterjesztés a korporefakciák megszűntetése tárgyában.
6. Angolországi tanulmányut rendezése 1908. évben.
7. Állásfoglalás a Magyarország és Ausztria közötti kereskedelmi és forgalmi szerződési javaslatok tárgyában.

A közgazdasági szakosztály javaslata:

Állásfoglalás a szövetkezetekről szóló törvénytervezet tárgyában.

Az ipari és kereskedelmi szakosztály javaslatai:

- a) A szakosztály újraalakulása: elnök, alelnök és szakosztályi tagok megválasztása.
- b) A szakosztály további fenntartása érdekében teendő intézkedések.
- c) Az ausztriai komlószármazásjelzési törvény káros hatásai ellen való védekezés teendőinek megállapítása.

Tudomásul veendő:

Földmívelésügyi miniszter leirata a Veszprémi vármegyei Gazdasági Egyesület szénkéreg tartozása tárgyában.

Az osztrák Agrarische Zentralstelle átirata a takarmánykivitei tilalom tárgyában.

B) Az OMGE. belügyi:

1. A múlt ülés jegyzőkönyvének bemutatása.
2. Két jegyzőkönyv-hitelesítő kiküldése.
3. Tagsági ügyek:
 - a) új tagok felvétele,
 - b) kilépő és meghalt tagok törlése.
4. Alapszabályok módosítása.
5. „Köztelek” lapszerződés ügye.
6. Tiszteletbeli tag ajánlása.
7. Folyó évi közgyűlés napjának és tárgysorozatának megállapítása.
8. Szövetségi nagygyűlésre 30 tag kiküldése.
9. Ipari és kereskedelmi szakosztály fenntartásának kérdése.
10. Az 1895. április 18-án a gyapjuárverési vállalattal kötött egyezménynek a Magyar Általános Hitelbankra való átruházása.
11. Ügyész jelentése.
12. Folyó ügyek.

Budapest, 1907 november 6-án.

Desseuffy Aurél gróf s. k.
elnök.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”

ipari és kereskedelmi szakosztálya

1907. évi november hó 14-én (csütörtök) d. u. 4 órakor a „Köztelken” tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. Szakosztályi elnök lemondásának bejelentése, a szakosztály ujjaalakítása, elnök, alelnök és szakosztályi (ipari bizottsági) tagok választása.
2. Jelentés a kendertermesztő szövetkezet részére kérelmezett államsegély tárgyában érkezett miniszteri leiratról.
3. A komló származási jelzését a saazi piacra nézve kötelezővé tevő ausztriai törvényes intézkedések ismertetése.
4. A szakosztály 1906/1907. évi jelentése.
5. Folyó ügyek.

Bernát István s. k.,
szakoszt. alelnök.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”

közgazdasági szakosztálya

1907. évi november hó 15-én (péntek) d. u. 4 órakor a „Köztelken” tartandó ülésére.

Tárgy:

Állásfoglalás a szövetkezeti törvényjavaslat tárgyában. Előadó: Buday Barna szerkesztőtítkár.

Budapest, 1907 november 7.

Zselénski Róbert gróf s. k.,
szakoszt. elnök.

Veszünk **Luczernamagot**

Arankamentes és nagyarankamentes **lóheremagot**

a legmagasabb áron.

Lóheremagból kérünk 5 kilós mintát utánvétel mellett.

Magyar

Mezőgazdák

Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

Pályázati hirdetés.

A néhai Csáky Petronella grófnő által magyarországi gazdasági tanintézetekben tanuló vagyontalan ifjak részére tett alapítvány kamataiból két egyenként 600 koronás ösztöndíjra az 1907—1908. tanévre ezennel pályázat hirdetetik.

Ezen ösztöndíjra elsősorban a teljesen árva, ilyenek hiányában pedig oly szegénysorsu hallgatók pályázhatnak, akiknek atyjuk nem él.

A pályázni szándékozók kellően felszerelt kérvényeiket a m. kir. földművelésügyi miniszterhez czimezve folyó évi december hó 1-ig bezárólag a magyaróvári, debreczeni, kassai, keszthelyi vagy kolozsvári m. kir. gazdasági akadémia igazgatóságánál nyújthatják be.

Jelzett határidőn túl benyújtott kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Budapest, 1907. évi október hava.

M. kir. földművelésügyi miniszter.

Az új polgári perrendtartás.

A polgári perrendtartás általános és gyökeres reformja két évtizedet meghaladó idő óta szakadatlanul és élénken foglalkoztatja a magyar közvéleményt. Nyomban az 1868. évi LIV. t.-cz.-nek életbelépte után megindult jogászörökben a mozgalom abban az irányban, hogy az igazságszolgáltatást az írásbeliség nyugtától megszabadítsuk és a pereknek tárgyalását a szóbeliség napfényes forumára helyezzük át. A helyesebb belátás mindazonáltal nehezen birt diadalmaszkodni a régi prókatori és táblabírói tradíciókon és az 1883. évi novella is csak elvben tudott részt tenni a hagyományok kínai falán, amennyiben a sommás eljárás terén a szóbeliséget elvileg kötelezővé tette, de csak az első forum előtt és oly kevés szerencsével, hogy a novella intézkedései tulajdonképpen a gyakorlatban meg nem valósultak s a járásbírók előtt a sommás perek tárgyalása valósággal írásbeli uton folyt le.

Csak az 1893. évi XVIII. t.-cz.-nek sikerült az eljárást a kir. járásbírók előtt és a sommás perek fellebbviteli fórumainál valóságossá szövelvé tenni. Ez a mintaszerű törvényalkotás egy csapással kiemelte a sommás igazságszolgáltatást siralmas állapotából és pedig az emberileg lehető tökéletességnek olyan fokára, amelyen bármely európai népnél például szolgálhat. A bíróságok, az ügyvédi kar és a jogkereső közönség bámulatos könnyedséggel és a lehető legrövidebb idő alatt minden zökkenés nélkül alkalmazkodtak az új rendhez, amelynek előnyeit mindenki felismerte s amelynek gyakorlati eredményei mindenkit csakhamar meggyőztek afelől, hogy a törvényhozás ez alkalommal a leghelyesebb nyomokon járt és a szükségnek, valamint a népszellemnek mindenben megfelelőt alkotott.

Az új sommás törvény abszolút gyakorlati sikere már az első években általánossá tette azt az óhajtatást, hogy a még mindig régi formái között mozgó rendes eljárást is csekély eltéréssel a sommás törvény mintájára kell reform-

álni és a sommás törvénynek a gyakorlatban fényesen bevált intézkedéseit egyszerűen általánosítani kell.

Noha ez a terv nyomban a sommás törvény életbelépte után már teljesen megérett és annak országsszerte egyetlen egy ellenzője sem akadt, mindazonáltal immár 14 év mult el meddőségében, anélkül, hogy a perrendtartás általános reformjának terve megvalósult volna. E meddőség okait ismerjük. Tisztán politikai természetűek, amelyekkel helyett nem foglalkozunk, noha jó alkalom kínálkoznék jogos panaszra, hogy a politikai huzavonak menyi szükséges és üdvös törvényalkotás létrejöttét odátájk el a közérdek kiszámíthatatlan kárára, többek között a perrendtartás reformját is.

Politikai okokból történt, hogy a Plósz Sándor dr. akkori igazságügyi miniszter által a képviselőházhoz már egyszer benyújtott perrendtartási reformjavaslat tárgyalás alá nem kerülhetett. Az új éra talán több szerencsével jár és a Günther Antal dr. jelenlegi igazságügyi miniszter részéről csekély változtatással újból benyújtott törvényjavaslat remélhetőleg rövid idő alatt törvénynyé is lesz.

A javaslat által czélba vett reform lényegében nem egyéb, mint az 1893. évi XVIII. t.-czikben hozott intézkedéseknek a polgári jogszolgáltatás egész mezejére való kiterjesztése. Főbb elvi szempontjai: következetesen keresztülvitt szóbeliség, olcsóság s az ítélkezésben való alaposág és gyorsaság, az anyagi igazság keresésére és érvényre juttatására való törekvés és ez utóbbi czélból a bizonyítás szabadelvű kötetlensége és a bírói kogníció szabadsága.

Ami az olcsóságot és a gyorsaságot illeti, ez a két követelmény nem áll annyira minden kifogáson feül, mint azt mi gondolnók. Angliában például a törvényhozás a pert czélzatosan drágává és nehézkessé tette, hogy ezáltal a pörök számát apassza és a pörlekedési kedvet tisztán azokra az esetekre korlátozza, amidőn komoly érdek és vitás jogkérdés forog szóban.

Nálunk ennek a fölfogásnak aligha akadhatnak hívei, mert az angoltól merőben eltérő viszonyaink a gyors és olcsó peres eljárást a közhittel egyik fontos eszközévé teszik.

Nálunk az évi viták a perrendtartási kérdésekben nem ilyen problémák körül csucosodnak ki. Ami érdekharc a perrendtartási javaslat körül már régóta foly s amelyben a törvényhozás van hivatva a döntő szót kimondani, az nálunk egyrészt a vidéki közönség, másrészt főleg a budapesti kereskedelmi körök közt fennálló érdekellentétből származik.

A hatvanas és hetvenes évek ultraliberális fölbuzdulásának hatása alatt a régi perrendtartás és egyéb törvényalkotások révén a kereskedők, mint privilegizált kaszt olyan előjogokban részesültek, amelyek rájuk nézve gazdasági tulsulyt és kiszámíthatatlan anyagi előnyöket biztosítottak.

Ezen intézkedések közé sorolandók elsősorban az 1868. évi LIV. t.-cz. 35. §-ának 2. bekezdése, mely szerint könyvkivonati és számlakövetelések azon hely bírósága előtt perelhetők

be bejegyzett kereskedők részéről, ahol a könyvek vitetnek.

Kivételes jogállást biztosítottak a kereskedőknek a kereskedelmi peres eljárást szabályozó miniszteri rendeletnek intézkedései is, amelyeknek révén a könyvvel helyén perelhető követelések közé soroltattak még az 50 frt-on aluli legkisebb követelések is, amelyek kereskedelmi ügyekben, tekintet nélkül az összeg csekélységére, sommás perura tartoztak.

A különösen dédelgetett fővárosi kereskedelmi körök érdekeinek védelmére volt hivatva az a törvényhozási intézkedés is, amely Budapesten külön kereskedelmi és váltótörvényszéket állított fel oly szervezettel, hogy ezen bíróság ítéleteit kereskedelmi ülnökök részvételével hozza meg.

A túlzottan liberális álmokból a magyar közvéleményt mihamar keserű tapasztalások rázták föl és azt kellett látnia, hogy egy hasznos társadalmi osztály megerősítésére szánt intézmények nagyrésztben csak arra szolgáltak, hogy abból a gazdaságra káros elemek visszaélések révén jogosulatlan hasznot húzzanak. Gombaként szaporodtak el a szédelő czégek, amelyeknek üzleti tevékenysége abban állott és abban merült ki, hogy ravasz utazóügynökök segítségével beháozták a hiszékeny vidéki közönséget s a legképtelenebb s a legjogtalanabb követeléseket is megvették rájuk főleg azon előjogok segítségével, hogy a budapesti bíróság előtt perelhetők s a jogában bizó tapasztalatlan alperest a sikeres védekezés lehetőségétől jóformán teljesen megfosztották.

A közfelfogás megváltozott és mihamar kifogások emelkedtek a kereskedelem azon privilégiuma ellen is, hogy érdekei az ítélőbíróság kebelében egyoldaluan legyenek képviselve, holott onnét más érdekköröknek képviselete teljesen ki van zárva.

A privilégiumok megtörése irányuló mozgalomnak már az 1893. évi XVIII. t.-cz. intézkedéseiben sikeres következményei tapasztalhatók, amennyiben ezen törvény a járásbírók külön kereskedelmi hatáskörét megszüntette, a sommás értékhárt 40 koronára szállította ugyan, de a 40 koronán aluli perekre nézve a könyvkivonati illetékességet megszüntette. A rendes kereskedelmi eljárást, a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék külön hatáskörét és a 35. § értelménél hagyta.

A Plósz-fele és újabban a Günther-fele javaslatok tekintetében az ellentétes nézetek fő ütköző pontja a 35. § által a kereskedőknek biztosított könyvkivonati illetékesség. Ezt az előjogot ugyanis a képviselőház előtt fekvő javaslat a kereskedőktől megvonja és attól az elvből, hogy minden alperes a saját lakhelyének bírósága előtt perelendő, csak abban az esetben enged eltérést, ha az adós szerződésileg kifejezetten valamely más bíróság illetékességének vetette magát alá. A privilégium megszüntét az összes kereskedelmi érdekkörök, mint valami nagy igaztalanságot tekintik és törvényes jogaik megcsorbításaként panaszozzák föl. Országsszerte mozgalmat indítottak és különösen a kereskedelmi kamarák

Kétszázötven évek mindenemő gazdasági gépekről!

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY TÁRSULAT
BUDAPEST

ugyszintén **MAGANJÁRÓK** (utimozdonyok) cséplési, vontatási és szántási czélokra, (a mozdony után akasztott egy ölet fogó ekével.) Referenciák az ország minden vidékéről.

Legtökéletesebb rendszerű
**Gőzcséplő-
készletek**

utján minden erejükből tiltakoznak az ellen, hogy a hozandó törvényben a 35. §-hoz hasonló intézkedés mellőztessék. Érvül főleg azt hozzák föl, hogy a budapesti kereskedelem a könny-kivonati illetékesség megszüntével nagy károsodást szenvedne és az egész közgazdasági élet megsínylené, mert ezen előző megszüntése által a közhitel szenvedne s a vidékieknek való hitelezés lehetetlenné válnék. Nem lehet a nagy czégekét követelni azt, hogy minden bíróság székhelyén ügyvédet tartson és a vidéki bíróságok előtt való eljárás aránytalan költségeit viselje.

Mindezeknek a panaszoknak van egy kis igaz magvuk, ez azonban pusztán abban a rég ismert tapasztalati tényben ismerhető fel, hogy minden olyan törvénynek megváltoztatása, amely hosszabb időn át érvényben volt, némi meg-rázkódtatással, sőt egyes érdekkörök károsodásával jár. A régi törvényhez, még a rossz törvényhez is lassan hozzásimulnak az életviszonyok s ha ezt a szervezetet feltépjük, vérzést okozunk, amely idővel majd eláll.

Ennél a kérdésnél főleg azt kell latolnunk, hogy melyik oldalon állanak a fontosabb érdekek? Kétségtelül azoknak a részén, akik a könny-kivonati illetékesség megszüntetését, vagy legalább korlátozását követelik, mert hol van fontosabb érdek annál, hogy a törvény előtt való egyenlőségnek érvényt szerezzünk, a könny-kivonati illetékesség révén fölbujánzott visszaéléseket kiirtsuk, a perekkel túlterhelt budapesti bíróságokat a teher legnagyobb részétől megszabadítsuk, a szabad védekezésnek és az anyagi igazság érvényesülésének az egyes perekben tért nyissunk, a vidéki élet emeléséhez hozzájáruljunk és a budapesti kereskedelmi központ egészségtelen túltengésének véget vessünk?

Igaz, hogy a magyar üzleti élet a kereskedőknek ezen előjogához már meglehetősen hozzáalkalmazkodott és így minden rázkódtatás nélkül a reform nem mehet végbe, ámde ez nem állhat utjában a szükség és jogérvét által diktált reformnak, épp oly kevésbé, mint ahogy nem lehet mellőzni valamely új vasuti vonal építését abból az indokból, hogy azzal a fuvarosoknak kárt okozunk. A 35. §. intézkedése teljesen megérett arra, hogy hatályon kívül helyezzessék.

Sok vita folyik ezenkívül a 40 kororán aluli követelések tárgyában, amelyeket ezidőszert a kereskedő saját telepének bírósága előtt be nem peresíthet, hanem kénytelen az alperes lakhelyén kisebb polgári pert indítani vagy annak járásbíróságánál fizetési meghagyást kérni. A perrendtartás revízióját a kereskedelmi körök alkalmul használják föl arra, hogy hangoztassák ama követelésüket, miszerint eme kisebb perek is sommás uton s a kereskedő saját bírósága előtt legyenek indíthatók. Ez a mozgalom azonban aligha fog sikerrel járni.

Sok vita foly a külön kereskedelmi hatáskör kérdésében és abban a kérdésben is, vajjon föntartandó-e a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék, mint külön ügybíróság és a kereskedelmi ülnökök intézménye.

Amilyen elvi fontosságot tulajdonítunk a 35. §. ügyének, épp oly csekély jelentőségűnek tűnik föl előttünk a többi vitás kérdés.

A 40 kororán aluli perek az érték csekélységénél fogva nem bírnak jelentőséggel s a gazdasági életnek csak hasznára szolgálhat minden, ami az ilyen perek keletkezését meg-gátolja s így közvetve a kiesiblen való hitelezést megszünteti. E tekintetben tehát a mai állapot minden kívánalomnak megfelel.

A budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék főnállásának egész ideje alatt kitünő bíróságnak bizonyult, amely ugy a jogtudomány-nak, mint a jogszolgáltatás művészetének magas színvonalán állott. Ezt azonban vezetőinek kiválósága és a bírói személyzet elsőrendű mmősége okozta és nem a kereskedelmi ülnökök részvétele. Közismert dolog, hogy az utóbbiaknak jelentősége a jogász-elemmel szemben és befolyása az ítélkezésre majdnem egyenlő a semmivel és az eredetileg kitűzött czélt, hogy t. i. a kereskedelmi ülnökök kereskedelmi szak-tudást vigyenek a bíróság tárgyalásaiba, alig sikerült megközelíteni és szakkérdésekben a bíróság mindig a régi módi szakértői bizonyításhoz folyamodott. Ilyen körülmények között az ülnöki intézménynek a kereskedők szempontjából nincs semmi különös értéke. A kereskedelmi törvényszék és a polgári bíróságok ítélkezése között mindvégig majdnem tökéletes komformitás uralkodott. Eppen erre való tekintetből és azért, mert a kereskedelmi törvényszék kitünő jogászait ezen bíróság megszüntetése esetén el nem veszítenék: a joggyenlőség elv érdekében mi is inkább azoknak adunk igazat, akik a kereskedelmi törvényszék különállását idejett mult dolognak és fölöslegesnek tekintik s épp azért nem tartanók veszteségnek, ha a törvény ezt a bíróságot a polgári törvényszékbe beolvasztaná.

A kereskedelmi törvényszéknek mint egy társadalmi osztály külön ügybíróságának és a kereskedelmi ülnöki intézménynek megszüntetését egyenesen követelnünk kell, ha tisztán az elvi szempontokat tartjuk szem előtt. Mert helyes és jogos ama modern törekvés, hogy a laikus elemnek a polgári bírásokban is részt adjunk, ámde ha ezt tesszük, elsősorban arról kell gondoskodnunk, hogy a bírói tisztben a társadalomnak minden érdekére egyformán osztozhassék és ezzel a helyes elvvel semmisen ellenkez-hetik nagyobb mértékben, mint egy olyan ügy-bíróság, amely csak egy társadalmi osztály ér-dekeit egyedül képviseli.

Az igazságügyminiszter törvényjavaslata, ugy amint most a képviselőház előtt fekszik; egy sokat ígérő alkotás s a többiek között a magyar gazdaközönségnek is elsőrendű érdeke, hogy az lényeges változtatás nélkül törvény erejére emelkedjék.

Szilárd Ferencz dr.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Mütrágyázási kísérletek tőzeges réteken.

☞ Hazánkban sok oly tőzeges rét van, melyen kevés a szénatermés és ami terem is — savanyu széna. A mütrágyázási kísérletek az irányban végeztek, hogy a mütrágyázás mily hatással van ily tőzeges rétekre? Növeli-e a hozamot, javítja-e a minőséget, vagy haszonnal jár-e esetleg mindkét irányban? A kísérletek eredményeként ki lehet mondani, hogy a kálfoszfat-trágyázással a tőzeges rétek szénatermése lényegesen fokozható és a minősége is javítható.

Ha mütrágyázással ily eredmény érhető el, amihez kétség nem férhet, nagyfontosságúnak kell tekintenünk Cserháti-nak, mint a kísérletek vezetőjének fenti állítását. Alig van az országban nagyobb birtok, ahol ne lenne oly terület, melyen savanyu széna nő! Ily területeket felszántani részint nem érdemes, részint nem is lehet, ugyszólván parlagon hevernek. Nem szorul hát bővebb magyarázatra, miért nagyfontosságúak a tőzeges réteken végzett mütrágyázási eredmények.

A kísérletek eredetileg csak azon czélzattal indítottak meg, hogy megállapítható legyen a mütrágya termést-növelő hatása. Az ösmeretes eredmény mellett azonban, miként alább látni fogjuk, egyéb fontos és nagyjelentőségű tapasztalatokra is jutottak.

A kísérletek a kapuvári béruradalom bánási rétljén állítottak be. A kísérleti rét 12 parcellából áll, minden parcella 1/2 kat. hold területű. Első alkalommal végzett kísérletek (1902.) két részből állottak, amennyiben 1—6-ig terjedő parcellák nemesak mütrágyázva lettek, de fűmag felülvetésben is részesültek; a 7—12. számú parcellák pedig sem mütrágyázásban, sem felülvetésben nem részesültek.

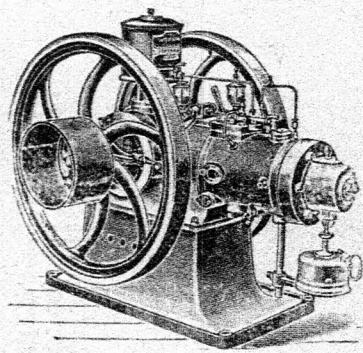
Nem lesz érdektelen ha ösmertetjük a fűmagvak keverékét is.

Az 1—6. számú parcellákra szolgáló fűmagkeverék a következő volt: Cynosurus cristatus 1 kgr., Lolium perenne 1 kgr., Agrostis stolonifera 1'5 kgr., Alopecurus pratensis 0'8 kgr., Lotus corniculatus 1'5 kgr., Festuca rubra 1 kgr., Trifolium hybridum 1'5 kgr., Dactylis glomerata 1 kgr., Festuca arundinaria 6 kgr., Phleum pratense 4 kgr., Avena elatior 1 kgr. Ezen mennyiség 1 k. holdra szolgál, egy-egy parcellára tehát ennek fele adatott.

Az 1902-ben 1—6. parcellákon végzett kísérletek eredménye k. holdakra átszámítva a következő:

	széna	sarju	összesen
	k i l o g r a m m		
1. sz. parcz. fűmagvetés trágyázatlan	682	1060	1742
2. " " " 200 kg. Thomas-salak + 100 kg. 40%0-os káli	1550	1208	2758
3. " " " 400 " " + 200 " 40%0-os "	1520	14'2	2922
4. " " " trágyázatlan	840	1056	1896
5. " " " 200 kg. Thomas-salak + 100 kg. 40%0-os káli	1532	1168	2700
6. " " " 400 " " + 200 " 40%0-os "	1522	1416	2938

WOHANKA-féle nyersolaj-motórok és lokomobilok

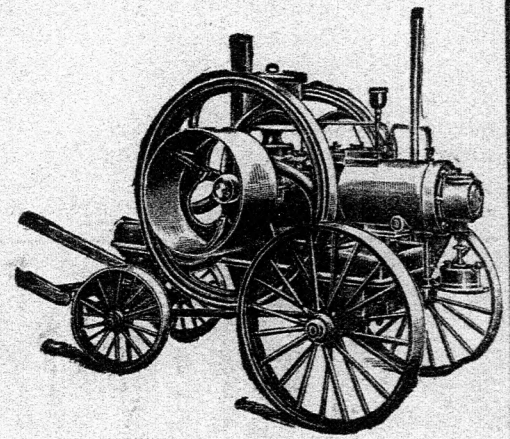

nem benzinnel hajtának, tehát a pénzügyről ellenőrzés, adómentes benzín kérvényezése stb. nem szükséges.

Üzemköltségek: a motor nagyságához képest óránként és löerőnként 2 1/4—1 1/2 fillér SZAVATOSSÁG mellett. Rendkívül csendes és egyenletes járása, tehát minden üzemre alkalmasak. Nincsenek szelepek, sem gyújtósó, sem lámpa, tehát tüzveszély és robbanás kizárva.

Teljes malomberendezések és malomszükségletek. Hazai gyártmány. Kimerítő felvilágosítást ingyen és bérmentve ad. Hazai gyártmány

Wohanka és Társa, Budapest, VI., Váci-körut 76.

E kimutatásból látható, hogy míg a trágyázatlan parcellán csak 1719 kgr. széna termelt, holdanként, addig a Thomas-salak és káli-val trágyázott parcella termése 2729 kgr.-ot tett ki; 10 q terméstebblet tehát a trágyázás javára irandó, ami nem kicsinylendő eredmény, mert 200 kgr. Thomas-salak ára 14 K., 100 kgr. 40%-os káli-trágyáé 13 K. = 27 K., tehát 1 q szénatebblet előállítására a gazdának nem kerül 3 K.-ba. Ennyit pedig a széna minden körülmény között megér, különösen akkor, ha tekintetbe vesszük, hogy a műtrágyázott széna minőségileg sokkal jobb volt a nem trágyázottinál.

E kísérlet eredményeképpen kimondható még, hogy 200 kgr. Thomas-salak és 100 kgr. 40%-os káli-trágya az a mennyiség, amelyen túlhaladni nem indokolt, amennyiben a terméstebblet nincs arányban annak előállítási költségével.

A 7-12. számú parcellán 1901-ben végzett kísérletek szerint:

1901. évi trágyázás		Termés a trágyázás évében	Termés a trágyázást követő évben
		1901.	1902.
k i l o g r a m m			
7. sz. parcz.	400 kg. Thomas-salak + 200 kg. 40%-os káli	3088	3310
8. " "	trágyázatlan	1528	1876
9. " "	400 kg. Thomas-salak + 200 kg. 40%-os káli	4040	4166
10. " "	400 kg. algierfoszfát + 200 kg. 40%-os kálisó	2494	2284
11. " "	trágyázatlan	1176	1404
12. " "	400 kg. algierfoszfát + 200 kg. 40%-os kálisó	2743	2258

Könnyebb áttekintés szempontjából ismét az átlagterméseket vesszük számításba.

	1901.	1902.
k i l o g r a m m		
1. 400 kg. Thomas-salak + 200 kg. 40%-os káli	3564	3988
2. Trágyázatlan	1356	1740
3. 400 kg. algierfoszfát + 200 kg. 40%-os káli	2620	2233

Ugy a Thomas-salaknak, mint az algierfoszfátnak volt ugyan hatása, azonban ez utóbbi jóval kisebb terméstebbletet eredményezett, mint a Thomas-salak. A két év eredménye azt igazolta, hogy az algierfoszfát-trágyának a hansági tözeges réteken nagyobb jelentősége nincs.

A kat. holdanként elszórt 400 kgr. Thomas-salak és 200 kgr. 40%-os káli-trágya az első évben 2208 kgr., a második évben pedig 2244 kgr., a két évben tehát összesen 4452 kgr. szénaterméstebbetet eredményezett.

A 400 kgr. Thomas-salak ára a 7 K. = 28 K., 200 " 40%-os káli " a 13 " = 26 K. Az összes műtrágya költsége 54 K., a 4452 q szénatermés-tebblet 54 K.-ba került, egy métermázsza terméstebbletelőállítására tehát 121 K.-ra került. Minthogy még a hansági széna is megér három koronát q-ként, a trágyázás jövedelmzőnek volt mondható, amennyiben 79-54 K. tiszta jövedelmet adott.

E számokban kimutatható jövedelmen kívül volt a műtrágyázásnak több irányú jelentőség-teljes hatása is: a műtrágyázás a rét flóráját kedvezően megváltoztatja, a sós, a savanyú füvek részben eltűnnek, az édes füvek, pillangósok pedig elszaporodnak. A tözeges rét füve foszforsav és mészben oly szegény, hogy az növendékállattal rendszeresen nem etethető, míg trágyázás folytán a széna foszforsav- és mész tartalma növekedik.

A további kísérletek az irányban végeztettek, hogy a trágyának van-e 2-3 évre is hatása? E célból az 1903-1904-ik évben az 1-6-ig terjedő parcellákon semmiféle újabb trágyázási kísérlet nem állított be. Fűmag felületében azonban mind a 6 parcella részesített, a szénaterméstebbetet tehát csak a műtrágyázás javára irandó.

	Összes termés kg.-okban:						
	1902.		1903.		1904.		Összesen a 3 évben
	széna	sarju	széna	sarju	széna	sarju	
1. parcz. Trágyázatlan	682	1061	600	1070	1040	490	4882
2. " 200 kg. Thomas-salak + 100 kg. 40%-os káli	1850	1203	1380	1170	1700	510	7558
3. " 400 kg. Thomas-salak + 200 kg. 40%-os káli	150	1402	160	120	1770	510	3132
4. " Trágyázatlan	640	1056	620	883	770	680	466
5. " 200 kg. Thomas-salak + 100 kg. 40%-os káli	1532	1163	1630	1220	1510	470	7800
6. " 400 kg. Thomas-salak + 200 kg. 40%-os káli	1522	1416	1940	1370	1940	710	8898

A fenti táblázatos kimutatásból kitűnik, hogy a műtrágyák a 2-ik, sőt a 3-ik évben is jó hatással voltak a termés fokozására. Érdekes jelenség, hogy a trágyázatlan parcellákon a szénatermésnél nagyobb a sarju hozama? Magyarán azt abban találhatjuk, hogy a tözeges hideg talaj lévén, a fűképződés természetesen lassan áll be, későbbben kaszálható mint más rétek. A trágyázott parcellákon a műtrágya folytán

a minőség szempontjából is előnyösen hat továbbá, hogy minőségre legkedvezőbben érvényesül a szuperfoszfát, utána a Thomas-salak, leggyengébben az algierfoszfát, amennyiben ez utóbbi trágya alkalmazása következében az édes füvek a széna mennyiségének csak 11 84%-át illetve 38 38%-át képezték.

A négy éven át végzett kísérletek eredménye röviden a következő: A szuperfoszfát, Thomas-salak és algierfoszfát trágyák 40%-os káli-trágyával együttesen alkalmazva a hansági rét szénatermését és a széna minőségét jelentékeny mértékben fokozták, de csak akkor, ha mind egyik foszfortrágyából kétszeres mennyiség van adva.

Az algierfoszfát a trágyázás első évében a termést nem növeli, de a trágyázást követő második, harmadik évben jelentékeny terméstebbletet eredményez. A Thomas-salak és szuperfoszfát utóhatása körülbelül egyenlőnek mondható, a két trágya közül tehát azt lesz célszerűbb alkalmazni, melyet a gazda olcsóbban vásárolhat.

Minthogy egy helyen végzett kísérletek alapján elért eredményeket, bármily meggyőzőek legyenek is azok, csalahatatlannak mondani nem szabad, párhuzamban a kapuvári kísérletekkel hasonló irányú kísérletek végeztek a rohrfeldi hansági réteken is, melyek eredménye teljesen fedi a kapuvári kísérleteket, tehát az adatok felsorolása csak ismétlés lenne. Itt azonban meg kell jegyeznünk, hogy a káli-trágya hatása is kipróbált, minnek eredményeképpen ki lehet mondani, hogy 40%-os káli-trágya + Thomas-salak együttes hatása igen jövedelmzőnek mutatkozott, amennyiben 100-1500 kg.-ig eredményezett terméstebbletet. Ha tekintetbe vesszük, hogy 1 mm. Thomas-salak ára körülbelül 7 korona, 40%-os káli-trágyáé pedig 13 koronába kerül, a műtrágya alkalmazása tözeges, gyenge hozamu réteken indokoltnak mondható. Igaz ugyan, hogy az istállótrágya, vagy komposzt alkalmazásával is el lehet ezt eredményt érni, de igen kevés oly gazdaság van, amelyik e trágya mennyiségét ne a szántóföldtől lenne kénytelen elvonnai. Ha még aztán tekintetbe vesszük az árkülönbséget, amely a műtrágya 1-2 métermázsájának szétszórása és az animál trágyafélék kihordása között van, indokolt lesz a műtrágyák alkalmazása.

Összefoglalás.

A hansági tözeges réteken végzett kísérletek eredményéből megállapítható az, hogy ezen rétek termése mesterséges trágyákkal növelhető.

korábban fejlődött a növényzet, előbb lehetett és kellett kaszálni, mint a trágyázatlan parcellákat, melyek ugyan szintén ugyanazon a napon kerültek kasza alá, de még a növényzet jó része ezeken fejletlen volt és csak az első kaszálás után kezdett az elmaradó gyeperőteljesebben fejlődni. A műtrágyának megvan tehát azon hatása, hogy tavasszal erőteljesebb, bujább fejlődésre készteti a növényzetet.

E trágyázási kísérletek után megállapítható, hogy a trágyázott parcellák holdja még a 3-ik évben is 7-9 q. szénaterméstebbetet adott, tehát a 3 év szénaterméstebbetete 28-25 q. lévén, 200 kg. Thomas-salak és 100 kg. 40%-os káli 27 K. értéket képvisel, egy q. széna előállítási költsége 95 fillérbe került.

Termésfokozó hatásán kívül megbecsülhetlen sajátossága a műtrágyázásnak még az, hogy épp a műtrágyázás folytán megsaporodtak a jóféle füvek, a savanyú füvek pedig évről-évre fogytak. Alábbi táblázatból látható, hogy míg a trágyázatlan parcellákon az édes fű az összes füveknek még 20%-át sem tette ki, addig a szuperfoszfáttal trágyázott parcellákon az édes füvek a szénában 50%-nál nagyobb mennyiségben fordulnak elő.

Trágyázás neve	Édes fű	Savanyú fű	Egyéb lev. növények
1. parcz. 25 kg. Thomas-salak + 12,5 kg. 40%-os káli	41,14%	45,46%	13,40%
2. " 18 " szuperfoszfát + 12,5 " 40%-os "	55,58 "	33,82 "	13,70 "
3. " trágyázatlan	18,53 "	72,57 "	8,9 "
4. " 25 kg. algierfoszfát + 12,5 kg. 40%-os káli	38,38 "	46,12 "	15,50 "
5. " 50 " Thomas-salak + 12,5 " 40%-os "	43,65 "	39,87 "	11,48 "
6. " 38 " szuperfoszfát + 12,5 " 40%-os "	51,6 "	39,43 "	8,96 "
7. " trágyázatlan	15,14 "	78,35 "	6,51 "
8. " 50 kg. algierfoszfát + 12,5 kg. 40%-os káli	11,84 "	78,98 "	9,20 "

E táblázatból kitűnik az, hogy a megfelelően alkalmazott műtrágya nemcsak a mennyiség, de

A mesterséges trágyák közül a foszfátrágyák fokozzák ugyan a termést és alkalmazásuk jö-

Szivattyúk és Mérlegek különleges gyár **Garvenswerke,** WIEN, II., Handelsquai No. 130. Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

vedelmező is lehet, de biztos terméstebbletek és jövedelem elérésére feltétlenül indokolt lesz foszfátrágyán kívül kálitrágyát is alkalmazni.

A kálifoszfátrágyának hatása a hansági tőzeges réteken legalább 2, de legtöbbször 3 évre terjed és termésfokozó hatása sok esetben inkább a trágyást követő második évben nyilvánul. A kálifoszfátrágya nemcsak a terméseket növeli, hanem a hansági rétek növényzetét is megváltoztatja, mert a kálifoszfattal trágyázott területeken elszaporodnak az édes füvek és pillangós növények.

A hansági réteken a szuperfoszfát a Thomas-salakkal körülbélül egyenértékűnek bizonyult, az algierfoszfát azonban csak kis terméstebbleteket adott, miért is a Hanságban ennek nagyobb jelentősége nincs. Az agrikulturfoszfát szintén növeli ugyan a termést, de a trágyázást követő évben még alig van hatása, csupán a 2-ik és 3-ik évben érvényesül, lassu hatásánál fogva a szuperfoszfát és Thomas-salakkal szemben a Hanságban alkalmazni nem indokolt.

A hansági rétekre katasztrális hódankint legmegfelelőbb 200 kg. Thomas-salakot, vagy 150 kg. szuperfoszfátot adni, azonkívül 100 kg. 40%-os kálitrágyát és a trágyázást lehetőleg minden második évben megismételni. Nagybonyorsági trágyák használata is indokolt lesz, ha csak minden harmadik évben trágyáztatik meg ugyanazon terület.

A széna minőségének javítására az időnkénti felülvetés szükséges és elegendő.

Ha a hansági réteket nem trágyázzák és évenként kétszer kaszálják, a termésekben lassu, de fokozatos csökkenés fog mutatkozni.

A különböző helyeken fekvő tőzeges rétejeink termését csupán Thomas-salakkal is növelhetjük és a Thomas-salak egymagában alkalmazva is jövedelmet adhat, de a terméstebblet többnyire csekély, a jövedelem pedig csak mérsékelt lesz.

A Thomas-salakon kívül kálitrágyát is alkalmazva, a termések sokkal nagyobbak lesznek és a réte növényzete is kedvezően megváltozik.

Sz. Gy.

GAZDASÁGI ÜZEMTAN.

Rovatvezető: Henseh Árpád.

A mezőgazdasági számvitel kérdéséhez.

A „Köztelek” egyik szeptemberi számában M. T. pálczát tör a kettős (kereskedelmi) számvitelnek a gazdaságban való alkalmazása fölött, az egyszerű számvitel mellett foglaltván állást. Fe hozza, hogy a kereskedelmi számvitel nemcsak hogy fiktív számadatokkal dolgozik, hanem magát a nyereséget is a tényleges eredménynek meg nem felelően mutatja ki.

Az előbbi érvelés a társaságokban szokták a kettős számvitel ellenzői hangoztatni; az utóbbi érv azonban M. T. találmánya: előrebocsát-hatom, hogy nagyon rossz találmány.

A kereskedelmi számvitel ellenzői nevezetesen a trágya, szalma és takarmány fix értékben való szereplését szokták hibáztatni, azt állítván, hogy ezek értékmeghatározását csak nagyon hiányosan vagy csak aproximativ-

lehet végezni. Annak előrebocsátása mellett, hogy ezek a számadatok az üzleti nyereséget nem befolyásolják, mert egyrészt mint bevételek (például a Hízalásszámla javára írva), másrészt mint kiadások (a Trágyázási költség terhére írva) szerepelnek, az a szerény véleményem, hogy az értékmeghatározás nem alkalmazásában keresendő a hiba és nem a kettős számvitel módszerében. Ma, midőn az állami vegyelemzési intézet közbenjárásával olesó és kényelmes módon analízálható a trágyát, amidőn az analízis eredményeként kimutatott nitrogén, foszforsav, káli stb. értékét, a kereskedelmi árakat véve alapul, ugyszólván pontosan megállapíthatjuk, amidőn a szénának, szalmának megvan a maga piaci ára, ezek értékelésénél ugyszólván fix számadatokkal dolgozhatunk. A kérdés már most az, hogy ezeknek a mérlegben, mint értéknek való felvétele tényleg befolyásolja-e a nyereséget? M. T. erre nézve a következő példát hozza fel:

Az egyszerű számvitel évi eredményképpen 16,000 K. kés pénzfesleget, mint üzleti nyereséget tüntet fel. Ha már most a kettős számvitel módszere szerint 6240 K., mint takarmány-, szalma- és trágyakészlet a mérlegben aktívum gyanánt szerepel ugy 22,240 K. nyereség mutatkoznék, holott a tényleges felesleg csak 16,000 kor. Hát ez a példa teljesen hamis, mert hisz a kettős számvitelben a készleteknek mint értékeknek felvételével szemben az előző évben termelt és ez évben felhasznált készletek mint kiadások szerepelnek.

A fenti példa annak lényegét nem érintő némi módosítással a következőképpen helyesbítendő:

Bevétel volt 76,000 K. — 60,000 K. kiadás = 16,000 K. ez évi felesleg; viszont az előző évben termelt trágya-, takarmány- és szalma-készletből felhasználtatott ez évben 6240 K. értéknyi; az ez évi készletek értéke 6240 K. A számadás a kettős számvitel szerint ilyképpen alakul:

Bevétel: készpénz 76,000 K. + 6240 K. ez évben termelt készletérték = 82,240 kor.

Kiadás: készpénz 60,000 K. + 6240 K. a múlt évben termelt és ez évben felhasznált készletek = 66,240 kor., felesleg tehát, mint az egyszerű számvitelnél, 16,000 kor.

A kereskedelmi számvitel tehát — amidőn a készleteket, mint értéket az eredmény kiténtésénél tekintetbe veszi — abban az esetben, ha az előző évben termelt és felhasznált készletek értéke az ez évben termeltekkel megegyezik, a nyereséget be nem folyásolja. Vegyünk azonban egy olyan példát, amidőn a két egymásután következő évben termelt készletek értéke nem ugyanaz.

Bevétel: készpénz 76,000 K. + 2000 kor. az ez évben termelt készlet értéke = 78,000 kor.

Kiadás: készpénz 60,000 K. + 6240 kor. a múlt évben termelt és ez évben felhasznált készletek értéke = 66,240 kor., ez évi felesleg tehát a kettős számvitel vezetése esetén csak 11,760 kor.

Tehát annak dacára, hogy a 16,000 K.-nyi készpénzfesleget ennél a példánál is mutatkozik, ez nem tekinthető tiszta jövedelemnek, mert hiszen ez évben az előző évvel szemben 6240 — 2000 = 4240 K.-val kisebb értékben termelt trágyát, szénát, szalmát mütrágyával, korpával, illetve

piaczi számvitelével kell majd a jövő évben pótolni. Ezen összeget tehát a kettős számvitel — nagyon helyesen — nem szerepelteti — annak pénzügyi fölősege volta dacára sem — mint nyereséget.

De meg vannak a kettős számvitelnek egyéb előnyei is; így: az egyes gazdasági ág hozamának részletezetten való feltüntetésé, továbbá a könyvbeli tartalékalapok létesítése és nyilvántartása.

Azt be kell látnia mindenkinek, hogy a mai súlyos viszonyok között elengedhetetlen a gazdasági nézve annak tudása, hogy mely gazdasági ág hoz több jövedelmet

Az egyszerű számvitelnek egyik módszere csupán a készpénzfesleget meghatározására szorítkozik, mely felesleg, mint azt az utóbb felsorolt példa világosan bizonyítja, tiszta jövedelemnek ugyancsak nem tekintendő, így tehát ez a módszer minden, csak nem helyes. Az egyszerű számvitelnek másik módszere ugyanebbe a hibába esik ugyan, azonban emellett a gazdaság egyes ágairól külön számadási könyveket vezet. Ez utóbbi módszer nem egyéb, mint korcs kereskedelmi számvitel. Amíg ugyanis a kereskedelmi számvitelben teszem fel a jubászat jövedelmezőségének feltüntetésénél vezetni kell rendszeres takarmányozási naplót, munkanaplót és trágyamérlegelést stb. jegyzéket, addig az egyszerű számadás ezeket a reális jövedelemkimutatás cseljéből elengedhetetlen feljegyzéseket többnyire rendszerint és így tökéletlenül, rendszerint a tőreikus számadatokat véve alapul — szokta végezni. Amint e feljegyzéseken és azok elkönyvelésében rendszert követünk, az egyszerű számvitel már csak némi tökéletesítést igénylő kettős számvittelé alakul át.

Áttérve a tartalékalap létesítésére, annak szükségességét nem nehéz bizonyítani. A mezőgazdaság, mint az időjárás szélsőségeitől függő vállalkozás, ugyancsak variálós jövedelmezőséget mutat fel. Eppen ezért elengedhetetlen, hogy jó termésű esztendőkhöz a jövedelem ne a maga egészében szolgáltatás ki a föld tulajdonosának, hanem hogy annak bizonyos százaléka rossztermésű esztendők esetére tartalékba helyeztessék. Ennek szükségessége különösen társas birtok (örökös társak, testvérek, rokonok stb.) kezelésénél mutatkozik, mert ez esetben, ha a társak között a mindenkori teljes nyereség osztatik fel, ugy rossz termés esetén, amikor veszteség mutatkozik, annak fedezése a birtokba helyezett tőkék, az investícióknak csökkentése révén történik (egy esetleg a nem eléggé kárhoztatható élő leltár redukálásával), mely körülmény hátrányos volta nyilvánvaló. Már pedig a tartalékalapok létesítése és ennek mint pas-zivának való nyilvántartása az egyszerű számvitel szük keretében bele nem helyezhető, hanem igenis a kereskedelmi számvitel az, amely minden üzennél a tartalékalap létesítését kivétel nélkül involválja.

Fentiekben párhuzamot vontam az egyszerű és a kereskedelmi számvitel között és szerény véleményem az, hogy ezen párhuzam minden vonalon az utóbbi módszer előnyösebb voltát igazolja. Ez csak természetes is: mert ha a kettős számvitel fölőnye nem volna nyilvánvaló, ugy nem szorítaná ki ugyszólván az egész világon az egyszerű számvitelt és nem rendelné

TERMÉSZETTŐL ARANKAMENTES lóhere- és luczernamagért

100 kilonkint 10 koronával magasabb árt fizetek a legmagasabb napi árnál.

➡ Az átvétel és fizetés a termelő állomásán történik. ➡

Természettől arankamentes a heremag, ha az illető területen aranka nem mutatkozott, vagy csak csekély mértékben és azonnal irtották. A t. gazdák kik eladó loheremaggal vagy luczernával rendelkeznek, sziveskedjenek a lentjegyzett céghez mintát küldeni és a mennyiséget közölni.

MAUTHNER ÖDÖN

os. és kir. udv. magkereskedése.

BUDAPEST.

el maga a törvény is a nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknál (részv. társulatoknál) — még ha ezek mezőgazdasági vállalatok is — a kettős könyvvitel alkalmazását.

Glaser V. Géza.

Azon körülmény folytán, hogy az „Egyszerű vagy kettős könyvvitel” című cikkem, amelyre a cikkíró hivatkozik és amelyet oly energikusan czáfol, már lapunk f. évi szeptember 18-iki 73. számában megjelent és így jóformán kimult olvasóközönségünk emlékezetéből, arra indít, hogy a szakrovatvezető szives elnézésével és a tényállás megvilágítása céljából, már most megadjam rövid válaszomat.

Glaser bírálatából ugyanis azt látom, hogy teljesen félreértette fejtegetéseim lényegét és célzatát. A kettős könyvvitelt ugyanis teljesen helyenvalónak tartom a kereskedelmi és gyárüzemmel kapcsolatos gazdaságokban, de itt is csak a pénztári napló vezetésében, míg a terményszámadások folyó vezetésében, valamint a tisztán mezőgazdasági üzemű gazdaságokban az teljesen fölösleges munkaerő- és időpocsékolás. Ennek indoklására hoztam fel, hogy bármely számtartási rendszernek csak a pozitív pénzürtékekkel szabad számolnia, mert a bizonytalan értékek, mint pl. az alomszalma, trágya stb. bevonása, egyenesen meghamisítja, vagy

ő is számításba veszi második példájában, amidőn a 4240 K. leltárértékhiányt levonja a 16,000 K. készpénzjövdelemből. A helyes jövedelmi mérleg tehát a felhozott két példában:

I. Készpénzbevételi többlet	---	16,000 K.
Leltárértéktöbblet (gyarapodás)	+	6,240 „
Tiszta jövedelem	---	22 240 K.
II. Készpénzbevételi többlet	---	16,000 K.
Leltárértékhiány (apadás)	---	4,240 „
Tiszta jövedelem	---	11,760 K.

Az én példám tehát a kettős könyvvitel szabályai szerint is — hisz magam is könyvitok hozzá — föltétlenül helyes. Az igazi eltérés azonban kettőnk nézete között ott következik be, ahol én a bizonytalan szalma és trágya leltári pénzürtékét az általános jövedelmi mérlegből mellőzendőnek vélem, ő azonban abba föltétlenül felveendőnek tarja, mert hiszen a vegyelemzések révén az istállótrágya, a piaci árak alapján pedig az alomszalma értéke pontosan megállapítható. Nohát bocsnatot kérek, ilyen abszurdumot vérbeli gazda nem állíthat. Vegyelemzések útján igenis megállapíthatja a gyárilag készült és kiegyenlített minőségű műtrágyák értékét, ámbár ezek árát is a vételár szerint kell elkönyvelnie és az analízis inkább csak a szavatolt Ph., K. és N. mennyiségének

pedig az egyszerű és kettős könyvvitel alapján egyforma valószínűséggel teljesíthető. Az egyes üzemágak jövedelmezőségének megállapításában tehát a kettős könyvvitelnek mi előnye nincs az egyszerű számvitel föltött, sőt a részemről annyira hangsúlyozott munkamegosztás tekintetéből az utóbbi határozottan előnyösebb, mert a kombinatív számítás a téli munkaszünet idején teljesíti.

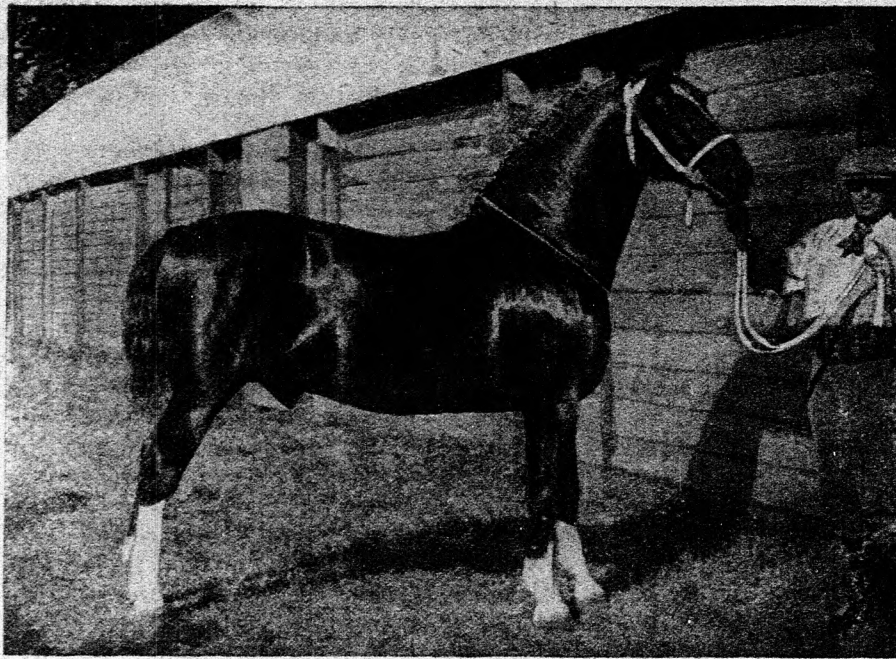
Tartalékalap az egyszerű számviteli rendszer mellett is minden nehézség nélkül létesíthető, viszont a kettős könyvvitel dacára sem lehet tartalékokat gyűjteni, ha a tulajdonos többet költ, mint amennyi a jövedelme.

Hogy a pénztári számadás vezetésében, az ipari és kereskedelmi ügyvitellel kapcsolatos gazdaságokban a kettős könyvvitel mindinkább teret hódít s hogy ott szükséges is, azt kétséggel elismerem. Ilyen gazdaság azonban nálunk aránylag kevés van, a tisztán mezőgazdasági üzemű gazdaságokban pedig a kettős könyvvitel teljesen fölösleges munkaszaporítás. M. T.

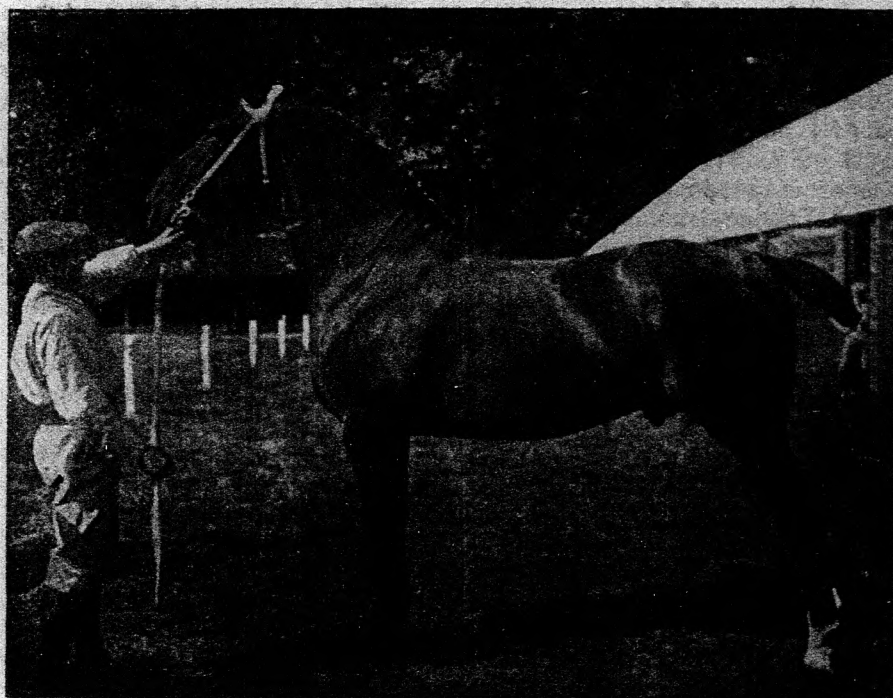
ÁLLATTENYÉSZTÉS.

A hágai mezőgazdasági kiállításról.

A „Hollandsche Maatschappij van Landbouw” 60 éves fennállása alkalmából rendezte a kiállítást. Az egyesület ma 9000 tagot számol

147. ábra. „Reclame” a hágai mezőgazdasági kiállításon I-ső díjjal kitüntetett mén.

148. ábra. „Ideal” a nehéz kocsilovak csoportjában, a hágai mezőgazdasági kiállításon I-ső díjat nyert mén.

legalább is illuzióriussá teszi a jövedelmi mérleget. Ez állítástomat példával illusztráltam és ez az, amelyet a cikkíró megczáfolni törekszik.

Kifogásolja ugyanis egy elferdített példában, hogy én a készpénzbevételén kívül a takarmány-, szalma- és trágyakészlet értékét jövedelemnek számítom fel, mert hiszen a kettős számvitelben a készleteknek, mint értékeknek felvételével szemben az előző évben termelt és felhasznált készletek, mint kiadások szerepelnek. Ha tehát a példa szerint a készpénzbevételi többlet 16,000 korona és a f. évi készletek értéke 6240 K., ezzel ellentétben a múlt évi felhasználás szintén 6240 K., tehát a tiszta jövedelem, csak úgy, mint az egyszerű könyvvitelnél, 16,000 korona.

Hát itt a t. cikkíró radikális tévedésben leledzik. Én ugyanis a hivatkozott példában nem az évi lezáráskor felvett teljes leltárértéket, hanem csak a múlt évi zárlattal szemben mutatkozó értéktöbbletet, mint *vagyon átlaggyarapodást* vettem tiszta jövedelemként számításba, tételenként mint + vagy minusz leltárértékkülönbözetet. Ez pedig ugy az egyszerű, mint a kettős számviteli rendszer mérlegében föltétlenül számításba veendő, aminthogy

ellenőrzésére vonatkozhatik, de az istállótrágya valódi értékét, mely nemcsak telepenként, de annak rétegezetiisége, beeredési foka és a kihordás, elterítés és leszántás körülményei szerint ugyyszólván napról-napra változik, semmiféle vegyelemzés útján pozitív biztonsággal megállapítani nem lehet. Ha pedig a saját termései szalmát és takarmányt piaci áron számítja föl, ugy mindennemű állattenyésztési ágazatára ráfizet, mert hiszen piaci áron csak a takarmány- és szalma-termés néhány százaléknyi fölöslege és nem az egész termés értékesíthető. Éppen azért a takarmány értékét a gazdasági hasznvételi árban szoktuk felszámítani és mert ez is csak kombinatív érték, a jövedelmi mérleg realitását már ez is bizonytalaná teszi. A teljesen bizonytalan trágya- és alomszalma-érték felszámításával, pedig az általános jövedelmi mérleg egyenesen irreálisá válik.

Ezért javasoltam, hogy a gazdaság összjöveldelmét a pozitív pénzürtékek alapján, az egyes üzemágak jövedelmezőségét pedig utólagos kombinatív számítások alapján állapítsuk meg, amidőn, ha a trágya és szalma értékének önkényes felszámításával a részletekben tévedhetünk is, de legalább nem hamisítjuk meg az összjöveldelmi mérleget. E kombinatív számítás

1884 óta Hollandiában nem volt nagyobb gazdasági kiállítás; kisebb helyi kiállításokat az egyes kerületekben minden évben szoktak rendezni. A hágai kiállítás rendezéséhez az állam 125,000 márkával járult hozzá.

A kiállítást Hágában a „Malieveld”-en rendezték, gyönyörű erdőövezte sikon. A kormány külön épületet emelt a mezőgazdaság szolgálatában álló intézményeinek bemutatására. Az összes tartományoknak is külön-külön pavilonban voltak elhelyezve igazán szép produktumai.

Leginkább az állatkiállítás érdekelt. A fellépett száj- és körömfájás miatt csak lovakat, szárnyasokat és nyulakat állítottak ki.

A régi friz lovak teljesen letűntek. Az utolsó hágai lókiállításán még 2 friz mén volt, de most már ugy látszik, a régebben annyira kedvelt faj megszűnt létezni. De egyébként a lókiállítás igen gazdag volt, összesen körülbelül 300 elsőrendű ló volt kiállítva. Hollandia legjobb lóanyagát, ugy a nehéz belga lovakból, mint a könnyű, melegvérűekből is ott láthatták. A könnyű lovakat első sorban Groningenből, ahol sok oldenburgit, holsteinit tenyésztettek, továbbá Gelderlandból, ahol német, angol és francia lovakat tenyésztettek, állítottak ki.

ítel alapján
Az egyes
lapításában
sincs az
ról annyira
ntetéből az
a kombi-
jén teljesíti.
eli rendszer
létesíthető,
sem lehet
többet költ,

tésében, az
kapcsolatos
mindinkább
azi készség-
ban nálunk
zőgazdasági
s könyvvitel
M. T.

kiállításról.

Landbouw"
ezte a kiál-
tot számol

gazdasági

jobb gazda-
kat az egyes
rendezni. A
am 125,000

eld"-en ren-
A kormány
ság szolgál-
tatására. Az
tőlön pavil-
zép produk-

A fellépett
kat, szárnya-

ek. Az utolsó
én volt, de
nyira kedvelt
a lókiállítás
ül 300 első-
legjobb ló-
ból, mint a
áthatták. A
genből, ahol
nek, továbbá
és francia

A könnyű és nehéz kocsilovak 183 darabbal voltak képviselve. A mének közül az 148. számú ábrán bemutatott „Ideál” nevű nehéz karossie nyert egy I-ső díjat, a 147. számú ábrán bemutatott „Reclame” nevű könnyű kocsiló szintén első díjat és az ugynevezett „Siegerpreis“-t is.

A kanczák közül a hollandi tenyésztésük nyerték az első díjakat. A „Siegerpreis“-t és egy első díjat nyert Noria (14. számú ábra), a legjobb hollandiai kancza. Második díjat nyert „Opera I.” nevű kancza (150. sz. ábra) „Cicero II.”-nek a leánya. Mindkét kancza grömingeni volt.

Gelderland is több lováért — különösen erős kocsilovakért — lett kitüntetve.

A belga lovak csaknem mind Zeelandból és Limburgból valók. Az előbbi provinciában 1906-ban 9950 kanczát fedeztettek belga ménel, aminek következtése, hogy ennek a fajnak a terjedése mind nagyobb arányokat ölt. Limburgban is ilyen irányban haladnak és ma már a gondos tenyésztés eredményeképp kitűnő és oly nagy belga lóanyaggal rendelkeznek, hogy sokkal többet exportálnak Belgiumba, mint amennyit inportálnak. Belgiumból pedig a zee'andi és limburgi lovakat Németországba továbbítják, mint eredeti belga lovat.

A nehéz lovaknál kitűzött két első díjat és a championdíjakat „Tambour” és „Gaubrinus” (151. sz. ábra) nevű belga mének nyerték el.

JUHÁSZAT ÉS GYAPJUISME.

Rovatvezető Rodiezky Jenő dr.

Válasz a „Juhok a pécsi kiállításon” című közleményre.

A Szlavoniából 1904-ben Mozsgóra átlátnált juhászatot néhai turonyi Biedermann Ottó létesítette, aki annak idején tevékeny részt vett a *hobolyi* nyáj, valamint az 1890-es évek elején a Szlavoniában fekvő daruvári uradalomban létesített és későbbben az uradalom megosztása folytán az algyesti *Tüköry* Antal kezére jutott hampshiredown juhászat létesítésében s aki annak idején ezen juhajt Angolországban tanulmányozva kezdette tenyészteni.

Ezen most mozsgói hampshiredown juh-tenyésztés 1898. évben létesített, a Szlavoniában fekvő uljaniki uradalom Téglavár nevű gazdaságában, amely birtok annak idején a jelenleg özvegy turonyi Biedermann Ottóné urnő tulajdonát képezte; még pedig olyformán, hogy a Borsod megyében fekvő mányoki gazdaságban a juhászat megszüntetése folytán eladásra került hampshiredown juhnyáj megvételét; ezekből a tenyésztésre alkalmas és megfelelő anyajuhok gondosan kiválasztattak és ezekhez későbbben még a hobolyi nyájból

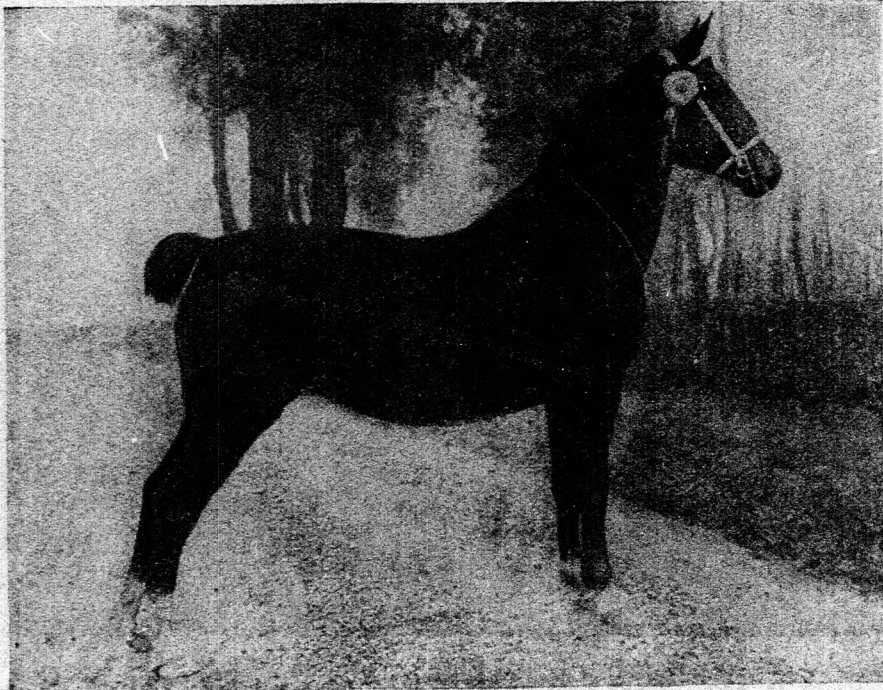
zólást nyer a tenyésztésre való besorolásnál követelt gondos megválasztás, valamint a meg nem felelő egyedeknek kiselejtezése is. (!)

A bárányok felnevelése, különösen az első években, nagy áldozatokkal hajtatott végre, mert hogy a legjobb eredményeket érjük el s hogy a hampshiredown juh fajnak főtulajdonosságait, a gyors növést és hizékonyságot megtartsuk, fejlesszük, az *anya- és kosbárányokat legelőre nem járattuk*, hanem megfelelő jó takarmányozás mellett az istállóban neveltük. Ez tette lehetővé és eredményezte azt, hogy a kosok és az anyajuhok 1—1½ éves korukban már tenyészkepesekké fejlődtek; az üruk pedig 1 éves korukban mint már hizlaltak páronkint 100—110 kg. súlyban voltak eladhatók.

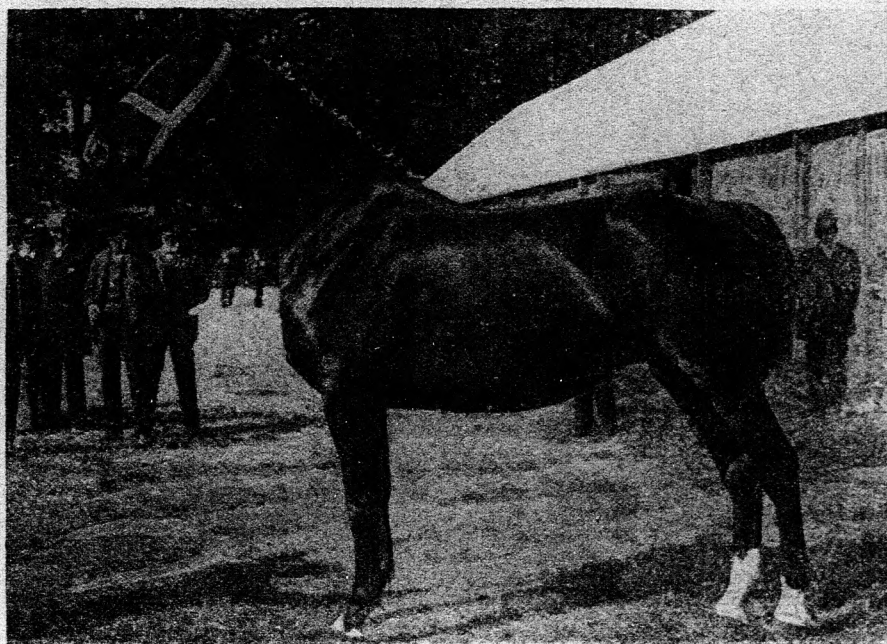
A kiállításon bemutatott 366. számú Lord nevű kos származására nézve egy hobolyi anyának ugyancsak hobolyi kossal való beüzetéséből származott jérének és azon már említett direkté Angliából importált és pedigrével ellátott eredeti hampshiredown kos ivadéka, tehát tisztavérű elődöktől származik.

Hogy ennek dacára a czikkíró ur mégis azt állítja, vagyis legalább bizonyítani kívánta, hogy oxfordshiredown típusa van, ez már legyen az egyéni izlés dolga, de hogy minden alapot nélkülöz, az bizonyos és való.

Amint tudva van, a hampshiredown juh faj

142. sz. ábra. „Noria”, a könnyű kocsilovak csoportjában a hágai mezőgazdasági kiállításon I-ső díjat nyert kancza.

150. sz. ábra. „Opera I.”, a hágai mezőgazdasági kiállításon II-ik díjat és a „Siegerpreis“-sal kitüntetett kancza.

„Tambour” tulajdonosa H. T. Aernoudts Zeelandból, apja „Bristol” az ismert belga tenyésztő Hazard Gyula tulajdona volt. „Gambrius” a híres Reve d'Or egyik unokája, tulajdonosa az axeli „Hengstverein”.

Első díjat nyert az „Elise” nevű kancza (152. sz. ábra), „Marnix” leánya.

A lókiállítás összbenyomása az, hogy a hollandi lótenyésztés terén óriási a haladás, különösen a belga nehéz lovak folytonosan jobbak. Saját tenyésztésű kanczáik az eredeti importált belga mének alatt évről-évre javulnak.

A hágai kiállítással kapcsolatos tejjgazdasági kongresszusnak köszönhető jórészt, hogy a kiállítás tejjgazdasági osztálya a maga nemében páratlanul szép és igen nagy volt. A tejjgazdasági gépek, eszközök és berendezések közt igen sok praktikus újítást mutattak be, amelyek közül különösen az újabb rendszerű vajkúpulók és szeparatorok tűntek fel. K—y.

kikerült számfeletti anyajuhok vásároltattak meg és használtattak fel a juhnyáj alapjául.

Erre az anyagra ugyancsak a Hobolyából beszerzett kosok bocsájtattak.

Az ezen eljárásból származott jérének képeztek azután a mai tenyésztés alapját, oda törekedvén, hogy a fentebb említett anyag a tenyésztésből mihamarabb kiselejteztessék és a nyájnak kiegyenlítettége mihamarább létrejőjön.

1902-ik évben importáltunk egy telivér hampshiredown kóst a „Hampshire Down Sheep Breeders' Association” által. Ezen kos eresztett ezután évenként az imént említett eljárás után származott jérékből kiválasztott mintegy 30—35 darabra és főleg ezek származékai képezik a mai juhászatunk törzsét. Az idén a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének tenyész-állatbeszerzési osztálya által vásároltunk Angolországban két darab tisztavérű hampshiredown kóst, amelyekből egyet a kiállítás alkalmával bemutatni szerencsénk volt.

Tekintettel most már arra, hogy a létesítéskor 80 anyajuhval rendelkezünk és hogy ezen juh fajnál a szaporulat a 80—90%-ot biztosan, de jó esztendőben (mert a kettős bárány gyakori) még a 100%-ot is meghaladja, a mai anyajuh-állományunk pedig 126 darab: beiga-

gyorsan fejlődik, tehát következésképpen hamarabb is vénül és a tapasztalat igazolja azt, hogy öszül is, amennyiben a pófán és a láb-száron levő fekete szörme csak 2, legfeljebb 3 éves koráig marad fekete, ezentul pedig szürkül, ami által a színezetnek összbehatása szürkésbarnának, deresnek mondható. Ez egyszer így van!

Ott volt a kollekciónkban fekete pófajú és lábszáru juh elég, sőt néhány idősebb anyajuh kivételével mind az, de ezekről az i. t. czikkíró ur nem emlékezett meg. Pedig hát ott meggyőződhetett volna arról, hogy minél fiatalabb a hampshiredown juh, annál intenzívebb a fekete szín a pófáján és lábszárain, de egy kis jóakarattal arról is, hogy a hasonlatul megemlített Elversz-féle 339. számú kos 2½ éves és annak pófaja már most (sic) szürke és az uradalom 366. számú Lord nevű kosa pedig a kiállítás napján már 4½ éves volt, tehát a kettő között oly *respektabilis* korkülönbség mutatkozott, amely éppen elég arra, hogy a hampshiredown öszülésbe menjen át és hasonlítson *ezáltal* az oxfordshirehez. (!) Biztosíthatom azonban az i. t. czikkíró urat arról, hogy amikor a Lord volt 2½ éves, ennek pófaja oly szép fekete volt, *de orrlujkái is*

olyanok, hogy e tekintetben a legnagyobb ellenség sem talált volna rajta kifogásolni valót, sőt tekintetbe véve azt, hogy ez a kos a 145 kg. test-súlyán kívül még igen jó minőségű gyapjával van benöve, megszólás helyett dicséretet érdemelt volna.

Amikor elhatároztuk a pécsi kiállításon való szereplést, nem az vezérelt bennünket, hogy onnan meg nem érdemelt babérokat hozzunk, legkevésbé pedig az, hogy juhainkat más elnevezéssel állítsuk oda, mint amik tényleg, hanem az, hogy bemutassuk fáradozásaink eredményét, itt e vidéken ritkábban előforduló juhajtással, (?) amelyet saját meggyőződésünk és tudásunk szerint tiszta vérben tenyésztünk, nagy költséggel tartunk fenn már csak pietásból is, tehát legkevésbé voltunk arra elkészülve, hogy a megérdemelt elismerést, lett legyen az diszoklevél, vagy bármi más, a cikkiró ur lássa el sértő kommentárral (?) és éppen ő iparkodjék a mondásnak: „a magyar ember lehet minden, csak asszonyokkal szemben udvariatlan nem” — ellenkezőjét bizonyítani.

Igen csodálom a t. cikkirónak ezen eljárását annál is inkább, mert tudnia kellene azt, hogy az ideai tenyészállatvásár alkalmával Budapestről kosaink hozták el a II. díjat.

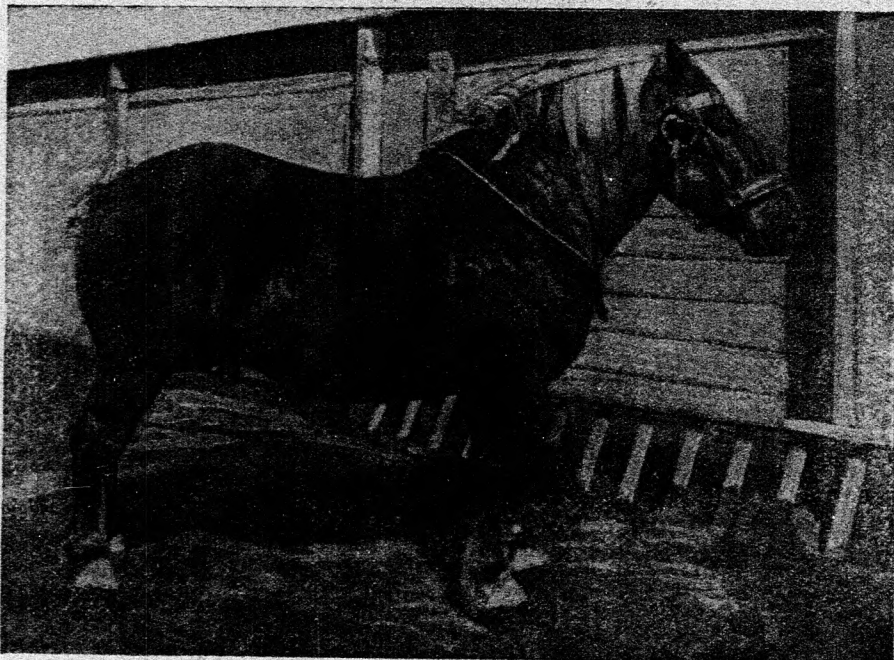
Tizenhat éve foglalkozom a hampshiredown juhászattal és ha szerző cikkének megírása

anyagot „hampshire vérel kevert oxford“-nak tartom, adott válaszával annyira igazolja a mozgói tenyészet tisztavérűsége iránti tartózkodó álláspontomat.

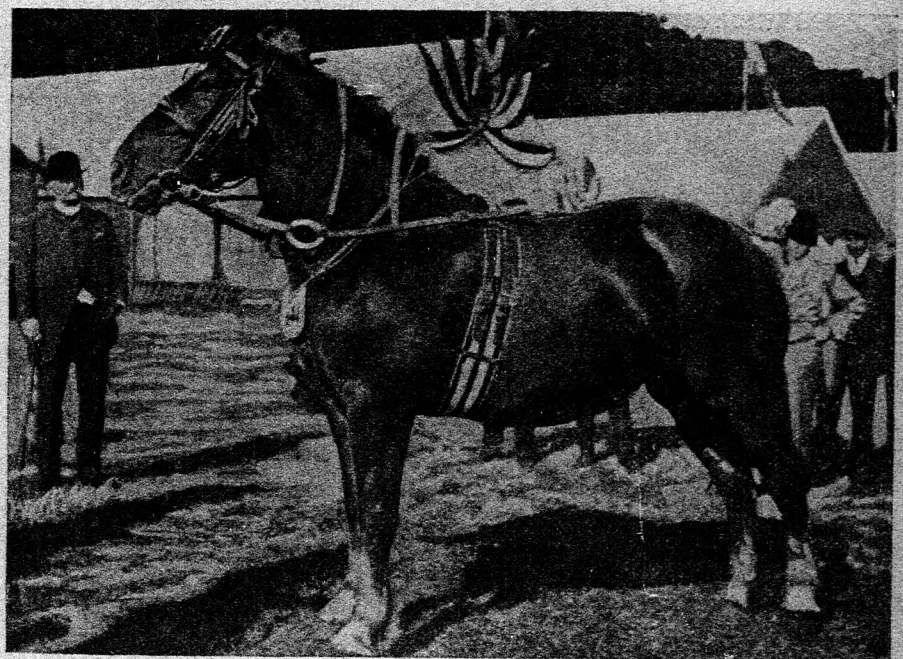
Elsőben le kell szögezmem a cikkiró két bevallását: 1. hogy az általam hampshire-nek elismert 1½ éves 800 koronára értékelt kost az uradalom ez év tavaszán vásárolta, tehát még csak ki sem próbálhatta, mégis mint saját tenyésztését bocsátotta versenyre; 2. hogy a Lord nevű kos nem is 4, hanem 4½ éves, tehát még Szlavóniában világra jött állat, holott a mozgói bárányok 1—1½ éves korban ivaréretté válnak Battyók receptje szerint. Mit keressit tehát ezen szenior a kollekczióban?

Ha Battyók ur válaszával hazabeszélni kíván, az ellen nincsen észrevételem. Izlés dolga az is, hogy egykori kenyéradójának ez alkalomból a vállat veregeti. De már az jó izlésre nem igen vall, hogy néhai Biedermann Ottó lovag urat egyenesen meghazudolja, aki az igazsághoz híven nemcsak nekem, de sok másnak is azt beszéltte, hogy ő az oxfordshire tenyésztést karolta fel Szlavóniában. Mikor nyáját már Mozsgóra helyezte át, dicséző szó esvén Hobolról, kivette a dicséretből a maga részét azzal, hogy ezt a nyáját is ő létesítette. De rögtön hozzátette, hogy bizony talán egy évizedbe is fog kerülni, hogy Mozsgót annak magaslátára

vagy elhallgat, hogy B. O. megbizta néhai Riedl Hugó akkoriban péterszalasi ispánt, hogy vásároljon neki oxfordshire anyagot, amit az meg is cselekedett, hozván a Tarisch Kajetán-féle bars-füss-i tenyészetből mintegy 200 drb. anyát. Már most, aki angol juhtenyésztésünk történetében csak némileg is jár-as, tudja, hogy Tarisch Kajetán 1878-ban egy 250 darabból álló oxfordshiredown nyáját létesített, melyben hazai fesűs-gyapjas anyagát oxfordshiredown kosokkal keresztezte. Ez a nyáj ott volt az 1884-iki és 1887-iki budapesti tenyészállatvásárokon, nemkülönben az 1885-iki országos és az 1886-iki milleniumi kiállításon. De néhai Biedermann Ottó a vásárolt anyaggal elégedetlen volt és miután annak mustálásával sem ért célt, áttért a hampshire kosok használatára. A péterszalasi ispán a nyáját akkor is kezelte, mikor mint intező Uljanikba került, halála után pedig Zambó János intező foglalkozott vele. Mozsgóra hajtattván, már csak a juhász volt körülé egyedüli faktotum; kezelésébe még a kerületi tiszt sem folyt be és néhai Biedermann Ottó bizony soha egy szóval sem említette, mintha Battyók számtartója tenyésztéssel is foglalkoznék. De bármint legyen, akár úgy, hogy Battyók egyáltalában csak rövid ideig kezelte egy kisebb gazdaságot, — különben mindig központi számvévi és számtartói munkákkal foglalatzkodott,

151. sz. ábra. „Gambrius“ belga mén. A hágai mezőgazdasági kiállításon II-ik díjjal és „Siegerpreis“-sal kitüntetve.

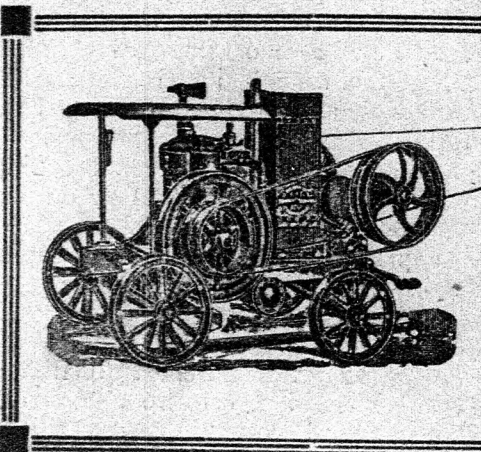
152. sz. ábra. „Elise“ belga kancza. A hágai mezőgazdasági kiállításon I-ső díjjal kitüntetve.

előtt megtisztelt volna a mostani juhászattunkra vonatkozó kérdéseivel, megadtam volna a kívánt felvilágosításokat szívesen, ami által megkimélhette volna magát azon fáradságtól, amit juhászattunk lekicsinylése érdekében (!) kifejtett, mert a juhászattunkra vonatkozó cikkek tárgytalanná váltak volna, mint válik ez — meggyőződésem szerint — a nyújtott felvilágosítások alapján is. *Battyók Aladár.*

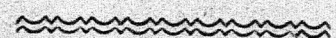

Köszönettel tartozom Battyók urnak, hogy abbéli megjegyzéseimre, hogy a mozgói juh-

hozhatja. Azon adatokat, melyekkel B. ur történelmet akar csinálni, régen tudom. Nevezetesen azt, hogy Hobolból 1898-ban 80 darab kiselejett anyabirkát vettek. Tudom azt is, hogy ezen anyaghoz, melyből a baranyai parlagi juhok vére még kiritt, egy hoboli telivér hampshire kost is vásárolt néhai B. O ur és újabban még egyet 1903. évi márcziusában, mikor annak kiválasztásával az én tanácsomat kikérte. Tudom azt is, hogy algyesti Tüköry Antal badljevini tenyészetéből vásárolt anyagot, de végül tudom, amit B. ur vagy nem tud,

— akár úgy, hogy már 16 éve hampshire-tenyésztő, talán még sem róható terhemre, hogy egy kiállítási referátát megelőzőleg nem nála kerestem tájékozást és tanácsot. Bár sohasam arrogáltam magamnak holmi infallibilitást, de azt hiszem, hogyha nem Bars-Füss szólna mellettem, elmélete el nem fogadható, bármiképp erősítse, hogy „ez egyszer így van”. Őszülünk, sőt kopaszodunk is, de soha hampshire nem vedlett át vén napjaira oxforddára, nem változtatja meg koponyaformáját, orlyukainak alakját stb. öreg napjaira.

OBERURSELI MÓTORGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG OBERURSEL

Iroda és raktár: MAJNA-FRANKFURT MELLETT.
Bécs, VI/2., Gumpendorferstrasse 72/H.

LEGOLCSÓBB HAJTÓERŐ A „GNOM“ BENZIN-PETROLIN-MÓTOR

3000-nél több üzembem ■ Könnyen kezelhető. ■ Villanyos gyújtással. ■ Okl. gépész felesleges. ■ Költségvetés, tervek és egyéb felvilágosítás ingyen és bérmentve. ■ Magyar levelezés. ■ Referenciák beszerezhetők: gróf Wenkheim Géza uradalmától, Csorvás (Békésmegye); gróf Wenkheim Frigyes uradalmától, Székudvar (Aradmegye); gróf Esterházy János uradalmától, Nyitra-Ujlak (Nyitra-megye); gróf Esterházy László uradalmától, Sárosd (Feh. megye).

Hobol, ha jól emlékszem, már 1898 óta (egy év kivételével) ott volt tenyészállatvásárainkon, a versenyzők szerint nagyobb-kisebb sikerrel. Mozgó még csak 1905-ben jelent meg a nyilvánosság előtt s ha 1907-ben egy kosra II. díjat nyert, az bármily örvendetes tény, magában még nem jöczim egy Grand prixe. Különben én nem polémizáltam a zsűrivel, hogy Hobol (Battyók ur állítása szerint is) leánynyáját elébe helyezte, csak oxfordvérének állítottam a tisztavérű hamshire lobogó alatt küzdőhomokra lépett nyáját.

Ha nekem arról, mi egy telivér törzsnáj, véleményem van, mint a mozgóí főtisztnek, abból lekiacskósításra, pártoskodásra s a jó ég tudja még mi mindenre következtetni éppen olyan tulhajtás, mint az urnője iránti udvariatság vádjá. Kérem szeretettel, én nem a nagyságos asszonyát bírálom el, hanem a juhait, melyeket jól tenyészteni tisztességének a kötelessége; az enyim, hogy meggyőződésemmel kifejezést adjak még abban az esetben is, ha azért (mit különben nem hiszek) egy szép asszony megaprehendálna, akiről feltételezem, hogy nyájáért a nagy áldozatait nem azért hozza, hogy egy diszokmányban legyen része, hanem hogy kifogástalan anyagot bocsáthasson a tenyésztők rendelkezésére. Ez nagyobb és tartósabb reklám, mint egy idő előtt kapott kitüntetés, mely tulmagas piedesztálra helyezte a mozgóí tenyészetet, hogy ebből kifolyólag ime Battyók ur már pörbeszáll velem, amivel — Isten bocsássa meg bűnömöt! — ha azt hiszem, hogy még nem sikerült neki az oxfordvért a mozgóí tenyészetből kimustrálni...

Rovatvezető.

IRODALOM.

Köztelek Zsebnaptár 1908. évre.

Első a gyakorlat, ebből következik az elmélet. A magyar gazdák részére ezt a jelszót követték a *Köztelek Zsebnaptár* szerkesztői: Rubinek Gyula, az OMGE. igazgatója és Seilassy Zoltán, a GEOSz. titkára. A gyakorlati gazdák kívánták, hogy ez a használt zsebnaptár kisebb legyen, mert a zsebet igen kitölti és a szerkesztők a gyakorlatias kívánalmat teljesítették, anélkül, hogy a közkezdelt zsebnaptár tartalmát rövidítették volna. Sőt bővítették. Hanem a *Köztelek Zsebnaptár* két részre osztották. A kemény vászonkötésű I-ső rész éppen olyan, mint az előző tizenhárom évfolyamban volt, de vékonyabb és ezáltal az oldalzsebben könnyebben hordható. Ezt a vékonyítást kívánta a gyakorlat. A szerkesztők teljesítették. A *célszerűség* szem előtt tartásával vitték keresztül a módosítást, amennyiben a zsebben hordható első részben van a naptári rész és a vásárok jegyzéke, valamint a minden perczen használható, tisztán a gazdaságban előforduló és a helyszínen feljegyezni szükséges könnyviteli adatok beírására szolgáló jegyzékrész. A régi vaskos forma ezáltal teljesen megvékonyodott a zsebnaptárt hordozók örömeire.

A II. rész teljesen külön kötetben, csinos zöld borítékkal ellátva jelent meg. Ez tartal-

mazza mindazokat a szakközleményeket és adatokat, melyekre a gazdának a gyakorlati életben szüksége van, de magával hordani nem föltétlenül szükséges akkor, midőn a külső gazdasági teendők ellátásával van elfoglalva.

A *Köztelek Zsebnaptár* a gyakorlatias kettéválasztás által bővült, értékében emelkedett, tartalmában gazdagodott, terjedelme szaporodott. Az első rész 240 oldal (a szakközleményeken kívül), a második rész 292 oldal teljes szövegből áll. Nem a szerkesztők saját eszméje az új, czélszerűbb beosztás, hanem több száz gazdának egyöntetű óhajta, akik a zsebnaptárt nem nélkülözhetik a gyakorlati gazdálkodásban és éppen ezért az átalakítást több ezer gazdátársuk nevében is kívánták. A szerkesztők örömmel tapasztalják, hogy az átalakítás sikerült.

A *Köztelek Zsebnaptár* jelentékeny kibővítése még könnyebbé teszi a kezelést. A zsebben hordani való rész is teljes, pedig vékonyodott a kettéválasztás által, de a második rész határozottan bővült a szakközlemények átdolgozása által. Új részekkel gazdagodott a második rész. A gyakorlati gazdálkodás haladása kívánta az új részek beillesztését, melyek a *herejűmag keverékek* vetése, a *fűmagkeverékek* jobb minőségének ismertetése, valamint a legújabb gazdasági irányzat czélját szolgáló *vetőmagtermesztés* és *nemesítésből* állanak. De új és a törvényalkotások változásának ismertetésére szolgálnak a külfölddel kötött állategészségügyi egyezmények alapján a *külföldi állatforgalomra* vonatkozó újabb adatok és szabályok beható ismertetése, a gazdákat legközelebről érdeklő *új cseléd-törvény* bemutatása, az *élő állatok vasúti szállítására* vonatkozó adatok csoportos összeállítása, végül pedig mindazon intézmények felsorolása, amelyeket mint gazdasági közintézményeket a gazdák igénybevehetnek. Az igénybevétel gyakorlatias módját szolgálja az is, hogy az intézmények czélját és igénybevehetőségét módját is ismerteti a zsebnaptár.

A megváltozott munkaviszonyok a gazda számításában is más számadási alapokat teremtettek. A *Köztelek Zsebnaptár* mindazokat a részeit, melyek ezáltal a multhoz képest átalakultak, átdolgozva adta közre és a tényeknek megfelelőleg kibővítve közli. Különösen megváltoztak: a növénytermesztési rész, a műtrágyázási adatok, szőlőművelés, gazdasági építkezés és *leginkább a gazdasági üzem adatai*. Itt ki-domborodik a számító gazda előtt a mai *drágaság* teljes valójában és ez a mai állapotnak megfelelő adatközlés teszi a *Köztelek Zsebnaptárt* tökéletesebbé a multhoz viszonyítva.

Önként következik, hogy amikor minden oldalról a drágaság emelkedését tárgyaljuk, magunk is drágitunk. De nem úgy, miként a napszámos, amely a *munkát rövidebbre*, a *bért magasabbra* akarja szabni! A *Köztelek Zsebnaptár* a magyar gazdasági ut tisztés menetét követi. Ha *drágább az ár, több a munka*. A *Köztelek Zsebnaptár* is jelentékenyen bővült, azonban az ára csak csekély emelkedést mutat. Mindössze 50 fillérrel több, melylyel szemben kétszeres kárpótlást nyújt tartalmában és értékben.

A naptár közleményeit hazánk legjelesebbjei irták. A szerkesztők pedig valóban nem kimélik a költséget. A gyakorlati gazdák kívánságá-

hoz hiven a naptárt két darabra osztották. A zsebben hordozható rész az előharcosok, a bővített második rész a tartalék, melyek biztos győzelemre segítik a mai nehéz viszonyokkal küzdő gazdát.

A *Köztelek Zsebnaptár* ára 4 K. Megrendelhető a *Köztelek* szerkesztősége czimén (Budapest, IX., Üllői-ut 25.). A hazai viszonyok között ennél jobb naptár a magyar gazdálkodók részére nincs szerkesztve és így méltán ajánlhatjuk azt.

Vadász Naptár az 1908. évre. Ifj. Nagel Ottó kiadása (Bpest, Múzeum-körut 2.). Ára vászonkötésben 3 kor. A negyedik évfolyamba lépett ez a gyakorlati irányban szerkesztett zsebnaptár. Szerkesztője *remetei Kóváry János* vadászati írónk. Beosztásánál fogva a gyakorlati vadászatot szolgálja. Tartalma a következő: Naptári rész. — Vadászati utmutatás minden hónapra külön, melyben a vadász teendői szintén felsoroltatnak. — A nemes és dámszarvas vadászata és leírása. (Számos képpel.) — Az őz leírása és sajátágai. — A róka. (*Vulpes alopec L.*) — Az uhu. (*Bubo L.*) — A vadász-vizsla nevelése és idomítása. (5 képpel.) — A véreb és idomítása. (Képpel.) — Ismétlő, önműködő sörétes és golyós fegyverek ismertetése. — Vadak elvámolására. — Töltények készítése és a töltényanyag arányai. — Sörétek használata általánosságban. — Vadászati tilalmi idők hazánkban és Ausztriában. — Szent Hubert és a vadászszá avatás eredete. — Lőjegyzék. — Jegyzéknapló. — Hirdetések.

Az ezen rovatban ismertetett könyvek megrendelhetők: *Patria r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében*, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Gazdatársadalmi mozgalmak.

A Nyugatmagyarországi Gazdasági Takarékpénztár r.-t. alakuló közgyűléset okt. 28-án tartotta, amelyen 22 részvényes 624 részvény képviselőjében jelent meg. Az új pénzintézet 200,000 korona alaptőkével alakult meg és a közgyűlés alkalmával annak elnökévé *Szechenyi Rezső* gróf gyöngyösapáti nagybirtokos lett megválasztva. Igazgatósági tagok lettek *Laehne Hugó*, *Wallner József* esperes-plébános, *Freyberger Sándor*, *Molnár János*, *Szabó István dr.* és *Egan Imre* gazdasági egyesületi titkár. Az új intézet működését f. é. december hó 1-én kezdi meg és annak helyiségei a Nyugatmagyarországi Földmivelők Gazdasági Egyesülete helyiségeivel kapcsolatban lesznek.

Magyar szarvasmarha-kiállítás. A *Szabolcs-vármegyei Gazdasági Egyesület* évenként más-más közigazgatási járásban rendezni szokott kispasztor magyar szarvasmarha-kiállítását ez éven 2 járásban határozta megtartani, melyek közül a nagykálói járás részére *Nagykálóban* okt. hó 27-én meg is tartotta. A nagykálói járás e tekintetben egyike a leghátramaradottabb vidékek s ezért ezen a kispasztor állatjai úgy számban, mint minőségben jóval hátrább áll, mint a tiszamenti járasok szép köztenyészete. A nagyobb gazdaságok azonban itt is több kifogástalan kollekcióval voltak képviselve. A kispasztor között osztatott ki az állami támogatásból együttesen 500 korona díj, valamint

LOKOMOBILOK, GOZCSÉPLOGÉPEK, BENZINMOTOROK, ARATÓGÉPEK, TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE. BUDAPEST

a vármegye hozzájárulásából néhány pásztoridj, a nagyobb tenyészetek pedig egyesületi oklevelekkel tüntették ki.

Tenyészlódijazás. A *Nógrádvármegyei Gazdasági Egyesület* okt. 21-én *Szirákon*, 23-án *Balassagyarmaton* és 24-én *Losonc*on tenészlódijazásokat tartott, mely helyeken összesen 1350 K. jutalom osztott ki a kistenyésztők között. Ezen összeghez a földmivelésügyi miniszterium 600 kor. államsegéllyel, az egyesület pedig 750 koronával járult. A felhajtás ugy mennyiségileg, mint minőségileg elég szépnek volt mondható, a bemutatott tenyészanyag a lótenyésztés határozott fejlődéséről tanuskodott s ugy a bírálóbizottság, mint az érdeklődők általános tetszését megnyerte.

A Hevesmegyei Gazdasági Egyesület okt. hó 29-én Gyöngyösön igazgató-választmányi ülést tartott *Kállay Zoltán* dr. elnöke alatt. Mint az ülés fontosabb tárgyai megemlítendők, a mezőgazdasági munkásnép helyzetének megjavítását célzó törekvés; kérés intéztetett a földmivelésügyi miniszterhez, hogy az 1907—908. évi téli időszakban államsegély adásával tegye lehetővé Heves községben a sás- és gyékényfonás, Poroszló községben a fűzfonásból való háziipari tanfolyamok rendezését, melyen a munkásnép kiképezve a tél napjaira kenyérkeresethez juthasson. Heves vármegyében a fajbaromfi-tenyésztés meghonosítása érdekében a miniszteriumtól nyert fajbaromfiak kiosztását az előirt módon elrendelte; egyben újból kérés intéztetett illetékes helyre fajbaromfiaknak engedélyezése tárgyában. A vármegyében lévő és a közel jövőben létesítendő tejszövetkezetek, nemkülönben a kisgazdák anyagi jólétére irányuló törekvés; kérvény intéztetett illetékes helyre jorkshirei sertésenyészanyagoknak adományozása tárgyában. Gyöngyös város közforgalmának igényei kielégítése szempontjából a Gyöngyösi Kereskedelmi-Csarnok azon mozgalmához, hogy Gyöngyös város vasuti állomása kibővítették és a fővonalba bekapcsoltassák: hozzájárult és e tárgyban kérvény beadását rendette el illetékes helyre. Ezekon kívül több más egyesületi és adminisztráció ügyben hozott határozatot az igazgatóválasztmány.

A Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület október 31-én tartotta ig.-választmányi ülést *Pálffy István* gr. elnöke alatt. A választmány a *G. E. O. Sz. idei nagygyűlésére* *Pálffy Béla* gr., *Sághy Gyula*, *Bartal Ferencz*, *Förster Lajos* tagokat és *Horváth Jenő* titkárt küldte ki. Az OMGE. által 1908. évi október hóban rendezendő országos sörárpakiállítás rendező-bizottságába tagul jelölte *Bartal Aurél* vagy *Pálffy Béla* gróf elnököket és *Horváth Jenő* titkárt. A választmány nem tartván elegendőnek azon intézkedését, amelyben a széna, szalma és szecska küldeményekre kedvezményes tarifákat engedélyez, hogy az OMGE.-vel összhangban felir az *erőtakarmányok kedvezményes vasuti szállítása* tárgyában. A drágaság okainak megszüntetését véleményező bizottság kiküldetését Nagy Vincze elnöke alatt határozta el a választmány. A szempezi szeszgyári szövetkezet kérelmére a választmány utasította *Horváth Jenő* titkárt, hogy nevezett szövetkezetnek a pénzügyi és földm. minisztereknél kontingens

engedélyezését kérelmező küldöttségében vegyen részt. Több tárgy tudomásul vétele után az ülés véget ért.

Nyitra vármegye cukorrépa-tenyésztő gazdái f. hó 15-én d. u. Nyitrán a város háza nagytermében értekezletre gyűlnek össze, amelyen a *Cukorrépa-tenyésztő Gazdák Orsz. Szövetsége* központi előkészítő bizottságának utmutatása nyomán meg fogják alakítani a Nyitra-vidéki cukorrépa-tenyésztő gazdák szövetségét. E szövetség megalakulásával a már eddig megalakult vidéki cukorrépa-tenyésztő szövetségek tábora örvendetes erősödést fog nyerni, mert Nyitra vármegye a cukorrépa-tenyésztők nagy kontingensét képes tömöríteni.

A Máramaros vármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya október hó 31-én tartott ülést *Tomcsányi Gusztáv* elnöke alatt. Az egyesület feliratot intézett a földmivelésügyi miniszterhez, hogy a nagymérvű *takarmányhiány* s az állatvásárok betiltása következtében válságos helyzetbe jutott kisgazdák részére kedvezményes árban a hegyvidéki kirendeltség útján takarmányt osztasson ki és a ragadós száj- és körmfájás miatt elrendelt szigorú forgalmi korlátozásokon enyhítsen. Ez okból Komárom- és Csikmegyéknek a takarmánykiviteli tilalom elrendelése iránti felirata pártoltatott. A földmivelésügyi miniszter az egyesület kiadásainak fedezésére újabb 500 korona segélyt engedélyezett, melyből méhészeti célokra és lótenyésztési jutalmazásokra 200—200 korona fog fordítatni.

Tárgyalta a választmány a *mezőrendőri törvény módosítására* vonatkozólag a titkár által előterjesztett javaslatot. A választmány a mezőrendőri törvény egyes rendelkezéseit a következőkben ohajja megváltoztatni, illetve kiegészíteni: 1. Engedtesse meg a szabadgazdálkodásról a nyomásos gazdálkodásra való áttérés. 2. Intézkedés tétessék, hogy a legelőrendtartást a birtokosság megtagadása esetén a főszolgabíró állapítsa meg. 3. A birtokossági ügyek kezelésével a községi előjáróság bizassék meg. 4. A birtokossági ügyek kezelésénél és felülbírlatánál az illetékesség szabatosan állapíttassék meg. 5. Kimondassék, hogy apaállatokat a községek tartoznak beszerezni és pedig csak bikákat és sertéskanokat. Mének és kosok köztényésztésre való tartása általában mellőztessék. 6. A kisajátítási jog oly ut létesítéséhez is megadassék, mely valamely magánbirtokos részére szükséges, hogy birtokához hozzájusson. 7. A mezőőrök szervezete kivétessék a községek és birtokosságok kezéből s a törvényhatóságokra ruháztassék az erdőőrökhöz hasonló szervezettel.

A MÁV. közlése szerint a folyó év augusztus havában elszállított a vármegye területén lévő vasuti állomásokról 2461 q nyers gyümölcs, legnagyobb részben *Galicziába*. A földmivelésügyi miniszter eserekiosztás céljából 65 orpington kakast, 40 ludat és 62 kacsat engedélyezett. Komárom vármegye körirata a *katonaság részére szükséges lovak* bevásárlása körüli eljárás módosítása tárgyában pártoló véleménynyel tétetett át a törvényhatósághoz. A Magyar Gazdaszövetségnek a *visszavándorlás előmozdítására* irányuló tevékenységét az egyesület támogatni fogja. Kolozsmegyének a hus-

drágaság megszüntetésére vonatkozó határozatának tárgyalása kapcsán felkéri a választmány a vármegye alispánját, hogy próbavágatásokat rendeljen el s a husárakat hatóságilag szabályoztassa, mert daczára annak, hogy az élőállatok ára igen olcsó, a hus ára alig csökkent valamivel. A Nép Barátja című s az OMGE. támogatásával kiadásra kerülő naptárból 200 példány megrendeltetik s egyes kisgazdák között ki fog osztatni.

Munkásügyek. Szociálalista mozgalmak.

A szociáldemokrácia válsága. Már megemlékeztünk azon ellentétekről, melyek a szociáldemokrata-párt és a nyomdász-szervezet között felmerült. A nyomdász-szervezet ugyanis új árszabályt dolgozott ki és azt a nyomdafőnökök testülete elé terjesztette, amely azt elfogadta. Az új árszabályval egyidejűleg azonban egy szerződést kötött a főnökökkel, amelyben meg van határozva az a minimum, amelyet a nyomdatulajdonosnak a nyomtatványokért követelnie kell, különben szervezett munkás nem dolgozhatik a nyomdájában. Ez a szerződés nagy haladást jelent a munkaadó és munkás viszonyának békés állandóságához és ugylátszik, ezért támadt ellene a szociálalista párt. A párt szerint a tudományos szociálistikus tanaival ellenkezik, hogy a munkások vagy annak szervezetei letérjenek a rideg osztályharcz talajáról. A tudományos szociálistizmus a mai társadalmi rend forradalmi átalakítására törekszik és ennek egyik alapétele, hogy a munkásság állandó harcban álljon a tőkével. Csak ezen uton valósulhat meg a szociálistizmus eszméje, csak ily módon buktatható meg a mai társadalmi rend.

A szociálistizmus tanai szerint a tőke tultergése egészen a tarthatatlanságig fejlődik és végül a vagyontalan proletáriátust a forradalomba kergeti. A tőke kevés kézbe való összpontosulása idézi majd elő a mai rend katasztrófáját és helyébe a szociálistista társadalmat építi. Ebből a szempontból tehát a szociálistista párt helytelenít minden olyan mozgalmat és megállapodást, mely a munkást a munkaadóhoz közelebb hozza. Egy szociálistista munkásszervezet ily módon nem szolgálhatja sem a tőkét, sem a termelést, mert az ellenkezik a Marx jósolta fejlődéssel.

A nyomdászok szakszervezetének lapja: a „Typographia” a szociálistista párt e támadására határozott és sokallanul éles választ adott. A nyomdászok már unják — szól a válasz — a szociálistista párt *meddő* mozgalmát. Mit csinál a párt? Évek óta nem tesz egyebet, mint „forradalmároskodik”. Évek óta fenyegeti Magyarországot az általános sztrájkjal, de mindig új terminusra halasztja és azáltal nevétséges helyzetbe jut. A szociálistista párt az általános választójog behozatalához boldogságot és ékes világot fűz, holott a nyomdászok szakszervezete egyáltalán nem remél sokat e reformtól.

Majd így folytatja a „Typographia” valóban érdekes fejtegetéseit: A szociálistista párt a

≡ Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök ≡

az országazerte első helyen elismert kitünő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták” len- és heremagtisztító-gépek

Kisváradú hazai anyagból gyártunk emidőszertint 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megtelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtórőre alkalmazva. — Ezévi ajdonságainkról 1873 sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérnél. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám.

1905. évi Nagy-Enyedon állami aranyéremmel kitüntetve.

Sürgőnyezim: Kalmár-restagyár.

messze távol szociális államát tárja elénk, mint egyedül elérendő célt. Nos mi nem áldozzuk föl a jelent a jövőért. Miért nem irarról a szocialista párt, hogy az állandó sztrájkolás folytán kenyér nélkül járnak az építőmunkások és tönkrement néhány ezer vas- és fém-munkás. A mi célunk — fejtegeti a nevezett lap — a helyes szakszervezeti politika, amelynek pozitív eredményei vannak. Szervezetünk halad, fejlődik, erősödik és így javítja tagjainak helyzetét. Az elnyomorodás elméletében, mely szerint a mai társadalmi rend összeomlik — mi nem hiszünk. Ez kegyetlen elmélet, mert a nyomor és inség segítségével forradalomba akarja kergetni a munkásságot. Nekünk nem az a célunk.

Mi a munkást *Emberré* akarjuk tenni. A magasabb munkabérral fokozzuk igényeit, a rövidebb munkaidővel pedig időt nyer a tanulásra, önművelődésre. Ez a mi forradalmunk. Mi olyan taktikát nem tűzünk, hogy a nyomor terjedjen és az elkeseredés forradalmat szüljön. Mi már most is, a mai társadalmi rendben is élni akarunk. Mi a dogmára nem adunk semmit — akárki prédikálja.

A szocialista párt lapja durván válaszol és felteszi a kérdést: vagy a szocializmus álláspontjára helyezkedik a szervezet, vagy pedig kilép a pártból. E fölött a szervezet a napokban dönt.

Ez az összeütközés a nyugati államokban már rég bekövetkezett. Ott a szakszervezetek a politikai párttól évekként elzárva függetlenítették magukat és elvetették a forradalmárokodást. A békés és fokozatos haladás álláspontján állanak és elítélik minden dogmát és erőszakos kísérletet. Ugyátszik nálunk is felkelőben van ez a mozgalom, mert a szocialista párt a termelés fölötti terrorisztikus hatalmát megsemmisíti.

Rendkívüli takarmányszállítási díj-kedvezmények — Ausztriában

Az ideai országzserte kedvezőtlen takarmányszállítások, korpánknak és egyéb erőtakarmányszállítások mesterséges kiviteli kedvezmények segítségével a külföldre való hihetetlen arányú rohamos kiözönlése és ezek folytán a depokorációnak egyre veszedelmesebb alakban feltűnedező, állattenyésztésünket és egész mezőgazdaságunkat valóságos katasztrófával fenyegető réme, amit a vidéki gazdasági egyesületek tulnyomó többségének egybehangzó nyilatkozatai is megerősítettek, tudvalevőleg arra bírta az OMGE. igazgató-választmányát, hogy legutóbbi üléséből sürgős felterjesztésben kérje a kormánytól a szalastakarmányszállításokra már megadott fuvardíjkedvezménynek az abraktakarmányszállításokra való kiterjesztését, a vámkülföldre engedélyezett megokolatlan abraktakarmányszállítású szállítási díjkedvezményeknek mielőbbi teljes megszüntetését és a fenyegető takarmányszállításra való tekintettel az abraktakarmányszállítás példátlanul nagy arányokat öltő külföldre való kivitelének az osztrák kormányval egyetértőleg leendő teljes eltiltását.

Noha a veszedelem már küszöbön van és mindennapi halogatás óriási kárt jelent mezőgazdaságunkra nézve, olyan kárt, amelyet nagyon is megokolt vélemények szerint — sajnos — immár semmiféle, bármily üdvös kormányintézkedés helyre nem pótolhat: a magyar kormány még mindig habozik és a várva-várt erélyes intézkedések helyett hamletti töprengéssel, tétlenül nézi, miként viszik ki napról-napra a magyar gazda elől amugy is szükös takarmány-

készleteinket a német mezőgazdaság megerősítésére, hazai állattenyésztésünk kézzelfogható veszedelmére. S ha ez a habozás a takarmányszállítás tilalom elrendelése tekintetében bizonyos nemzetközi nehézségek miatt némileg érthető, bár a „salus reipublicae suprema lex“ elvénél fogva egyáltalában nem menthető: vajjon mi akadály van a belföldi szállítási kedvezmények azonnal való megadásának az összes takarmányfélékre, hogy így az inségesebb vidékek szükséglete más vidékek készleteiből könnyebben és jutányosabban kielégíthető legyen s hogy másrészt e tarifális kedvezmények megadásával és a kiviteli refakciák eltörlésével belföldi takarmánykészleteink odairányíttassanak, ahol azokra hazai állattenyésztésünknek égető szüksége van. Egyidejűleg persze gyökeresen segíteni kellene a mai valóban szegényletes vagonmizérián, mert a kedvezményes tarifa természetesen semmit sem ér a gazdának, ha nincs elegendő vagon a takarmányszállításának gyors lebonyolítására. Mi akadály van annak, — kérjük ismételt — hogy a kormány helyes és a mai rendkívüli viszonyokhoz alkalmazott tarifa-politikája érvényre juttassa azt az elvet, mely szerint belföldi termékeink első sorban a belföldi termelés istápolására valók s a kivitelnek csak akkor van jogosultsága, ha felesleggel rendelkezünk. De állami támogatással kibocsátani a külföldre takarmányféléinket, mikor magunknak sincs elég belőlük, ahelyett, hogy az ország legjobban sújtott részeinek a lehetőségig kedvezőbb ellátásáról gondoskodnánk — ez, enyhén szólva, öngyilkos politika.

A mezőgazdaság elsőrendű fontossága és éppen hazánkban kétségtelenül életbevágó érdekei iránt való érzék hiánya vagy más körülmények okozzák-e ezt az érthetetlen tévovázást: mihaszna kutatóknak. Vigasztaljuk magunkat azzal, hogy ami késik, nem mulik és kérésünk, sürgetésünk mégis csak meghallgatásra talál illetékes helyen, még mielőtt késő lenne! A magunk részéről sem fogunk megszűnni célunk eléréséig a koczknak forgó nagy érdekekért, melyek nemcsak a gazdának, hanem minden egyes hus- és tejfogyasztónak is közös érdekei, tölünk telhetőleg továbbra is agítálni.

Bizonyos keserűséggel kell azonban feljegyeznünk, hogy Ausztria, amelyről pedig Napoleon óta azt tartja a fáma, hogy mindig megkésik egy gondolattal, e tekintetben bizony megint megelőzött bennünket. Az osztrák vasutak hivatalos közlönye, a „Verordnungsblatt für Eisenbahnen und Schiffahrt“ 129. száma ugyanis 1543. tétel alatt legújabbban a következőket publikálja:

„Takarmányezőlokra szolgáló füvek, frissen és szárítva, takarmányrépa, szecska, széna, szalma, lóhere, szárított malátaesira, moslék, tönköly, bükköny, takarmánylab, zab, korpa, olajpogácsa, olajpogácsaliszt és répaszelet Görs és Gradiska tartományoknak alább megjelölt kerületeibe 5000 kgr. egyszerre való feladása esetén az Osztrák Államvasutak díjszabásának C osztálya szerinti díjtételekkel, 10,000 kgr. egyszerre való feladása esetén pedig a II. kivételes díjszabás díjtételei szerint szállítatnak az Osztrák Államvasutak bármely állomásáról, a Déli Vasut vonalain pedig ilyenemű küldemények részére 15%-os szállítási díjkedvezmény engedélyeztetik.“

Az a kedvezmény, amelylyel az osztrák kormány elismerésre méltó módon a takarmányhiánytól leginkább sújtott Görs és Gradiska örökös tartományok segítségére sietett s amelyet a szükséghez képest bizonyára haladéktalanul

ki fog terjeszteni a többi tartományokra is, ahol takarmányszállítás hiány mutatkozik, a rendes díjszabáshoz képest 30–60%-os, tehát iggy számottevő mérséklést jelent, amely a közvetítő kereskedelem kizárásával csak közvetlenül a gazdának, illetőleg egyes községeknek és gazdasági testületeknek adatik meg. Előreláthatólag meg is lesz az osztrák kormány gondoskodásának várt kedvező hatása, de nagyon félok, hogy ez a szállítási kedvezmény még csak elősegíti takarmányszállításunknak a Dunántulról való kiözönlését. Annnyival sürgösebb követelmény, hogy kormányunk is mielőbb megfogadja az osztrák példát és hasonló tarifális kedvezményekkel a takarmányszállítás leginkább fenyegetett hazai részekre igyekezzék irányítani belföldi abraktakarmányszállítás forgalmát, megnehezítvén egyszersmind azoknak jelenleg valóságos prémiummal jutalmazott és mesterségesen támogatott kivitelét. Nálunk némely országrészekben sokkal nagyobb a veszedelem, mint Görs-Gradiskában, joggal elvárhatjuk tehát kormányunktól, hogy az „agrarius“ Magyarország legalább nyomdokába lépjen Ausztriának, ha már meg nem előzhette!

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei	2233
Az új polgári perrendtartás	2234
Növénytermesztés.	
Műtrágyázási kísérletek tőzeges réteken	2235
Gazdasági üzemtan.	
A mezőgazdasági számvitel kérdéséhez	2237
Állattenyésztés.	
A hágai mezőgazdasági kiállításról	2238
Juhászat és gyapjuisme.	
Válasz a „Juhok a pécsi kiállításon“ című közleményre	2239
Irodalom	2241
Gazdatársadalmi mozgalmak	2241
Munkástügyek. Szocialista mozgalmak	2242
Rendkívüli takarmányszállítási díjkedvezmények	2243
Vegyések	
Tőzsdések a tőzsdereform mellett. — Külkereskedelmi forgalmunk szeptember hó 30-ig. — Nyitra vármegye a kerületi kamarák mellett. — Szerb állatbehozatal. — Házi nyultenyésztés és értékesítő egyesületek. — Késedelmes állatszállítás. — Szeszfői tanfolyamok. — A nagybirtokról. — Gazdasági dátumok	2245
Kereskedelem, tőzsde	2246
Szerkesztői üzenetek	2249

Tőzsdések a tőzsdereform mellett.

A Pesti Naplónak élénken és gyakran tagadhatatlanul elmésen szerkesztett gabonátőzsdereformában, mely a budapesti árutőzsdén mostanában fényes diadalt ünneplő hausse-mozgalomnak egyik számottevő és buzgó szócsové, f. hó 6-án a következő sorokat olvassuk: „A nagy árváltozásokra nagy „idegenforgalom“ fejlődött a tőzsdén, sok vidéki kereskedő, gazda és spekuláns tolongott a teremben, még több a dohányzóban és az előcsarnokokban. *Megjelentek azután a kávéházak közismert spekulánsai is és a külső képet illetőleg nagyon csunyc volt a 26 koronás buzaár bevonulása! Szerenese, hogy a tőzsdereform ezt a kifejezetten játékos társaságot majd elsepri a tőzsde környékéről. Nincs ezekre ott szükség és csak az üzlet realitását veszélyeztetik.“*

Az olvasó velünk együtt bizonyára örvendező álmélkodással fog e szavakban ráismerni azokra

Villamos erőátvitel, világítás, csillárok.

Tervez és épít 1876 óta.

DECKERT és HOMOLKA

Tervez és épít 1876 óta.

ELEKTROTECHNIKAI GYÁR

***** BUDAPEST. *****

6748b

az érvekre és aggodalmakra, amelyeket mi a fedezetlen határidőzeti játék eltöltése érdekében folytatott küzdelmünk során már évtizedek óta hirdetünk, amidőn számtalanszor rámutatunk ama veszedelmre, amelyet avatatlan elemeknek, az úgynevezett outsidersoknak a tőzsdére való todulása és az ilyen „kifejezetten játékos társaságnak” a fogyasztás elsődleges szükségleti cikkeit képező gabonaművekben és őrléstermékekben üzött féktelen spekulációja idéz elő, mérhetetlen kárara a termelők és fogyasztók millióinak, de sőt magának a reális és tisztességes kereskedelemnek is.

Senki előtt sem lehet kétséges, hogy ezeket az elemeket csupán a játékszenvedély vonzza mozgalmalásokban a tőzsdére s az is minden vitán felül áll, hogy a gabonátőzsde nem az a hely — vagy legalább is nem szabadna annak a helynek lennie, ahol boldog-boldogtalan szerencsejátékot folytathasson, akárcsak valami Monte-Carlóban vagy bakkaratasznál. A józan logika tehát azt követeli, hogy ezt a káros és nemzetgazdaságilag felette veszedelmes kinövészt szüntessük meg, aminek pedig az az egyedül célravezető módja, ha a tőzsde helyes reformálásával megszüntetjük a tőzsdén üzött szerencsejáték lehetőségét és így visszaadjuk a tőzsdét valódi hivatásának, hogy az a forgalma tárgyát képező *effektív* tömegárúknak piacza és a tényleges (nem fiktív) kereslet és kínálat arányára támaszkodó hiteles árjegyzője és árszabályozója legyen.

Ezt követeltük eddig, ezt követeljük most, az úgynevezett kiegyezési javaslatnak nyilvánosságra hozatala után még sürgetőbben és — ha lehetséges — még fokozottabb erővel, amidőn a kormánytól a tőzsdékérdésnek mielőbbi, az egész ország területére kiható érvényű olyatán szabályozását kívánjuk, mely a fedezetlen határidőzlet, illetve a szerencsejáték jellegével bíró tőzsdéügyletek kötését a gabonátőzsdén kizárja és szabadságvesztés büntetésével sújtja.

Ismételten hangsúlyoztuk, hogy a tőzsdének, illetőleg a tőzsdéjáték káros kinövéseinek ilyen szellemű reformja korántsem jelenti a tőzsde „guzsbakötését” vagy éppen „tönkretételét”, mint ezt bizonyos érdekelt oldalról hangoztatni szeretik, sőt hogy ez a reform — mint ezt a fenti, egyáltalában nem „agrárius elfogultság sugallta” idézet a legjobban bizonyítja — magának a reális kereskedelemnek is tagadhatatlan és elsőrangú érdeke.

Amennyire feltűnő első percze, annyira örvendetes, hogy ez a megismerés végre gyökeret ver ama körökben is, amelyek eddig kigyót-békát kiáltottak a tőzsde reformját sürgető „reakciós” agráriusokra s éppen a legutóbbi pécsi gazdakongresszus alkalmával a legnagyobb ellenszenvvel nyilatkoztak a gazdák-nak e tárgyban hozott határozatáról és a tőzsdereform kérdésének nagyérdemű előadó-járól, Zselénski Róbert grófról.

A bécsi „Zeit”-nak hasábjainkon már szóvá-tett legutóbbi nyilatkozata után örömmel üdvözöljük tehát a P. N. fentidézett kijelentéseit, mint első fecskét az ellenpártól hazánkban, feltéve, hogy nem csalódunk ama reményünkben, hogy ez az első fecske tényleg tavaszt jelent és az eddigi félreértések eloszlanak, ami a

tőzsdereform mielőbbi megvalósulását kétség-telenül előmozdítaná és lehetővé tenné, ennek a mezőgazdaságunkra nézve oly nagyjelentőségű, régóta vajudó kérdésnek közmegegyezésre való rendezését.

Csupán arra az egyre vagyunk kíváncsiak, hogy azok a körök, melyeknek *mostani* véleményét a fentidézett sorok tolmácsolni látszanak, következetesek maradnak-e ehhez a helyes állásponthoz s nem fog-e az a dicséretes felbuzdulás — amit különben fel sem akarunk tételni — éppen csak addig tartani, míg az a bizonyos méltán hibázott tőzsdei „idegen-forgalom” esetleg egyes hausse-ista-körök kisdéd cikulusait zavarja s nem fognak-e csakhamar ismét annak a kárhozottatott és — igen helyesen — erkölctelennek bélyegzett „va banque-játéknak” lelkes védelmezőivé szegődni ugyanazok, akikre ma jóleső elégtétellel mutathatunk rá: et tu, mi fili Brute!

Külkereskedelmi forgalmunk szeptember hó 30-ig.

A m. kir. központi statisztikai hivatal e hó 5-én tette közzé a f. évi szeptember havi külkereskedelmi forgalmi adatokat. E jelentés szerint 1907. január 1-től szeptember hó 30-ig összes behozatalunk értéke 1'145, kivitelünké pedig 1.068 millió korona, vagyis összbehozatalunk értéke 86, kivitelünké pedig 37 millió koronával emelkedett. Behozatali többletünk tehát az idén 77 (tavaly 29) millió korona, vagyis szszforgalmunk mérlege erősen passzív. Még rosszabb helyzetünk Ausztriával szemben, ahonnan 886 (809) millió korona értékű árut hoztunk be 785 (751) millió korona értékű kivitelünk ellenében. Behozatali többletünk tehát Ausztriából 101 (58) millió korona.

A zárjelbe foglalt számok az 1906 év január szeptember havi forgalmi adatokat tüntetik fel.

A *mezőgazdasági termékek* forgalmi adatai a következők. A kiviteli többlet 1907 szeptember hóban 952 (813) ezer drb élőállat és 3127 (3451) ezer q. tömegáru. Kiviteli többletünk tehát az élőállatban nagyobb, a tömegáruban csekélyebb volt az 1906 évi szeptember havinál. 1907 január 1-től szeptember 30-ig pedig kiviteli többletünk élőállatok 5910 (5233) ezer drb. tömegáruból pedig 23,647 (18,038) mm. Mennyiségileg tehát egészben kiviteli többletünk emelkedett, ami az 1906 évi jó termés következménye, míg az utóbbi hónapokban, az idei rossz termés folytán a kivitelben állandó hanyatlás konstatálható.

A kiviteli többlet pénzértéke szeptember 30-ig növényi termékekben 386'4, állati termékek és élő állatokban pedig 226'9, együttvéve tehát az összforgalomban 613'3 millió korona. Ausztriába irányuló kiviteli forgalmunk többlete pedig a növényi termékekből 345'4, az állati termékekből pedig 185'7, összesen 531'1 millió korona.

Az egyes csoportokat illetőleg kiviteli többletünk szeptember 30-ig:

Buza és rozsból 99'7, sörárpából 25'6, egyéb gabonából 68'4, hüvelyesekből 4'7, takarmány és szalmából 2'3, kerti terményekből 5'9, bor és ásványvizből 13'7, fonál- és rosnóvényekből

—1'4, nyersterményekből tehát 218'9 millió korona.

Buza- és rozsliszből 139'2, egyéb őrlemény malata és rizsből 16'9, cukorgyártmányokból 19'2; dohány és szivarból —0'5, olajokból —2'7, sörből —3'0, szeszből —1'6, *gazd. mellékipari gyártmányokból* tehát kiviteli többletünk értéke 167'5 millió korona.

Élő állatok és állati termékekből: szarvasmarha tenyésztésből 84'4, juhászatból 14'7, sertés-tenyésztésből 57'5, lótenyésztésből 14'5, baromfi, méh, vad és halból 55'9, egyéb állati hulladékokból —1'1, összesen 226'9 millió korona érték. Állati termékkivitelünk tehát meghaladja a növényi nyerstermék (218'9 millió korona) kivitel értékét, ami mindenestre örvendetes jelenség.

Julius-szeptemberben kiviteli többletünk volt buzából és rozsból 2255 (2707), sörárpából 768 (939), buza és rozsliszből 1692 (1826) korpa és takarmánylisztből 433 (281) széna és szalmából 119 (95) ezer mm. A kenyérgabona és liszt kivitel tehát az idej gyenge termés következtében csökkent, de korpa és takarmány-kivitelünk a rossz terméshez képest még mindig tulságos nagy és így legfőbb ideje volna a korpakivitel korlátozásának.

Myitra vármegye a kerületi kamarák mellett.

Nyitra vármegye, amely a mezőgazdasági érdekek előmozdításának és a gazdasági kultúra fejlesztésének mindenkor zászlóvivője volt, okt. 28-án tartott törvényhatósági bizottsági ülésén állást foglalt a mezőgazdasági érdekképviselet kamarai rendszerű szervezése mellett. Megokolásában, amely ezen állásfoglalására készített, kifejtette, hogy úgy nemzetiségi, valamint szociális és gazdasági viszonyaink egyenesen megkövetelik, hogy a mezőgazdasági érdekképviselet ne vármegyénként, hanem ennél nagyobb kerületű, kamarai rendszer szerint létesíttessék. Nyitra vármegye, amelynek területén szintén élnek nemzetiségi állampolgárok, ez állásfoglalását bizonyára régebbi idők folytán leszűrdött tapasztalatai alapján hozta meg, mivel tisztában van azon veszedelemmel, amely nemzeti államunkat fenyegetné azon esetben, ha a nemzetiségieknek a vármegyei alapon szervezendő érdekképviselettel módot nyujtanánk közgazdasági tevékenység leple alatt üzött nemzetiségi politikájuk folytatására, amelyre alkalmas eszközük lenne a tulnyomólag nemzetiségiek lakta vármegyék érdekképviseleti vármegyei szervezete. E veszély pedig annál nagyobb, mivel sajnos szép számmal van oly vármegyénk, amelyben e nemzetiségi elem tulsúlyban van a magyarsággal szemben.

Az ellen a javaslat ellen, hogy a már meglevő vármegyei gazdasági egyesületek alakítottassanak át vármegyei gazdasági kamarákká vagy akár több vármegyei gazdasági egyesület alakítottassék át kerületi kamarává, Nyitra vármegye a legerélyesebben tiltakozik. Tiltakozik pedig azért, mert a már meglevő gazdasági egyesületeknek kötelező tagsági alapon való átszervezésében a gazdaságszolgálat megszűntetését látja. Indokolása teljesen összhangban van Rubinek Gyulának, az OMGE. igazgatójának a kerületi kamarák létesítése tárgyában a pécsi

Tavaszbuzát ···
Tavasztrozst ···
Tavaszbükkönyt

**N
S
E
S**

HALDEK

magnagykereskedése

József főherceg ő cs. és kir. fensége udvari szállítója.

Budapest, V., Bálvány-utca 6.

országos gazdakongresszuson benyújtott javaslatában megkötött állásfoglalásával, amely szerint a társadalmi uton szervezett vármegyei gazdasági egyesületeknek a jövőben is fontos szerep jut, akár a kamarák ellenőrzésével, akár pedig a társadalmi téren reá várakozó feladatok megoldásában, amelyek egyáltalában nem kiesinyelhetők és csakis a szabad társulási alapon álló, társadalmi egyesüléssel vihető keresztül.

A kényszerítés alapon álló kamarák szervezésénél is Nyitra vármegye törvényhatósága az OMGE. állásfoglalását tette magáévá, amennyiben kimondta, hogy a kamarai illeték kivételi alapja a kataszteri tiszta jövedelem egy százalékánál nagyobb ne legyen és megállapítsák egy bizonyos birtokminimum, amely megadóztatható ne legyen. E szociális jelentőségű határozat bővebb indokolásra nem szorul, a „Köztelek” hasábjain eléggé kifejtették ugy ennek, valamint az előbb felhozott állásfoglalásnak magyarázatát.

Hogy a kamarák felállítására mennyire kívánatos és mezőgazdaságunk fejlesztése érdekében mennyire sürgős, bizonyítják ezt most már a gazdasági egyesületek után megnyilatkozó törvényhatósági állásfoglalások is, mert valószínű, hogy Nyitra vármegye nyomában a többi törvényhatóság is foglalkozni fog a mezőgazdasági érdekképviselet kamarai szervezésének kérdésével. A gazdátársadalom pedig nem nyugodhat addig, míg a kamarai rendszerű érdekképviselet mielőbbi törvényhozási uton megoldást nem nyer, mert nemcsak legfelsőbb ígéret beváltása, hanem a parancsoló szükség is ezt követeli.

Szerb élőállatbehozatal tárgyában bécsi hiradás nyomán egy közlemény jelent meg a napisajtóban, mely szerint a magyar kormány indítatva érezte magát álláspontját annyiban megváltoztatni, hogy nem ellenzi többé bizonyos kontingentált mennyiségű élőállat behozatálát. A legilletékesebb helyről nyert felhatalmazás alapján közölhetjük, hogy e közleményből egy szó sem igaz, sőt ennek épp az ellenkezője az igaz. A magyar kormány egyetértésben az osztrák kormánnyal a leghatározottabban ragaszkodik azon régi álláspontjához ma is, hogy sem Szerbiából, sem a keleti államok bármelyikéből nem engedélyezi az élőállatbehozatalt.

Házinyultenyésztő és értékesítő egyesületek. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete a házinyultenyésztés előmozdítása céljából házinyultenyésztő egyesületek megalakítását határozta el. E községenként megalakítandó egyesületekben a kistenyésztők tömörülnének a házinyultenyésztés fejlesztésére és főleg kiegyenlített minőségű husállat és szörme tömeges termelésére, amely egyesületek a Mezőgazdák Szövetkezetébe belépve, a szövetkezet gondoskodnék a termék biztos és kedvező értékesítéséről. Az egyesületek alakítását megkönnyítendő, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének nyultenyésztési osztálya. (Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.) készséggel szolgál a m. kir. belügyminiszterium által jóváhagyott alapszabály-

tervezettel, tájékoztató útmutatással és az értékesítésre vonatkozó felvilágosítással. Kívánatos, hogy az egyesületek még most a téli hónapokban megalakuljanak, mert a nyultenyésztésnél a kora tavaszi termelés hozza a legtöbb hasznot és ez csak úgy érhető el, ha a tenyésztők a tenyészállatokat még ez év végéig beszerzik, mely esetben már a nyár folyamán kész árut hozhatnak a piacra. A M. M. Sz. e rendkívül gyakorlatias vállalkozását, melynek célja a nagyvárosokat oltó hussal ellátni és emellett a gazdaközönségnek csekély befektetéssel járó és igen jó jövedelmi forrást biztosítani, melegen ajánljuk a gazdaközönség figyelmébe.

Késedelmes állatszállítás. Lapunk folyó évi 76-ik számában „Késedelmes állatszállítás a pécsi kiállításán” cím alatt megjelent közleményre vonatkozólag a Máv. igazgatósága értesíti szerkesztőségünket, hogy az e tárgyban tartott vizsgálat alkalmával megállapított, miszerint Pécs állomáson szeptember 9. és 10-én 156 koei rakatott meg é őállattal, mely kocsi a megrakás napján Pécs állomásról el is indították. Ezt az állatkállítási főcsoport biztos írásbeli nyilatkozattal is bizonyítja, az említett közleményben foglalt az az állítás, hogy az élőállatforgalom lebonyolítása hiányos, avagy könnyelműen gondatlan lett volna, teljesen téves. Előfordulhatott ugyan, hogy esetleg valamelyik küldemény utközben vonatkozás folytán vagy más, ezidőszert ismeretlen okból megkésett és annak következtében 2—3 nap helyett csak 5 nap alatt érkezett rendeltetési helyére, erre nézve azonban a Máv. csak az esetben nyújthatna felvilágosítást, ha a szükséges adatok megállapítása végett a küldemény fuvarlevele Budapestre a forgalmi főosztály igazgatóságához beküldetnék.

Szeszfűzői tanfolyamok. A kassai m. kir. gazdasági akadémián 1908. év január hó 5-től 20-ig szeszűzői tanfolyam tartatik gazdatisztek és szeszgyár-tulajdonosok részére. Ezen tanfolyam célja megismertetni a résztvevőkkel a szeszgyártás elméletét és a szeszgyártás terén felmerült újabb vívmányokat, az ellenőrző vizsgálatok végrehajtását és a moslék értékesítését. A tanfolyamon részt vehet minden gazdatiszt és szeszgyár-tulajdonos, aki legkésőbb folyó évi december hó 25-ig a kassai m. kir. gazdasági akadémia igazgatóságánál ebbeli szándékát levélben bejelenti. A tanfolyam csakis az esetben fog megtartatni, ha legalább is tíz résztvevő jelentkezik. A jelentkezők a tanfolyam megtartása, vagy meg nem tartásáról a jelentkezési határidő leteltével azonnal értesítetnek. Tandíj 40 korona, laboratoriumi díj 10 korona.

Ugyanott tíz hétre terjedő szeszűzői tanfolyam rendeztetik 1908. évi február hó 1-től április hó 15-ig. A tanfolyam célja: mezőgazdasági szeszűzők részére gyárvezetőket gyakorlatilag és elméletileg kiképezni. A tanfolyamra felvételtnek azok, akik 18. életévüket már betöltötték, hatósági bizonyítvánnyal beigazolni tudják, hogy legkevesebb egy szeszűzősi időnyben szeszűzőkben mint gyakornokok alkalmazva voltak és felvételi vizsgával igazolják, hogy a szeszűzőkben gyakorlati vizsga alapján kell beigazolniok azt, hogy a magyar nyelvben jártasok, írni, olvasni és számolni tudnak. Részt vehetnek továbbá a tanfolyamon a m. kir. gazdasági akadémia és a m. kir. gazdasági

tanintézetek végzett hallgatói. A tanfolyamra legfeljebb 25 jelentkező vehető fel; előnyben részesülnek azok, akik gépkezelői szakvizsgát is tettek. A tanfolyam befejezésével a résztvevők gyakorlati vizsgát tesznek, amelynek eredményéről bizonyítványt nyernek. Tandíj 44 (negyvennégy) K., laboratoriumi díj 10 (tíz) K. A jelentkezők élelmezésükről és lakásukról saját maguk tartoznak gondoskodni. Előjegyzéseket 1908. évi január hó 20-ig elfogad a kassai m. kir. gazdasági akadémia igazgatósága, ahol egyúttal bővebb felvilágosítást is lehet nyerni.

A nagybirtokról. A Társadalomtudományi Társaság ciklusos felolvasásokat rendez a nagybirtokról, amelyeken „részletesen és pontosan felderíteni akarja azokat a társadalmi tényeket, amelyek a nagybirtokot kísérik és amelyek ismeretére a társadalmat építeni kell”. A feldolgozandó részletek kérdések, amelyek mindegyikére külön előadót kertes fel, körülbelül megvilágítja e kérdés nagy medrét. Az eddigi bejelentések szerint szó lesz a nagybirtok történelmi fejlődéséről, üzemi eredményeiről, a kis- és középbirtokra gyakorolt hatásáról, a munkabérekre és az általa foglalkoztatott egyének gazdasági, szellemi és erkölcsi életére gyakorolt hatásáról, a nagybirtok a vám- és adópolitikára, valamint az ipari fejlődésre, a kereskedelemre gyakorolt hatásáról, a nagybirtok telepítési politikájáról és a magánjogra, büntetőjogra és közigazgatási jogra vonatkozó hatásáról, a nagybirtok az alkotmány és pártéletre, a társadalom szellemére gyakorolt hatásáról, továbbá a nagybirtok érdekmegyezéseiről és érdekellentéteiről a többi társadalmi osztálytal.

Ha tekintetbe vesszük, hogy ezen előadás-ciklust a Társadalomtudományi Társaság rendezi, ahol dul a szociálizmus, akkor előre megjósolhatjuk, hogy a ciklus végeredményében alaposan helyben fogja hagyni a nagybirtokosokat.

Gazdasági dátumok. November 11-én a eszállai és 12-én a barackai állami szőlőtelepeken elárvereztetik 650 q. buza, 120 q. rozs, 100 q. árpa, tengeri 100 q., I. burgonya 500 q., III. burgonya 300 q., tengeriszár 6—7000 kéve. Részletes felvilágosítást fenti telepek igazgatósága nyújt.

A békéscsabai, breznóbányai, algyógyi, csikszeredai és rimaszombati m. kir. földműveléskölnél mintegy 200 db szarvasmarha, kocza és malacz, továbbá 180 q. buzavetőmag kerül eladásra.

November hó 12-én Nyitrán a Nyitramegyei Gazd. Egyesület évi közgyűlése.

November 12. „Hangya” kongresszus, Budapest—Köztelken.

November hó 13. Tejesarnokszövetkezet alakuló gyűlése Szatmárott.

November 15. Nyitramegyei Gazd. Egyesületnek rendes évi közgyűlése Nyitrán.

November 18. Tenyészállatdíjazás Kászony-ujfaluban.

November 19. Tenyészállatdíjazás Csikszent-simonon.

November 20. Tenyészállatdíjazás Madéfalván.

November 21. Tenyészállatdíjazás Gyergyó-ujfaluban.

November 23. Tenyészállatdíjazás Gy.-Békáson.

November 23-tól december 1-ig. Nemzetközi baromfiállítás Budapesten.

December 15. Kérvények benyújtási határideje az illetékes erdőfelügyelőséghez facsemeték adományozása végett.

1908. február havában nagyszabású tenyész-szarvasmarha- és lókiállítás Zsombolyán.

A száritott sertéstrágya

a legkitünőbb és legolosóbb trágyanem.

Állami szőlészeti és gazdasági tanintézeti kísérleti telepeken rendkívül előnyösnek bizonyult. Számtalan nagybirtokon fényes eredménnyel bevezetve.

Arajánlattal, felvilágosítással, elismerő nyilatkozatokkal készséggel szolgál:

Budapest-Közbányai trágyaszáritó-gyár, Budapest, IX. kerület, Ullői-ut 21. szám.

Apró hírek. Mintagazdaságok Szatmármegyében. Szatmármegyében 5 évvel ezelőtt létesített mintagazdaságok annyira beváltak, hogy Cseke és Sár községekben az egyesület két új mintagazdaság felállítását határozta el s a szükséges lépéseket a földművelésügyi miniszternél már meg is tette.

A községek vadászati bérjüvedelmének évenkénti felosztása. A közigazgatási bíróság elvi határozatként kimondotta, hogy a községi vadászati bérjüvedelem birtokarány szerint való felosztása esetében a felosztásnak nem 6 évenként, hanem évenként kell megtörténni.

Gallérok, kézelők legszababban tisztítanak Haltenberger Béla gőzmosóglyárában, Kassa. 6713/b

NYILTÉR. *)

≡ Szuperfoszfátot ≡
Stassfurti kainitot
Stassfurti kálitrágyasót

40% kálitartalommal, továbbá
»»» mindennemű egyéb «««

műtrágyafélét

»»»»» azonkívül «««««

≡ Rézgállcztot ≡

(98—99%) elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA” műtrágya, kén- és vegyi ipar részv.-társ.
BUDAPEST, V. ker., Fürdő-utca 8. sz.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét

A BUDAPESTI GYAPJU-AUKCZIÓKRA,

melyek idei második sorozata f. évi október hó 9-én veszi kezdetét.

Az aukciókra felküdött és „Gyapjuárverési vállalat, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál

GYAPJUÁRVERÉSI VÁLLALAT

HELLER M. S TÁRSA
BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 13.

MEZEI EGEREK. A Fuchsolt-labdacsok feltétlenül hatásosak, méregmentesek, olcsóbbak mint bármely méreganyag. 1 kg. (10.000 labdac) 3 K., 10 kg. 25 K., 50 kg. 100 K. Ajánlják a cs. kir. Földművelésügyi Minisztérium, Országos Földművelési tanács és a hatóságok.

„FUCHSOL” vegyszereti laboratorium, Wien, VII., Mariahilferstrasse 38. 669

Termésjelentések.

November 7.

Arad. Hosszas szárazság után a várva-várt eső helyett hirtelen erős hideg köszöntött be, ami az amugy is hitvány őszi vetések helyzetét még kritikusabbá teszi.

Baja. Három nap óta nagy fagy állott be anélkül, hogy eső mutatkozott volna. A gazdak kétségbe vannak esve, mert őszi vetéseiknek csak alig fele kelt ki.

Debreczen. Az időjárás hideg, két nap óta gyenge fagy. **Győr.** Az időjárás száraz és hideg és az őszi vetésekre káros.

Kaposvár. Az idő hideg, éjjeli fagyokkal. Az őszi vetések még kikelőben van.

Kassa. E hó elseje óta beállt a hideg idő, minek következtében az őszi vetésmunkákat be kellett szüntetni. A már kikelt vetések nagyon rosszak.

Léva. Az időjárás száraz, hűvös, éjjel erős fagyokkal. Az őszi vetést folytatni nem lehet a száraz idő miatt; az elvetett őszi vetések pusztulnak. A helyzet kétségbeesztő, mert még az őszi szántást sem lehet végezni, sem a szőlőket betakarítani.

Losonc. Az idő hidegre változott, éjjel fagyos. A vetések még folynak.

Miskolcz. Az időjárás a múlt hét elején esős volt, a hét végéig enyhe, majd hűvös és szeles. E héten nappal erős szél fúj, éjjel fagy; kemény, csipős hideg az az idő; szántás-veté-ről szó sem lehet.

Nagykanizsa. Hideg idő állt be, majdnem fagyott.

Nagyszentmiklós. A már csaknem állandóan tartós szárazság és szeles időjárás folytán a mezőgazdasági munkák nehezen, de folynak. Az elvetett gabna nem kelt ki, esőt igényel. A szőlőkben a beföldési munkálatok vannak folyamatban. Gyöngye fagyunk volt f. hó 3. és 4-én éjjel.

Nagybeaskerek. Az időjárás nappal verőfényes, száraz, éjjel fagyos s a lefolyt héten sem kaptuk a várva-várt esőt. A vetésekkel a gazdak már teljesen elkészültek s nem tagadható, hogy az eddigi időjárás annyiban aggasztó, mivel a korai vetésből mindaddig csak kevés kelt ki, s az is igen ritkán és vékonyan. Két nap óta reggelekenként erős dér (fagy) mutatkozott.

Nyíregyháza. Éjjelenként 2—3 fokos hideg, nappal száraz meleg, szép őszi idő. A legutóbbi csekély két kis esőtől a kötött földek vetésének magvai is csirázásnak indultak s ezért, mivel most ez megállt, félős, hogy a kö-ekezendő száraz hidegek folytán megfagy. Kötött területeinken néhol egészen kiszáradt egy-egy vetés s nincs remény rá, hogy elvelhető legyen.

Nyitra. Az időjárás száraz és derült. A tegnapi óta beállott hirtelen fagy igen árt az őszi vetéseknek. A gazdak helyzete kétségbeesztő, mivel eddig a szárazság, fagy és egérkár miatt a vetések áttelelésére semmi remény sincs.

Pancsova. A vetési munkálatok készen vannak, de a vetések eső hiányában még mindig nem keltek ki.

Sopron. Az időjárás hidegre fordult, éjjelenként fagygal.

Temesvár. Az időjárás nappal száraz és hideg van, míg éjjelenként nagy ködök és fagyok mutatkoznak.

Versecz. Az őszi vetés, szántás majdnem kész, eső helyett fagy következett be.

Zalaegerszeg. Hirtelen fordulattal száraz fagyos időjárás állott be. A külső mezei munkák még folytathatók.

Zenta. Folyton taró szárazság. Naponta 2—3 fok hideg.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)
Napijelentés a gabonatözsde-ről.

1907 november 8.

A mai buzaüzlet lanya lefolyású volt; árak 10—15 fillérrel csökkentek. Forgalom 8000 q.

Rozs változatlan.

Takarmányárpa keresettebb.

Tengeri emelkedő.

Zab forgalma csendes.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 73 k. 24 K. 40 f., 300 mm. 75.5 k. 24 K. 40 f., 150 mm. 78.5 k. 25 K. 50 f., 100 mm. 78 k. 25 K. 50 f., 100 mm. 78 k. 25 K. 50 f., 100 mm. 77.5 k. 25 K. 35 f., 100 mm. 77.5 k. 25 K. 35 f., 300 mm. 77 k. 25 K. 10 f., 100 mm. 75.8 k. 24 K. 80 f.

Pestvidéki: 1000 mm. 76 k. 24 K. 90 f., 500 mm. 76 k. 24 K. 90 f.

Felsőmagyarországi: 150 mm. 77.8 k. 24 K. 70 f., 100 mm. 78 k. 24 K. 90 f., 100 mm. 78.5 k. 24 K. 90 f., 800 mm. 77 k. 25 K. — f.

Raktárúru: 500 mm. 77 k. 24 K. 80 f., 500 mm. 78 k. 24 K. 80 f.

Fejérmegyei: 3000 mm. 78.2 k. 25 K. 20 f., 100 mm. 78 k. 25 K. — f., 100 mm. 77.3 k. 24 K. 90 f.

Rozs: 200 mm. 22 K. 40 f., kpf. par.

Árpa: 100 mm. 15 K. 60 f. kpf. par.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza 1908 áprilisra	25.52 K.
„ 1908 októberre (uj)	23.— „
Rozs 1908 áprilisra	23.76 „
„ 1908 októberre	20.60 „
Zab 1908 áprilisra	17.34 „
Tengeri 1908 májusra	14.70 „

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1907. november hó 8-án. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokotti községekből 208 szekér réti széna, 38 szekér muhar, 36 szekér zsupszalma, 23 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 5 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, köles stb.), 400 zsák szecska.

A forgalom élénk.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 600—900, muhar 760—900, zsupszalma 600—640, alomszalma 540—580, takarmányszalma —, 100 kéve tengeriszár —, egyéb takarmány 560—640, zabosbüköny 800—840, lóhere —, zöld luczerna —, köles —, sarju 720—740, szalmaszecska 640—660. Összes kocsiszám 312. Összes súly 374,400 kg.

Szeszüzlet.

Élénk kereslet és gyér kínálat folytán a szeszüzletben a szilárd iránzat fentartotta magát és finomított szesz adózva azonnali szállításra 163—163.50 K.-ig, adózatlanul 64 K.-ig kelt el nagyban azonnali és későbbi szállításra.

Élesztőszesz szintén szilárd és adózva 160 K., adózatlanul 61 K.-ért kelt el nagyban.

Denaturált szesz hordóval 52—52.50 K.-ig kelt el kötésre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyerszesz ab termelő állomás 57.50—58 K. kelt el későbbi szállításra. Prompt tételek keresettek.

Budapesten a kontingens nyerszesz ára 59—60 K. Bécsi jegyzés — K. kontingens nyerszeszénél.

Budapesti jegyzés

	nagyban	koronákban
Kontingens nyerszesz	—	—
Finomított szesz adózva	163	163.50
„ adózatlan	64	64.0
Élesztőszesz adózva	160	161
„ adózatlan	61	62
Nyerszesz adózva	161	161.0
Denaturált szesz	52	52.50

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

A növényeknek egyik legfontosabb tápanyaga a **káli**, amelynek hiánya teljes termések elérését lehetetlenné teszi. Különösen sok kálira van szükségük a **kapásnövényeknek, here-féléknek és réteknek**, ugy az **árpának és szőlőknek**. Különösen **szegények káliban** a **homok- és tőzegtalajok** és feltétlen szükséges azoknak a káli pótlásáról gondoskodni, miután azoknál a phosphorsav és nitrogénrel való trágyázás semmi körülmények közt sem biztosítja a lehetőleg legnagyobb termés elérését.

A mi viszonyaink között leginkább a **40%-os káli** bir jelentőséggel, miután abban a tiszta káliit vagyis a kiló százalékát, a kisebb szállítási költség miatt, legolcsóbban vásárolhatjuk.

A kálitrágyák alkalmazásáról a

Kálisyndikátus mezőgazdasági tájékoztató irodája
Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek) ijtalanul és kötelezettség nélkül nyújt felvilágosítást és érdeklődőknek az erre vonatkozó szakmunkákat díjtalanul rendelkezésükre bocsájtja.

Aki SZABADALMAT akar szereznél, találmányára az forduljon
TÖRÖK LÁSZLÓ okleveles gépészmérnök
HITES SZABADALMI ÜGYVIVŐHÓZ
(KIR. TÖRVÉNYSZÉKI HITES SZAKÉRTŐ)
BUDAPEST, VII., Rákóczi-(Merepesi)-ut 30. szám.
Telefon 87—02. Telefon 87—02.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal a szerkesztőség felelősséget.

Magyar vidéki piacok árjegyzései.

1907 november 7-én.

Piacz	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Burgonya		Vaj		Tojás	Hússárok												
						sárga	rózsa	I.	II.		Vágott hus kilogramm flóékban				Élősúly mm. koronákban								
											marha-hus	borjúhus	sertéshus	birkahus	marha-hus	borjúhus	sertéshus	I.	II.	I.	II.		
						100 kilogrammonként										100 db							
korona értékben											I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.			
Arad	22.90	19.60	14.40	14.20	11.40	5.50	6.40	320	—	5.50	160	144	200	160	140	120	75	60	90	70	100	80	
Baja	23.40	21.60	15.40	15.40	11.60	6.40	6.40	260	2.0	5.40	140	132	144	136	136	123	120	60	56	110	106	104	100
Békés-Csaba	22.80	—	14.40	14.40	11.40	6.40	6.40	200	180	5.40	128	120	180	160	136	—	88	70	60	80	70	90	80
Debreczen	23.40	20.40	14.40	16.40	12.40	4.40	4.20	320	240	6.80	160	144	160	144	176	152	96	76	66	92	—	—	—
Eszék	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Győr	23.40	22.60	17.40	16.60	13.20	5.40	4.20	260	240	8.40	156	144	180	160	160	140	96	88	72	100	88	114	100
Kaposvár	23.40	18.40	18.40	15.40	14.40	2.20	2.80	280	—	5.50	162	153	190	180	150	145	100	77	73	108	100	96	—
Kassa	23.40	21.40	15.40	16.40	15.40	4.40	4.40	250	—	7.40	156	148	160	150	140	130	100	82	78	90	88	90	86
Léva	22.60	20.80	16.40	16.40	13.60	6.40	5.40	240	200	7.40	133	128	180	160	144	136	104	86	72	96	84	110	96
Losoncz	22.60	20.20	17.40	17.40	15.40	4.50	5.50	180	140	7.40	136	128	160	152	144	136	88	70	64	100	92	136	124
Miskolcz	22.80	20.60	14.60	16.40	13.60	4.50	4.50	260	240	8.40	144	136	176	168	160	152	112	72	64	108	104	52	44
Nagybecskerek	21.40	18.40	12.80	14.40	11.40	6.40	6.40	304	240	6.60	136	120	160	144	144	128	104	68	60	100	90	94	90
Nagykanizsa	22.80	21.60	16.40	16.40	14.40	4.20	4.80	280	240	5.40	160	126	160	140	154	133	112	80	60	80	76	102	94
Nagyszében	22.50	18.50	13.50	13.40	14.40	3.40	4.40	320	260	6.40	133	136	130	120	140	123	100	76	60	—	—	92	86
Nagyszentmiklós	22.40	18.40	13.40	14.40	11.40	10.40	10.40	240	200	5.80	152	148	152	—	144	—	100	90	80	100	—	80	72
Nagyvárad	22.40	20.40	14.40	14.60	12.40	6.40	6.40	280	220	7.40	138	—	200	180	160	144	104	84	64	—	—	124	116
Nyiregyháza	23.40	21.40	14.50	14.50	12.40	3.20	3.60	220	—	7.40	136	128	180	160	144	136	96	76	70	90	80	128	116
Nyitra	23.20	22.40	17.40	15.50	12.50	4.40	4.60	280	180	6.60	128	120	160	140	152	144	112	80	76	100	90	104	88
Pancsova	20.40	—	13.40	14.40	11.40	7.40	8.40	280	260	6.40	136	128	180	160	142	136	70	84	72	92	90	96	92
Pápa	22.40	22.20	16.60	16.40	13.40	3.60	3.20	190	180	9.40	120	104	160	140	144	136	104	80	64	92	76	104	88
S.-A.-Ujhely	22.60	20.20	14.40	16.40	12.40	4.50	5.20	290	240	7.50	136	128	160	152	152	112	120	—	—	104	100	105	102
Sopron	22.30	21.20	17.40	16.30	14.50	5.40	5.40	280	220	8.40	180	140	250	180	200	160	—	98	70	110	92	104	88
Szatmár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szentés	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szolnok	22.60	—	14.50	14.60	13.40	7.40	7.40	200	190	7.40	160	145	210	195	180	172	135	90	85	115	100	120	100
Temesvár	24.40	22.40	14.60	15.40	11.50	4.60	4.60	—	—	5.40	190	—	210	—	180	—	—	100	—	110	—	96	—
Uj-Arad	22.70	19.60	14.40	14.20	11.40	5.40	5.50	300	—	5.40	136	128	160	152	136	128	112	70	55	80	60	90	75
Verscez	20.40	18.40	14.60	14.50	11.40	5.40	6.40	240	—	8.40	144	—	180	—	140	—	100	80	76	110	—	102	—
Zenta	23.20	19.80	14.60	15.40	12.40	7.40	7.40	280	240	7.40	128	122	160	140	152	148	80	66	62	110	100	92	82
Zalaegerszeg	22.40	20.40	16.40	15.20	15.40	6.40	5.40	280	240	7.40	128	124	148	140	128	124	100	72	70	90	84	94	88

Nemzetközi gabonapiacz 1907 november 6-tól 1907 november 9-ig.

Kelet		Effektív árak									Határidő	Határidős árak					
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres		Odesza	Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
Buza	8	25.80	22.62	26.90	25.50	29.20	22.40	19.40	16.61	21.13	21.77	Október	23.81	21.50 ^a	26.63 ¹	23.40 ^b	16.70 ¹
	5	24.80	22.63	26.30	25.40	29.50	22.44	19.96	16.64	22.17	22.03	Nov.	25.76 ²	21.28 ^a	27.18 ⁴	22.59 ¹	18.50 ⁴
Rozs	8	22.75	—	24.50	24.50	25.66	18.32	—	—	—	18.61	Október	—	—	25.06 ¹	18.62 ¹	—
	5	22.50	—	23.80	24.40	25.96	18.42	—	—	—	18.78	Nov.	23.84 ³	—	24.98 ⁴	19.14 ^b	—
Zab	8	16.80	—	18.40	16.80	23.30	—	—	—	—	—	Október	—	—	20.92 ¹	—	—
	5	16.70	—	17.60	16.80	23.30	—	—	—	—	—	Nov.	17.86 ³	—	21.64 ⁴	—	—
Tengeri	8	14.90	15.59	16.10	16.10	19.76	—	13.83 ¹	11.53	13.24	—	Október	—	14.96 ¹	18.88 ¹	—	11.88 ¹
	5	14.50	15.75	15.80	15.50	20.06	—	14.20 ¹	12.20	13.56	—	Nov.	14.86 ⁴	14.83 ²	—	—	—
Árpa	8	16.10	—	21.40	20.40	24.48	—	—	—	—	—	Október	—	—	—	—	—
	5	16.40	—	21.40	20.40	24.78	—	—	—	—	—	Nov.	14.54 ⁴	14.67 ²	—	—	—

Jegyzet: 1) december. 2) nov.—február. 3) 1908 jan.—február. 4) 1908 január. 5) 1908 március. 6) 1908 április. 7) 1908 májusra.

Alapított 1873. **Erőtakarmanly és mütrágya nagykereskedés** Alapított 1873.

DUKES ÉS HERZOG

GALGÓZ. **Eredeti thomassalak. Száritott répaszelet.** **BUDAPEST, Váci-körút 74.**

Interurban telefonszám: 1. Interurban telefonszám 88-89.

Luiza gözmalom r-t. jelentése a „Köztelek“ részére. Budapest, 1907. november 7 én. Netto-árak 10 kg.-kint. Budapesti en, elegysúly tisztasúlyként, szákosul. Köztelek-árak nélkül.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	18:70	18:50	18:30	18:10	17:90	17:70	17:30	16:50
	7 1/2	7 3/4	8	Korpa:			F.	G.
	15-	13:20	10:10	Ár korona:		7-	7-	
Rozslisztlárak:								
	II	III	I	WR	II	II/b	III	IV
K:	18:50	18:10	17:70	17:30	16:70	15:70	14:70	12:90
	KK							
	7:70							

Vetőmagvak.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vetőmagosztályának jelentése a „Köztelek“ részére.)

Lóheremag: irányzata cserdes mederben mozog. A száraz időjárás folytán a termésnek több, mint 80%-a már elkészült s így más évekhez arányítva, rendkívül rövid idő alatt került piacra s tömeges kínálatot idézett elő. Ezen nagy kínálat Németországot arra bírta, hogy a további bevásárlást beszüntesse s várakozó álláspontra helyezkedjék. Az eddig legnagyobb vevőnk Amerika, a kezevzöten pénzügyi viszonyok folytán vételmegbírást nem adott s így az irányzat kissé ellanyhult s a nagyaránkát tartalmazó mag ára 3-4 koronával csökkent. Oly áru azonban, amely nagyaránkától mentes, a belföldi szükségletek részére minden nehézség nélkül teljes mult heti árak mellett helyezhető el.

Luczernamag: Rohamos áremelkedés után rendszerint stagnáció áll be, ez természetesen következménye a nagy bevásárlásoknak, amelynek feldolgozása némi szünetet igényel. Ezen sors érte el a luczernát is, ami azonban az irányzat szilárdágát egyáltalán nem érinti. A csendes üzletmenet dacára nagyobb kínálatot nem észleltünk, ami megerősíti azon véleményünket, hogy ez évben a terméskök alig fogja fedezni szükségletünket s minden valószínűség szerint nagyobb mennyiség behozatala válik szükségessé.

Baltacimamag: irányzata szilárd. Nagyobb kínálatot tapasztalunk gyenge, rosszul csirázó áruból, amely aránytalanul olcsón szerezhető be, azonban vetési célra alkalmatlan s így csakis arra használható fel, hogy jobb áruhoz keverjék s ennek árát olcsóbbá tegyék.

Nyersáru 100 kg.-ként árak a következők:

Lóheremag nagyaránkás	korona	124-138
„ arankamentesítésre alkalmas		140-150
Luczernamag szép sárga színű		128-140
„ kereskedelmi áru		118-126
Baltacim		32-34
Biborheremag		40-44
Mák		
Bükköny		17:24-17:50

Vetőmagvak ólomzárólása.*

Budapest, 1907. november 7.

A budapesti magy. kir. állami vetőmagvizsgáló állomás az 1907-1908. idényben, 1907. évi július hó 1-től a mai napig az alant megnevezett magkereskedőknél és termelőknél a következő vetőmagmennyiségeket ólomzáróltatta:

Ólomzáróltató fél	Luczerna	Lóhere	Egyéb	Összesen
M. Mezőg. Szöv. Budapest	45	123	7	175
Szalay Gyula, Budapest	14			14
Haldek Ignác, Budapest	10			10
Mauthner Odön, Budapest	6	6		12
Frommer A. H. ut. Budapest	3			3
Összesen	78	129	7	214

* A hazai mezőgazdaságra káros amerikai herfélék magvakát a magvizsgáló állomás nem ólomzáróltatta.

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete áruosztályának jelentése a „Köztelek“ részére.)

Zsiradék: Csendes irányzat mellett a lefolyt héten a szalonna ára mérsékelten gyengült. Az eladásra került disznózsírtételek azonban elérték a mult heti árakat. A forgalom normális terjedelmű volt.

Jegyzések:

L. r. toher forrázott táblaszalonna, friss áru, nagyobb, kocsiarakmányok vételénél, nehéz minőségű	127-128 K.
Könnyebb minőségű	125-126 „
L. r. perzselt (paraszt) szalonna	133-134 „
L. r. pestvárosi disznózsír, nagy hordókban 100 kg.-ként, minden levonás nélkül.	152-153 „

Fa- és erdőtermékek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erdészeti és fa-kereskedelmi osztályának heti jelentése.)

A faüzlet a legutóbbi jelentésünk óta újabb és a már előbből is meretes fizetési keptelenségeknél beállott rendezési nehézségek következtében nagyon nyomott hangulatban folyik és igen természetes, hogy ez minden irányban érezteti hatását. Más években ugyanezen időszakban már élénk forgalom van, a köések egymást érik, ez évben azonban minden a bizonytalanság jelében mozog és a vállalkozási kedv teljesen megszüntnek lát-zik.

Ilyen körülmények között az üzletforgalom csekély és alig törétek számottevő eladások.

De nemcsak nálunk küzd a fakereskedelem ilyen válságos viszonyokkal, hanem mint Svédországból, a kontinens egyik legjelentékenyebb fakiviteli államából, jelentik, ott ugyanolyan válságos a helyzet, mint nálunk és ezen válság előidézőjeit ugyanazon okok hozzák fel, melyek nálunk is megteremtették a mostani helyzetet.

Fenyőfaanyagok. A forgalom a legszűkebb határok között mozgott, szilárdan tartott változatlan árak mellett.

Keményfák. Tölgy szelvényáru, különösen pársi anyag és frizek alig akadnak vevőre, ez utóbbi cikkekben oly lanyha az üzlet, hogy egy nagyobb budapesti parrettgyár 2000 m³ frizeken beszerzési áron alul, 95- koronáért tudott. Habár ezen jelenleg az építőipar pangásával szorosan összefügg, mégis jellemző a mai viszonyok súlyos voltára és élénken bizonyítja, hogy a jövő alakulásában nem igen biznak.

Liszt, őrlemény és erőtakarmanyak.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erőtakarmany-osztályának jelentése a „Köztelek“ részére.)

A fővárosi malmok étlagos buzasizt jegyzései 100 kg.-ként Budapestben, elegysúly tisztasúlyként, szákosul. Szám:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	38:40	37:80	37:20	36:10	35:80	35	34	32:40
	7 1/2	7 3/4	8					
	37:40	26:00	22-					

Rozslisztlárak:

Szám:	O.	O/L.	I.	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K:	36:60	35:80	35-	34:40			32:20 29:40

A többi erőtakarmany-cikkek árai a következők voltak Budapestben szákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-ként.

Őszi finom korpa 1907 nov.-dec.	12:90-12:80
„ goromba „ „ „ „ „	12:90-12:80
Finom korpa 1908. jan.-május szál.	13:5-13:40
Goromba „ „ „ „ „	13:60-13:50
Rozskorpa névlegesen „ „ „ „	14:0-14:20
Malomkonkoly „ „ „ „	13-12:80
Budapesti gyári repcepepogácsa száknélkül	15:70-5:60
Derby melasse ab Hatvan vagy Pozsony	11:50-11:40
Szárított moslék száknélkül	14:20-14-
Malátacsira „ „	14:40-14:20
Répaszelet „ „	13-12:90

Élelmiszerek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1907. november 8 ról.

A beállott hideg idő némileg élénkítőleg hat a felkúdesre, azonban a kereslet még mindig nem mondható kielégítőnek. Vágott, szépen kezelt baromfi, nevezetesen lud és kacsa keresett és ezek rt emelkedő árak voltak elérhetők. Gyümölcsből csupán alma ki-ebb mértékben körte érkezik, melyekből elsőrendű áru jó árak mellett helyezhető el, míg másodrendű áru csak nyomott árak mellett talál elhelyezést, miután ilyen igen nagy mennyiség van piacon. A dió is keresett, különösen szép áru. Tojás változatlan, felkúdesét ajánljuk.

Mai árak:

Husneműk: vidéki marhahus hátulja 1:28-1:40 K., eleje 1:10-1:20 K., vidéki borjú bőrben, hosszan mérve, sulylevonás nélkül 1:16-1:32 K., helybeli borjúhús 1:30-1:50 K., sertéshus szalonnával 1:16-1:24 K., lebzott sertés 1-1:10 K., szalonna friss 1:40-1:48 K., szalonna sózott 1:36-1:40 K., szalonna füstölt 1:48-1:52 K., olvasztani való 1:40-1:44 K., báj 1:52-1:54 K., sertészsír 1:48-1:52 K. kg.-ként. Füstölt (vidéki) kg.-j 1:40-1:60 K., hazai sonka 1:80-2- K., szalámi magyar 4-4:40 K., szalámi nyári 1:30-1:60 K., bányi párja - K.-ig.

Vad: óz 1:4-1:0 K., szarvas 0:70-0:90 K., vaddisznó 0:70-0:90 K. kg.-ként egészben, nyul nagy 2:80-3:20 K., nyul sülde 1:60-2- K., fogoly 1-1:20 K., fácán 2:40-3- K., erdei sálonka - K., dámvad 0:80-0:9 K. kg.-kint.

Baromfifélék: élő rántani való csirke 1:40-2- K., sütni való 0-3- K., liba fiatal 0-0- K., kacsa sovány 3:20-4- K., kacsa hizott 5:40-5:40 K., lud hizott 12-16- K., tyúk 3-3:60 K., pulyka

6:50-8- K., élő sovány liba - K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1:3-1:44 K., hizott ruca 1:40-1:50 K., hizott pulyka 1-1-1:60 K., levestyúk 1:40-1:60 K., pulyka sovány 0-0- K. kg.-ként. Poulard 1:80-2- K., gyöngytyúk - K. darabonként.

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) I. 2:40-2:50 K., II. 2:20-2:30 K., főzővaj (kópút) 1:4-1:80 K., tehénturó 16-24 fil. kg.-ként. Vajódi erdélyi juhturót és munkásturót igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldségfélék: burgonya (vagonáru) sárga 4:40-5:20 K., rózsá 4-4:80 K., fehér 3:00-4:20 K., kifli - K., sárgarépa 4-8 K., petrezselyem 6-12 K., vöröshagyma makói 10-11- K., vöröshagyma közönséges hazai 6-8- K., fokhagyma 30-36 K., káposzta 2-2:40 K. 100 kg.-ként. Kálarábé 0-0- K., 100 db spárga solo 0-0- K., közep 0-0- K., levestpárga 0-0- K. kg.-ként. Zöldbab, hüvelyes 0-0- K., kifejtett 0-0- K., zöldborsó, hüvelyes 0-0- K., kifejtett 0-0- K., paradicsom 0-0- K. 100 K. kg.-ként. Uborka salátának való 0-0- K., ezetbe 0-0- K., savanyítási 0-0- K. 100 db-ként.

Gyümölcsfélék: cseresznye és meggy 0-0- K., sárgadinnye 0-0- K. kg.-ként. Alma: elsőrendű áru (aranyparmen, renett, Jonathán, Törökbalint, batul stb.) 0:50-1-, másodrendű 20-40, harmadrendű apró áru 12-20 K., körte elsőrendű 0:40-1-, másodrendű 40-60 K. g.-ként. Dió I. 40-50, II. 30-40 K. 100 kg.-ként. Szőlő 0:80-1- K., finom 0-0- K., chasselas 0-0- K., szagos 0-0- K. kilója.

Tojás: bácskai 90-92 K., erdélyi apróbb áru - K. eredeti ládánként (1440 db).

Hideghus-vásár a Garai-tér élelmi piacon 1907. év november hó 6. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek“ részére.) Felhozott Budapestről 62 árus 15 drb sertést, - árus - drb stüldőt, 2000 kg. friss húst, 900 kg. füstölt húst, 700 kg. szalonnát, 400 kg. hájat.

Videkről és pedig összesen 163 drb sertést. Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 144-148, 1 q 130-132 K., stüldőhús 1 kg. - füstölt sertéshus 1 kg. 180-100 szalonna zsirnak 1 kg. 140-148, füstölt szalonna 1 kg. 160-180, háj 1 kg. 154-156, disznózsír 1 kg. 160-160, kocsonyahus 1 kg. 72-96, füstölt sonka 1 kg. 200-200 fillérig.

Budapesti lóvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek“ részére.)
1907 november 7.

Főlhajtatott:	Arak	(drb.-kint korona)
Jobb minőségű hátsó	18 drb	400-660
Könnyű kocsi (jukker)	30 „	240-500
Nehéz „ (hintós)	20 „	320-450
Igás „ (nyugativér)	80 „	300-600
Ponny		
Fuvaroslovak	100 „	140-290
Parasztlovak	250 „	120-250
Alárendelt minőség	52 „	35-130
Összesen	550 drb	

Eladatlan maradt - 200 drb

Irányzat: élénk.

Budapesti szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek“ részére.)
1907 november 7.

Főlhozott:	Arak	(kilogrammonként élő súlyban fillérben)
Magyarországból élő borjú 383 drb	100-108	6-98
leszurt „		
Magyar élő borjú (rugott) „		
leszurt „		
Magyarországból élő bány „		
leszurt „		
Élő gödölye „		
Szurott gödölye „		
Austriából élő borjú „		
leszurt borjú „		
Magyarországból szurott kecske 0		
Összesen:	333 drb	

Eladatlan maradt 20 deb élő borjú, - drb rugott borjú, - drb élő bány, - drb leszurt bány.

Irányzat: élénk, az árak általában változatlanok.

Budapesti juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek“ részére.)
1907 november 4.

Felhajtatott:	Arak
Magyarországból	1130 drb juh - drb kecske
Szerbiából	- drb bány - drb kecske
Összesen	1130 drb juh - drb kecske
Eladatlan maradt	- drb juh - drb kecske

Á r a k:

(kilogrammonként elősúlyban, korona értékben).

Hízott ürü	drb	44-50 fill.	42-46 kor.
Feljavított juhok	"	"	"
Kiverő juhok (anya)	"	"	19-26 "
Kisorolt kosok	"	"	42-42 "
Durva szőrű	"	"	"

Irányzat: lanya, árák változatlanok.

Budapesti vágómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek“ részére.)

1907 november 7.

Felhajtás összege:		Minőség szerint:	
Uj felhajtás	1733 drb	Elsőrendű hizott	99 drb
Mult vásárról	"	Másodrendű	1660 "
visszamaradt	318 "	Alásrendelt minőség	"
Veszteglőből szerb	"	Növendékmárha	13 "
Összeg	2451 drb	Bivaly	104 "
Összeg	2061	Összeg	2061
Származási hely szerint:		Nem szerint	
Magyar eredeti	832 drb	Bika	136 drb
Magyar tarka	944 "	Ökör	1394 "
Galicziai	"	Tehén	521 "
Horvátországi	"	Növendék-bivaly	"
Boszniai marhák	225 "	Összeg	2051 drb
Összeg	2051		

Á r a k

(100 kilogr.-kint elősúlyban minden levonás nélkül fillérekben.)

1907. szeptember 26.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	78-88	66-76	54-64
Tarka hizott ökör	80-90	68-78	56-66
Szerbiai ökör	"	"	"
Tehén	74-84	62-72	50-60
Bika	74-84	62-72	52-60
Növendékmárha	50-72	50-72	"
Bivaly	36-51	36-51	"

Irányzat: a felhajtás 661 drbbal kevesebb a mult hetinél. A szükséglet is kevesebb volt s ezért a vásár irányzata lanya. Az árák változatlanok.

Budapest ferencvárosi zárt sertésvásár.

1907 november 7.

Hej felhajtás összege	Értékelt waggon	Értékelt összesen darab	Sértésközvetítőhidraelek szállításolt	Eladatlan maradt
nov. 1-6l	152	6169	6 81	552
nov. 7-ig.				

N a p	Napi árák fillérben					
	Óreg nehézsúlyú páronként 280-350	Páronként 300 kg. felül	Páronként 220-350 kg.	Könnyű 220 kg.	Husos fajta	
1) nov. 2.	102-104	"	"	"	"	"
nov. 7.	100-104	"	"	"	"	"
2) nov. 2.	118-134	128-134	30-138	131-136	"	"
nov. 7.	128-135	21-136	24-136	"	"	"

1) Az árák elősúlyban levonás nélkül értendők.
2) Az árák elősúlyban páronként 45 kg. ételsúly és 4% levonással, kilogrammban értendők.
Irányzat: Vásár közepes. Árák változatlanok.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizaló telepének jelentése a „Köztelek“ részére.

(Az árák kőbányai szokás szerint 45 kg. étel 4% levonással verő javára értendők.)
Óreg nehéz (páronként 400 kg. felül) fillérig
Óreg közép " 300-400 " "
Fiatal nehéz " 320 kg. felüli súly 125-127 " "
" közép " 250-300 kg. 128-129 " "
" könnyű " 250 kg.-ig 130-132 " "
Szerbiai nehéz " 251-320 kg.-ig " "
" közép " 260 kg. felüli " "
" könnyű " 240-260 kg. " "
" " 240 kg. terjedő súlyban " "
Irányzat: az üzlet csendes.

Soványsertés-árak.

(Eredeti tudósítás Ur. Rezső sertésbizományos (VIII. ker., Bérkocsis-utca 12., a „Köztelek“ részére.)

1907. november 6.

Sertésvásáron átment	kilogramm	fillér
"	60-100	180-180
"	100-120	160-150
"	120-160	150-136
"	160-200	136-124
Sertésvásáron át nem ment	60-100	108-110
"	100-120	110-110
"	120-160	110-120
"	160-200	120-112

Árák elősúlyban kilogrammonként 4% engedmény.
Irányzat: lanya.

Bécsi juhvásár.

1907. november 7.

Felhajtás	drb	Árák:	fillér
Magyarországból	1733	Angol husos ürük	"
Galicziából	"	Első. hiz. ürü	52-58
Osztrák tartományokból	"	Gyapjas	"
Összesen	1733	Középm. hizott ürü	44-50
		Nyirott juh	"

(Az árák kg.-ként fillérekben, elősúlyban fogyasztási adó nélkül értendők.)
Irányzat: szilárd, kg.-ként 1 fillérrel drágább.

Bécsi szurómarhavásár.

1907 november 7.

Fölhozatal:	Árák (kilogrammonként fillérekben tisztá súlyban I. oszt. II. oszt.)
Magyarországból élő borjú leölt	227 " 134-148 120-132
Ausziából élő borjú leölt	21 " "
Magyarországból élő bárány leölt	3587 " 136-148 122-134
Ausziából leölt	116 " "
Magyarországból leölt sertés	5 " 24-36 K. párja
Ausziából leölt sertés	165 " zsrir
Magyarországból leölt juh	1521 " 96-120 hus
Ausziából leölt juh	94 " "
Összesen:	6135 drb

Irányzat: szilárd, prima borjú 4-6 fillér, többi minőség 8-12 fillérrel drágább. Többi változatlan, mint mult heten.

Bécsi sertésvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek“ részére.)

1907. november 5.

Fölhajtás:	Származás szerint:
Minőség szerint:	drb
Husos	Magyarországból
Husos	400
Husos	Magyarországból
Husos	75 9
Husos	Galicziából
Husos	788 1
Husos	Osztr. tartományokból
Husos	156
Husos	Olaszországból
Husos	15948

Eladatlan maradt 1329

Árák: (kilogrammonként elősúlyban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.)

Elsőrendű magyar zsirsértés	111-112 kiv. 113
Középsértés	105-109
Óreg nehéz	98-103
Könnyű és szedett sertés	102-106
Süldő (lengyel, erdélyi)	68-106 kiv. 1 3

Irányzat: lanya, prima zsirsértés 1 fillér, többi zsirsértés 1-2 fillérrel olcsóbb, husértés 4-6 fillérrel olcsóbb.

Szerkesztői üzenetek.

K. I. Ha szolgálati szerződése 1906 június hó 2-án vette kezd-tét, igen természetes, hogy fizetése is ezen naptól jár. A felmondás nincs időköz köve és külön kikötés hiányában bármikor törtenhetett. A 400 koronás végkielégítés jár ennek s attól őnt felmondással elűtni nem lehet, föltve természetesen, hogy az a szerződésben így lett kikötve. Sz. F.
Sch. D. Erőtakarmányra szállítási kedvezmény még nincs.
C. L. Sopron. A losnczi tözegelt fekákomposztból két kilogrammot szokás adni fészektágyául egy szőlőtőre. Hatása agyagalajon 3-4 évig, homoktalajon 2-3 évig tart és különösen agyagalajon fokozza a szőlő termését. Közönségesen kétszer akkora értékűnek tekintik, mint a jó istállótrágyát, tehát ebből megítélheti, hogy érdemes-e azt Rumba szállítani vagy sem.
F. G. A kevert tűzifa. Olyan bizonytalan meghatározás ez, hogy az alatt nemcsak a különféle fanemek, de a fa-választékok (hasáb, dorong, galy stb.) is érthetők. Eszerint az ilyen különféle választékok tartalmazó tűzifa is elfogadandó, ha a fanem egy és ugyanaz. F.

!! Gondoskodjunk idejében téli takarmányról !!

Ásványi-féle „AGRARIA“ KUKORICZASZÁRTÉPŐ-GÉP

nélkülözhetlené vált minden gazdaságban.

Kukoriczaszár mint takarmány

Zsombolyázás és vermelési eljárásról készséggel szolgálunk felvilágosítással.

Levélczim: „AGRARIA“ Budapest, Váci-ut 2.

Fontos figyelmeztetés! Az Ásványi-féle kukoriczaszártepő össze nem tévesztendő az amerikai Shredderekkel, melyek inkább szeszakázák, de nem tépik a tengerezésért és csak az Ásványi-féle szártepő gép az egyedüli létező gép, mely a kukoriczaszárát nem szeszakázza, hanem szónapuhaságúra tépi szét.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvény-társaság

a szab. osztr.-magy. államvasút-társaság

resiczal mezőgazdasági gépgyárának

vezérigynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

EGYETEMES ACZÉLBEKÉK

Tiszta aczélanagy saját hámorainkból.

Eltörhetetlen tégelyacélok-ekesfej. Pánczélcézél-kormánylenex. Magasított aczélekesfej. Porvédő kerekék. Aczéll gerendely.

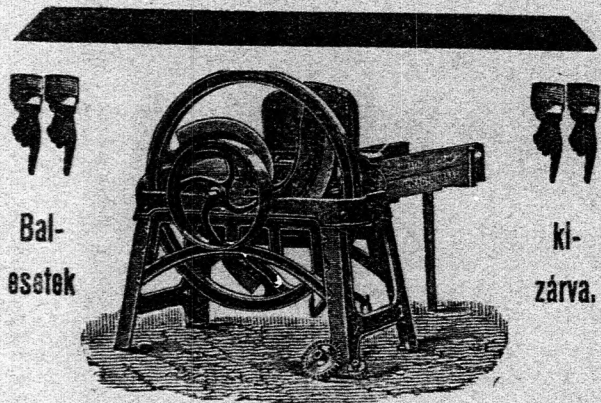
Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Ekegyártás terén legelső rang magyar gyártmány. Kétféle legújabb idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes talajmivelőgépeket terjedelmes ismereti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszertű és minden gazdaság értékes felvilágosításokat nyújt és díjmentesen küldetük.

Megrendeléseket elfogad a Veszprémmegyei Gazdasági Egyesület értékesítő osztálya, Veszprém.

Rövidített levélczim: „AGRARIA“ Budapest, V. Váci-ut 2. Sürgőnczim: „AGRARIA“ Budapest.

Bal-
esetekki-
zárva.

Minden nagyságban.
Szeceksavágók,
Répavágók,
Darálómalmok,
Gőzölőkészülékek.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcséplőkészletek 12 HP-ig • Ipari mozdonyok 200 HP-ig

Gazdák
figyelmébe •
50% olcsóbb

m. kir. szab. mint bármely más világító anyag a 12321. 900, A. 906.

pyroleum
világítása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már

több ezer uradalomban bevezetett.

Számos előmerő levél nálam betekinthető. Próbák kildomények 2 korona utánvétel mellett. Kivánatra prospektus ingyen és bérmentve. 1407

Degen Jakob
Budapest, IX. ker.,
Kőraktár-utca 28

Prima, száraz —
tengeri-moslók

foszforsavas takarmányosontermés 40—42%, különféle elajogása jutányosan kapható: 5161

Neubauer Adolf
gyári meghatalmazottnál
Győr — Győr

Számos
kítüntetés.

Sok kézi munkaerőt
lehet megtakarítani a
gazdaságoknak köz-
ponti vízellátásával.

Elsőrangú
referenciák.

Törs és Ormai

mérnöki iroda és gyár

Budapest, Kolozsvár,

VIII., Szilágyi-utca 3. Jókai-utca 12. sz.

Készít korszerű **szivattyu és vízműveket és vízvezetékberendezéseket uradalomak, gazdaságok, gazdasági épületek részére, önműködő itatóvályukat istállók részére, továbbá központi fűtési és vízvezetési berendezéseket kastélyok, növényházak, kertészetek részére.**

Felvilágosítások
díjtalanul.

Modern fürdő- és
klozet-berendezések,
szökőkutak stb.

Szakosított
tervek és
költségvetések.

Gazdaközönség figyelmébe

Ajánlom mint **erdélyi alkusz** legelőnyösebb és legolcsóbb bevásárlásokat eszközölhetem **fármos és beállítani való ökrökben**, ugyancsak **1—2 éves ökrökben** és mindenféle súlyú sovány **sertésekben** mindig a legnagyobb előjegyzéseim vannak. Kiterjedt ismerettségemmel fogva úgy vásárolok, mint azonnali eladásra a legelőnyösebb ügyleteket közvetíthetem.

5018

Kiváló tisztelettel

Sürgöny és levélezés: Vermes Lipót, Kolozsvár

Az őszi trágyázáshoz az elismert „LÓHERE” védjegyű

THOMASSALAKLISZT

a legjobb és legolcsóbb

foszforsavas műtrágya.

Minden növényhez alkalmazható. — Árjajánlatok, szakiratok és bármely irányban kívánt felvilágosításokkal készséggel szolgál.

LÁSZLÓ MARCZELL BUDAPEST, VIII.,
JÓZSEF-KÖRUT 65.

a csehországi Thomasművek magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a külföldi THOMASSALAK utánzatoktól.

Minden zsák ólomzárral és tartalomjelzéssel van ellátva.

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR R.-T.

BUDAPEST, V., GIZELLA-TÉR 1. (Haas-palota)

(Azelőtt: Ferencz József-tér.)

Ajánl gazdaságok részére legjutányosabb árban ablakokhoz és melegágyakhoz való

üvegtáblákat

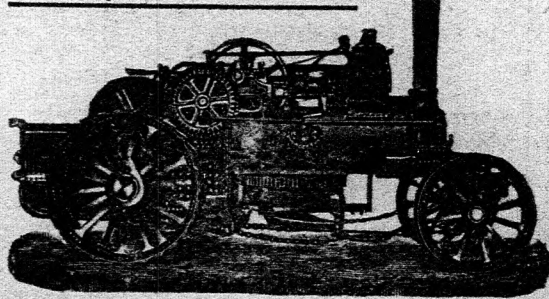
eredeti gyári ládákban. Üvegvágó gyémántok legolcsóbban kaphatók. Mézes-üvegek különféle kivitelben, fémzárral és anélkül. Kristályüveg asztali készletek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

5509

Boroszló • Budapest • Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák

Kedvezményes árak és fizetési feltételek.

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít:

6029

KEMNA J. — gőzeke- és gépgyár —
Budapest, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

TÖRÖK szerencséje ÖRÖK!

Egyetlen egy és pedig a most végződött 20. sorsjátékban nagybecsű vevőinknek a következő főnyereményeket fizettük ki:

a 400.000, a 90.000, a 60.000,
a 40.000, a 25.000, 2 à 20.000,
a 15.000, több 10.000 koronás és egyéb nyereményeket.

Rendelje meg a NEVE mellett álló SZERENCSESZÁMOT!

A véletlen nagy szerepet játszik az életben és éppen a szerencsés véletlen folytán könnyen megtörténhetik, hogy az Önt érdeklő név mellett álló számban eltalálta azt a sorsjegyet, melyre nagy nyeremény jut.

Adám	2728	Dóra	108851	György	106723	Kálmán	105026	Miklós	109670	Sári	109730
Adél	79765	Dorothea	109803	Gyula	109335	Klotild	107285	Mici	67841	Sándor	3057
Adolf	100667	Dániel	4010	Hedvig	11387	Károly	109548	Miksa	96990	Sarolta	90359
Adelheid	105351	Dávid	91395	Heléna	92701	Kornélia	17335	Milán	105328	Simon	100914
Aladár	108319	Dénes	101009	Henriette	101499	Konrad	93317	Mór	107392	Szeréna	105382
Ágnes	109701	Dezso	105703	Hilda	106749	Kornél	105033	Narcisz	109677	Tamás	108360
Albert	2887	Domokos	108859	Henrik	109345	Kristóf	107307	Natália	73010	Theodora	109734
Amália	79788	Dömötör	109831	Hermann	12116	Laura	109605	Nesztli	100659	Teofil	3071
Akos	100681	Elvira	4047	Hugó	92717	Lenke	22017	Nándor	105335	Teréz	90370
Anna	105355	Emma	91417	Ibolyka	101905	Leonia	93401	Nelli	107395	Tibor	100923
András	108333	Ernesztin	101013	Ida	106908	Lajos	105037	Netti	109690	Terka	105392
Apollónia	109717	Éva	105966	Ilka	109372	Leontin	107326	Orbán	74383	Tihamér	108368
Antal	2 99	Erzsébet	109009	Ilma	12409	László	109616	Ottó	100662	Terus	109737
Aranka	90188	Erzsi	109840	Ignác	92731	Lidia	34490	Otilia	105345	Tivadar	3216
Armin	100690	Ede	4089	Ilona	101909	Lázár	93417	Ödön	107397	Tinka	91386
Angusztá	105371	Eszter	91425	Irény	106917	Lina	105041	Paula	109698	Tóbiás	101001
Arnold	108344	Elek	101406	Imre	109384	Leó	107329	Pali	2728	Ulrika	105397
Aurélia	109730	Elemér	106101	Irma	13148	Lucia	109633	Pepi	79765	Urbán	108851
Arpád	3057	Eugenia	109042	Ince	92777	Lipót	36818	Pista	100667	Valéria	109803
Arthur	100914	Emil	111015	István	101912	Ludmilla	93420	Piroska	105351	Vendel	4010
Attila	108360	Etel	4938	Izabella	106943	Lukács	105 01	Rafael	108319	Verona	91395
Beatrix	90359	Endre	92156	Iván	109502	Malvin	107342	Rebeka	109701	Vencel	101009
Berta	105382	Flóra	101429	Izidor	13230	Manó	109637	Rezső	2887	Viktória	105703
Blanka	109734	Félix	106118	Johanna	93178	Margit	41795	Regina	79788	Viktor	108859
Bálint	3071	Frida	109049	Jolán	101967	Marcel	94166	Richard	100681	Vilma	109831
Boriska	90370	Ferenc	111057	Judith	106949	Mária	105314	Róza	105355	Vilmos	4047
Béla	100923	Fülöp	6267	Jakab	109508	Márton	107366	Róbert	108333	Wilhelmina	91417
Brigita	105392	Gabriella	92168	Juliska	16598	Mariska	109650	Rozália	109717	Vince	101013
Benedek	108368	Gábor	101493	János	93181	Máté	52529	Rudolf	2899	Zseni	105966
Bernát	109737	Gertrud	106703	Jenő	101979	Martha	96636	Rozsina	90188	Zoltán	109009
Bódog	3216	Gizella	109316	József	109511	Mátha	96636	Rózsika	100690	Zsuzsanna	109840
Boldizsár	91386	Gedeon	8818	Karolin	107257	Mátyás	105325	Salamon	105371	Zsigmond	4689
Cecília	101001	Gergely	92654	Katalin	17333	Mátonka	107369	Sámuel	108344	Zsófia	91425
Coelestin	105397	Geza	101497	Klára	93186						

Fenti számokat szíveskedjék azonnal megrendelni, legkésőbb azonban f. évi november 21-ig, miután ezek könnyen elkelnek és a húzás már f. évi november hó 21-én és 23-án lesz.

Az I. osztályu sorsjegyek árai:

Egész sorsjegy	Fél sorsjegy	Negyed sorsjegy	Nyolczad sorsjegy
12 korona.	6 korona.	3 korona.	1.50 korona.

TÖRÖK A. és Társa

bankház R.-T. Budapesten. ■ Legnagyobb osztálysorsjegy üzlet.

Központ: IV., Szervita-tér 3/n. saját palotánkban.

Fiókok: Teréz-körut 46. szám.

Váci-körut 4. szám.

Tenyészállat-eladás.

Gazdaságomból **eladó** 33 drb számfeletti, részint hasas, részint fedezettésre alkalmas felvér simmentháli vöröstarka üsző és 7 drb növendék bika. **Dukai Takács Ferencz** Duka, Vas megye, vasútállomás Jánosháza. 6774

100—150 waggon hereszéna

ab állomás Bokszeg-Beél vagy Repszeg **eladó**. Bővebb felvilágosításokat ad: **Monyorói uradalom**, u. p. **Bokszeg, Arad megye.** 6797

Bérbeadó birtok.

Délmagyarország termékeny vidékén, vasút közvetlen közelében bérbeadó egy birtok, mely áll 458 hold (1600 □-öl) szántóból és 30 hold (1600 □-öl) szőlőből. A birtok jó urilakkal, gazdasági épületekkel vízvezetékekkel fel van szerelve. Czim a kiadóhivatalban. 6760

Dr. BERNOLÁK KÁROLY

szepesharaszti gazdasága előjegyzést elfogad:

1907 őszén szállítandó

friz kosokra és juhokra

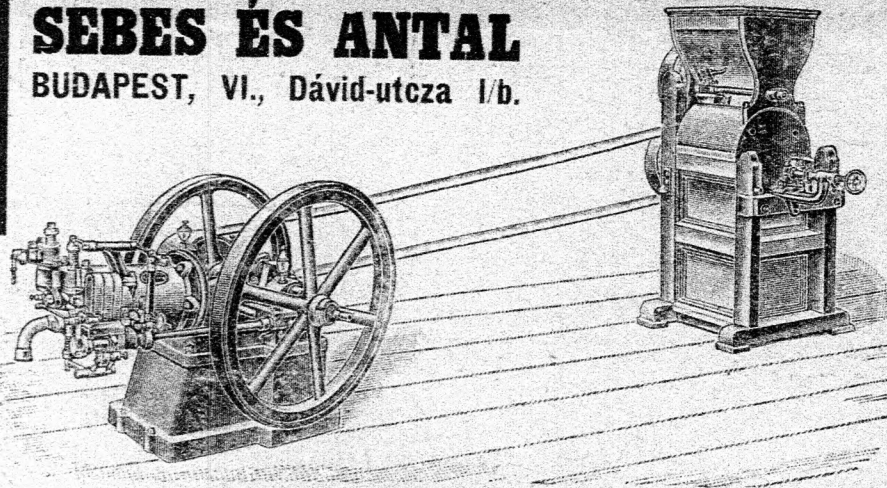
Árajánlatot levélben küld

folyó év szeptember hó elején szállítandó **hatsoros HEINRICH-féle rozsa**, mely 1905-ben 21-szeres, 1906-ban 18-szoros termést adott. A rozsa ára: 100 kg.-kint brutto netto helyett ab Markusfalu állomás 30 korona. — Rendelésnél félérték előlegként beküldendő

Megrendelések **Dr. BERNOLÁK KÁROLY, HARASZT, Szepes megye** címre kéretnek. 6592

SEBES ÉS ANTAL

BUDAPEST, VI., Dávid-utca 1/b.

Ajánljuk

eredeti **RENAUER-féle** motorjainkat és függőleges köves darálóinkat.

Árjegyzékkel szívesen szolgálunk.

BOGDÁNY S.

R.-Társ. BUDAPEST.

Nagyobb nyereményesély! Csekély kockázat

a magy. kir. szab. osztálysorsjátékban

8 nyolcad szám
11077
11078
11079
11080
11081
11082
11083
11084
Összesen
12.— K

8 ha egymásután
következő számok
8 :: ban részesedik ::
mert természetes, ha pld.

8 nyolcad szám
18077
18076
18079
18080
18081
18082
18083
18084
Összesen
12.— K

8/8 egymásután következő sorsjegyet

vásárolnak, ugy **nagyobb** az esély **magasabb** nyereménnyre, mintha csak **egy számmal** játszanak **egy egész** sorsjegyre!

Bizonyos, hogy minden második sorsjegy nyer,

tehát feltételezhető, hogy 8 szám közül **legalább 4-et** huznak ki nyereménnyel. Több személynek, kik közösen játszanak, különösen ajánlható a játéknak az

az ideális módja

8 nyolcad szám
46127
46128
46129
46130
46131
46132
46133
46134
Összesen
12.— K

hogy 8 egymásután következő számot vásároljanak, mert még egy szerencsétlen kezű embernek is kell nyernie, ha **szerencsés játékosokkal szövetkezik.**

Amegrendelés sürgősen eszközlendő

Vidékre szétküldés csak utánvét mellett vagy a pénz előleges beküldése után. Postatakaréklapokat szívesen küldünk. Az első osztály sorsjegyek árai:

8 nyolcad	K 12.—	Egy nyolcad	K 1.50
16 "	" 24.—	" negyed	" 3.—
24 "	" 36.—	" fél	" 6.—
		" egész	" 12.—

8 nyolcad szám
119952
119953
119954
119955
119956
119957
119958
119959
Összesen
12.— K

BOGDÁNY S.

FŐVÁROSI SORSJEGYIRODA R.-TÁRS.

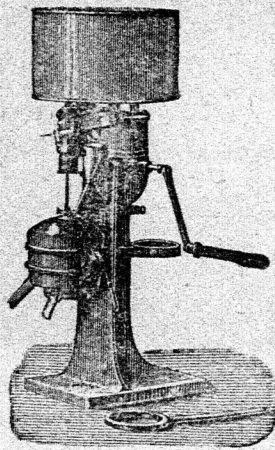
a m. kir. szab. osztálysorsjáték felárúsítói

BUDAPEST, IV., KÁROLY-KÖRUT 20

Táv'rat cím: „FORTUNA“

1-ső osztály huzása nov. 21. és 23.

TELEFON: 88-16.

Eredeti „MELOTTE“ tejcentrifugák

a világ legrégebbi és legjobb tejfőzőgépei!

Játszi könnyű kezelés. Legcsekélyebb kopás. Legélesebb lefűzés. Legnagyobb munkaképesség. Gyorsan és igen könnyen tisztítható. Nincs javítás. Több mint 125,000 darab van napi használatban az egész világon. Óránkénti munkaképesség 125—500 liter kézihajtásra.

Magyarországi képviselő

GEITTNER és RAUSCH
BUDAPEST, VI., Andrassy-ut 8.

Hetes-kaposujlaki hitbizományi uradalomban (vasút-állomás: Kaposvár) **20 darab pirostarka** 1¹/₄—1³/₄ éves

simmentháli bika

áll eladásra rendelkezésre 850—1500 koronáig.

Megkeresések: „**Uradalmi főtiszttség**“ czimen

Hetes-re (Somogy megye) intézendők. 6785

Benoid-gáz a legolcsóbb világítás

kastélyok, villák, uradalmak, kórházak, hotelek, vendéglők, gyárak, laboratorionok, állomások, kaszárnyák, templomok, iskolák

községek és kisvárosok részére.

Költségvetés ingyen minden kötelezettség nélkül.

3474

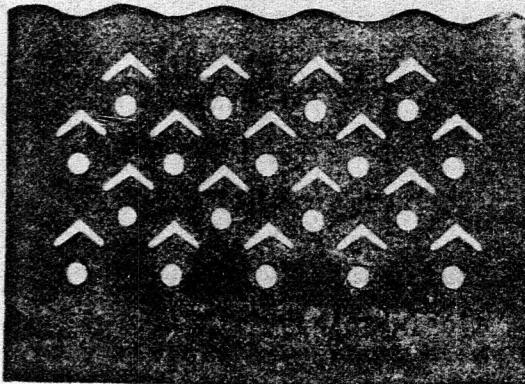
Telefonszám 561.

50 normálgyertyafényű láng óránként csak 1'6 fillérbe kerül! Nem acetylen! Legegyszerűbb kezelés! — Robbanás veszélye kizárva! Bel- és külföldi elismerő nyilatkozatok és szabadalmak. Számos kitüntetés. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást ad:

Magyar Benoid-gáz r.-t. Arad.

Iroda és raktár: BUDAPESTEN, VI. ker., Andrássy-ut 17. TELEFON 28-60.

Dorn Jozsef-féle szab. törekrosta

mindennemű cséplőgéphez, ötszalmazóhoz, alsó tisztító szerkezethez.

Körülbelül 10,000 darab forgalomban.

1905. évi augusztus hónapban mélt. gróf Wenckheim csorvási uradalmában 500 kereszt buza cséplésnél 247 kg. szemet tartított meg a farostával szemben, amit a Békésmegyei Gazdasági Egylet igazol. Bel- és külföldi gyárosoknak szállítom. Szab. törekrostáért teljes felelősséget vállalok.

Hajlandó vagyok ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 napl próbára küldeni és visszafogadni, ha nem jobb és tartósabb, mint bármely más fajta törekrosta.

Ajánlom új tányéros répvágóimat mindenféle nagyságban, legolcsóbb árak mellett, ozukorrépafejet és bármilyen levéllel vegyes répat kifogástalanul vág. Használt cséplőgarnitúrákat állandóan veszek és eladok jótállás mellett. Árappal, bővebb felvilágosítással szolgál.

DORN JÓZSEF gépműhely-tulajdonos, Békés-Csabán.

Jutalmazó mellékipar gazdák számára

Homokból és cementből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homoktégelákat, cement-födélcserepeket, esővetet csatornázásra, alagosvezéseket, padlólapokat, itató vályukat stb. **Felette egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal.** Kívánatra ingyen küldjük 282-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást minden géphez adunk. Üzemberendezéshez oktatót küldünk, kívánatra állandóan is. Levelezés magyar nyelven.

Különlegességi gépgyár homok értékesítésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. GASPARY & Co.
MARKRANSTADT bei Leipzig

6477

Homokvizsgálat, próbafeldolgozás, minták ingyen.

Legnagyobb gyár a maga nemében

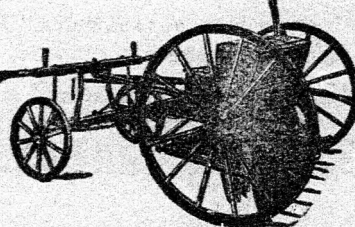
270 munkas
95 szabadalom stb.

HONI IPARI!

A kolozsvári erdélyrészi országos mezőgazdasági kiállításon I. díjjal, aranyéremmel kitüntetve. — A nagyváradi mezőgazdasági kiállításon elismerő oklevél újításokért!

Szabadalmazott

„Losonczi Drill“

tolókerekű sorvetőgép, munkaközben beállítható, alul és fölül vető szerkezettel, szabadalm. magbeboronálással.

Első Losonczi Mezőgazdasági Gépgyár
BASCH és TARJÁN mérnökök LOSONCZ

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. — Kizárólagos vetőgépgyár.

DRÖSSLER KÁROLY

cs. és kir. szab. gazdasági gépgyár

Budapest, VI., Váci-körút 59. — Gyár: Pozsony.

Magánjárákat, gőzmozgonyokat, cséplőgépeket, úgy gőzmozgonyokhoz, mint benzinlokomobilokhoz, szalmakazalozókat, gőzekéket, vetőgépeket, burgonyakiemelőgépeket és mindenféle egyéb gazdasági gépet szállít a legelőkeltebb és szilárd szerkezettel, kedvező árak és fizetési feltételek mellett.

Árajánlatok és költségvetések kívánatra díjmentesen küldetnek.

Képviselek jutányos feltételek mellett felvételnek.

BIRTOK keresők és eladók ::
figyelmébe!

Aki birtokot előnyösen venni vagy eladni, bérelni vagy bérbevenni óhajt, forduljon bizalommal a

Mezőgazdasági Áru- és Hitelforgalmi vállalathoz

Telefon 80-53. Budapest, VI., Teréz-körút 15. szám. Telefon 80-53.

PÉNZ

Olcso törlesztéses- és váltókölcsönöket pénzügyintézetnél gyorsan lebonyolítunk.

Nagyobb birtokot és erdőt keresünk sürgős megvételeire.

Ügynökök díjaztatnak.

Válaszbélyeg.

Neuschlosz Testvérek

törvényszékiileg bejegyzett özég

Budapest,
Andrássy-ut 15., I. em.

Szatmár,
Deák-tér 7. sz., I. em.

Telefon: 84-53. (Interurban.)

Telefon: 16. sz. (Interurban.)

Mindennemű gazdasági cikkek beszerzési forrása.

Magyar gulya- eladás.

Gróf Draskovich Iván ur baranya-sellyei uradal-
mában az uradalom nagy részének bérbeadása követ-
keztében **a többszörösen kitüntetett s a
folyó évi pécsi országos kiállításon is
első bikadíjat nyert magyar törzsgulya-
tenyészetből** folyó évi november 16-án megtar-
tandó nyilvános árverésen a következő állatok lesz-
nek eladásra bocsátva:

78 darab különböző koru anyatehén,

melyek legnagyobb része hasas, 19 drb 2¹/₂ éves üsző,
16 drb 1¹/₂ éves üsző, 16 drb 4¹/₂ éves befogni való
kitünő minőségű magyar gulyabeli tinó.

Az árverés a fentjelzett napon a baranya-sellyei
uradalmi központban délelőtt 11 órakor kezdődik;
bővebb felvilágosítást az uradalmi központi hivatal ad.

Uradalom, Baranya-Sellye.

6786

! BIRTOKELADÁS !

A „POSAVINA“ legtermékenyebb részén, Samac városához közel (Bosznia)
eladó **egy birtok**, elsőrendű szántóföld, 1200 Dunum (1 Dunum =
1000 m²) terjedelmű, igen mérsékelt árban, 75.000 korona.

Egy szőlőhegy, 40.000 tővel, szakértelemmel meg-
munkálva és gondozva, a szükséges
épületekkel és az egész fundus inkrutussal. — Ezen szőlőhegyen van:

fiatal gyümölcsökert 1000 fával,
öreg gyümölcsökert 800 fával,

nagy rét meleg, természetes kénes forrásokkal, gyógycélokra
alkalmas, mindez GRADACAC városában, Bosznia,
a főközlekedési vonalon, igen romantikus helyen fekszik, ára 40.000 korona.
GRADACAC városában továbbá több szántóföld, építési parcellák, raktárak
igen olcsón eladók. — Bővebb értesítéssel szolgál a tulajdonos

JOVO J. BABIĆ, Bos. Šamac vasút-, hajó- és posta
távirtelegráfállomás.

TAKARMÁNYOZÁSTAN

Irta: **Cselkó István**, a magyaróvári gazd. akad. tanára.

KELLNER új alapot adott a takarmányozástannak s azzal egyszerűbbé, de
mindamellett megbízhatóbbá tette, mint aminő volt eddig. A két alap
közötti különbség az, hogy míg a régi tisztán csak a takarmányok emészthető
összetételére támaszkodott, addig az új a tápthatásból indul ki, mely nem áll
szoros viszonyban az emészthető összetétellel, mert az emésztés munkája s az
emésztőcsatornában végbemenő bakteriumműködés elvonja az emészthető
anyagoknak egy részét attól, hogy tápthatást fejtsenek ki, ami különféle takar-
mányoknál eltérő mértékben történik. A tápthatás egységes kifejezésére a
keményítőértéket választotta KELLNER, mely tehát nem más, mint a takar-
mány hasznavehető energiájának azon viszonya, mely közte és a keményítő
hasznavehető energiája között létezik. KELLNER új elmélete kötelességévé
tette az OMGE. könyvkiadó-vállalatának, hogy oly takarmányozástant adjon a
gazdaközönség kezébe, mely ezen az alapon van megírva, egyébként pedig
hazai viszonyainkhoz alkalmazkodik. Ára vászonkötésben **10 korona.**

Megrendelhető a „PÁTRIA“ részv.-társaság gazdasági szakkönyv-
kereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám (Köztelek).

Megjelent!

Megjelent!

Megjelent!

RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN

az O. M. G. E. igazgatója

a G. E. O. Sz. titkára

szerkesztésében a

„KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR

1908. évre

A „Köztelek Zsebnaptár“ tizennegyedik évfolyama **teljesen átdolgozva** két kötetben jelent meg.
Az első kötet a tulajdonképeni Zsebnaptár, amely a naptári részt, a jegyzéknaplót és a vásárok jegyzékét
tartalmazza; a második kötet, amely szakközleményeket tartalmaz. — A „Köztelek Zsebnaptár“ két
kötetének ára **O. M. G. E. tagoknak** és a „Köztelek“ előfizetőinek bérmentes küldéssel **4 korona.**

Megrendelhető a

„KÖZTELEK“ kiadóhivatalában, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

Fertőtlenítsük

a ló- és marhaistállókat, sertés- és baromfiókat,

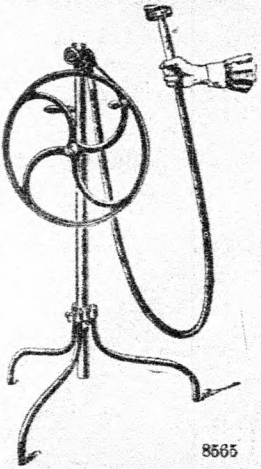
valamint a tejgazdaságok, sajttelepek és szesgyárak munkakészülékeit

40% Union formaldehyddel

A használatban kényelmes, gyors; hatása tartós és biztos

Használati utasítással, mintával, valamint árjegyzékkel készséggel szolgálunk mindenkinek.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

VALÓDI HAUPTNER
LÓ-ÉS MARHANYÍRÓ-GÉPEK

85. — koronától feljebb, a legnagyobb választékban állandóan raktáron. :: ::

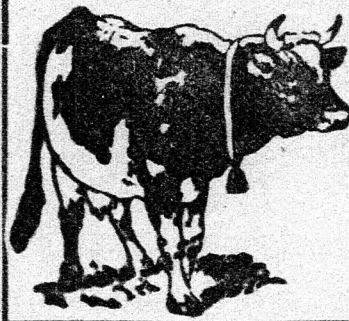
A legolcsóbb s legkitűnőbb gépek.

Mindenféle állattenyésztési és ápolási czikkekről szóló árjegyzékünk ingyen és bérmentve. :: ::

GEITTNER és RAUSCH
a HAUPTNER H. cég magyarországi vezérképviselői
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 8.

1900. évi párisi világkiállításon „Grand Prix“.

KWIZDA-féle korneuburgi marha-táppor.

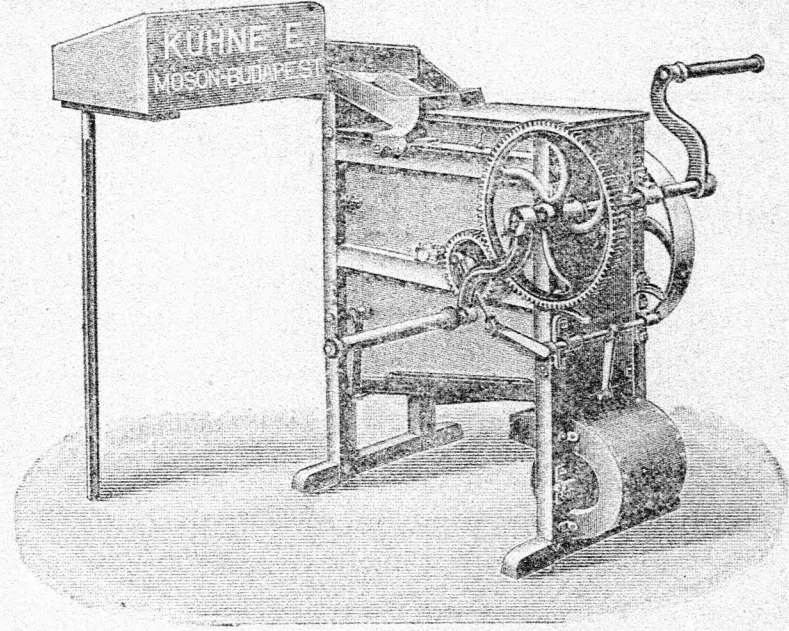

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására.

1 doboz ára K. 1.40, 1/2 doboz 70 fillér.

KWIZDA-féle
korneuburgi marhatáppor
Csakis ezen védjeggyel valódi.

Főraktár: **TORÓK JÓZSEF** gyógyszerháza,
Budapest, VI., Király-u. 12. és Andrássy-ut 28.

Egyszerű és kettős

kukoriczamorzsolókat

kézi- és erőhajtásra,

„Tornado“ kukoriczaszártépő-gépeket,
uj hengeres darológépeket és mindennemű
takarmánykészítőgépeket, takarmány-
kamra-berendezéseket szállít

Kühne E. mezőgazdasági gépgyára **Mosonban**

Főraktár: **Budapest, Váci-körút 57/a.**

GÓZEKE
Acetylen-lámpák.

Részelt szántásoknál gózekékre különösen alkalmasak, mert napali fényt adnak.

Automobil-lámpák.

Kézi-, kocsi-, spritzbogen-, pózma-, asztali-, udvari-, kerti, istálló-

Acetylen-lámpák.

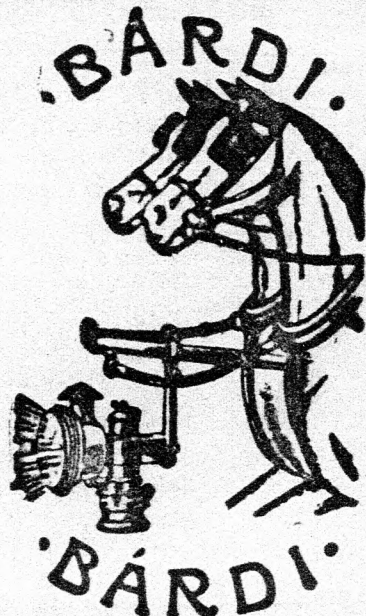
BÁRDI JÓZSEF

Budapest, VI., Mozsár-utca 9. sz.,

Fővárosi Orfeum mellett.

Telefon 4100. Sürgőnyelv: Pneumatik.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

ALFA-SEPARATOR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPESTEN.

— TEJGAZDASÁGI GÉPGYÁR. —

Iroda, raktár és gyártelep: **BUDAPEST, VI., LOMB-UTCZA 11. SZÁM.**

Alfa-Laval Separatorok (tejfőlöző gépek) kézi- és erőhajtásra.

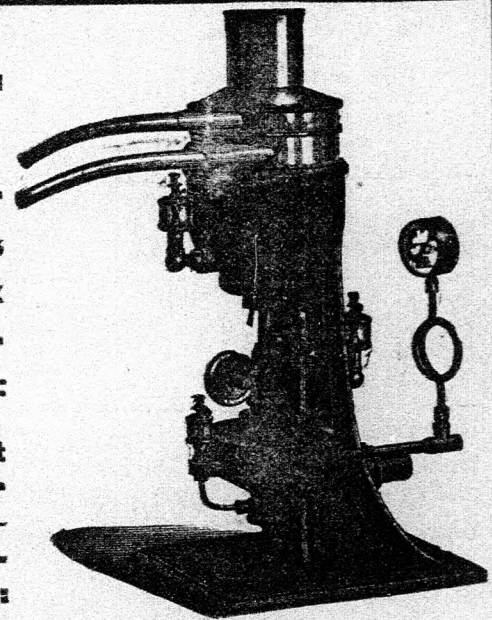
Ujdonság!

1907. évi mintájú separatoraink a jelenkor legtekélyesebb fölözőgépei. Nagy munkabírásúak, élesen fölöznek, bámulatos könnyen jarnak. Kérjen prospektust.

Tejszállító kannák,
Fejőedények,
Tejhűtők,
Előmelegítők és pasztörizáló készülékek,
Vajköpülő és vajgyártó gépek,
A sajtgyártás eszközei,
Tejvizsgáló készülékek,
Mindennemű **tejgazdasági eszközök és gépek** legjobb kivitelben.

Tejszövetkezetek és tejfeldolgozó telepek berendezése és újjáalakítása.

770 első díj, több mint 600,000 Alfa-separator az egész világon. Árjegyzékek, tervek, költségvetések bérmentve. ::

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatunk tenni a Betterjesebb és az eddiginél hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az okoskert gazdasági berendezés alapjait szolgáló üzemtervet. Kiválalja a gazdaságok állandó felügyeletét és ezek üzemének ellenőrzését. Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek berendezéséről, vezetéséről és azok lezárásáról. Elvállalja a gazdaság számvitelének felülvizsgálását vagy állandó ellenőrzését. Kivegyi a gazdaság adatainak elkönyvelését, időszakos jelentések alapján. Évi zárlatokat és jövedelmességét számításokat elkészíti.

Tanácsot ad a birtokberendezéséről, valamint mindennemű mezőgazdasági pénz- és hiteltügyi kérdésekben.

Gazdasági ügyekben jogi tanácsokat szolgál és vitás ügyekben a választott szakbírói bizottság elvállalja. Birtok és mindennemű mezőgazdasági értékecséleket végez.

A nálá bejelentett eladó és bérbeadó birtokokat törzkönyvileg nyilvántartja.

Gazdasági tanácsokat és egyéb képzettebb gazd. személyeket kereseteket nyilvántart.

Nyilvántartásra bejelentetett:

Eladó birtok:

- 200 m. hold** Zalában a vasút mellett partján, emelkedő 14 szobás kastélyival, aranyas kerttel, gyönyörű kilátással. Kiváló utak, vasútállomás 10 percz. Fűrésztelennel igen alkalmas. 1128
- 543 m. hold** Zalában, egészséges helyen, vasútállomás a birtokon szeszfárral téglavetéssel, cementárnyújtással, iparvágány s mérleggel, urilakkal. Bármikor átvehető. Kezleg bérbeadó. Tulajdonos: Zathurezky, Terja. 1528
- 197 m. h.**, piliscsai vonalon, fővárostól 39 km-re, 4 község között, orvos, gyógytár Nyergesújfal. Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésfenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csűrökkel, magtárakkal, 2 nagy pinczéssel, 5 szobás lakás füveses zárt verandával. 455
- 1407 m. hold** Somogyban, vasútállomástól 6 km-re, szeszfárral és gőzmalommal. 9608
- 200 m. h.** sík fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő g. épületekkel. 3849
- 370 m. hold** Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, urilakkal és 5 h. diszkerttel, köves mentén. 3749
- 100 k. hold** körüli I. o. bacsikai föld, 15 percznyire a vasútállomástól, jó utakkal, a Ferencsatornától 8 percznyire, urilak és gyümölcsösökkel. 3861
- 500 m. hold** Szatmár megyében, vasútállomástól 2 km-re, kényelmes urilakkal. 4129
- 1015 k. hold** Torontálban a Tisza és vasút mentén, köves uttal, egészben avagy csakis egy körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 4130
- 606 kat. hold** Érmelléken, vasúttal 7 kilométerre, épülő vasút helyen, 40 kat. hold dohányvendéglővel, kelendő lak- és gazdasági épületekkel. 4911
- Temesvár határában**, a várostól 2 kilométernyire, 211 magyar hold kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cselédházakkal, 150 darab marhára való istállóval, nagy kukorica-gőrével, eladó. A birtok talaja a lehető legjobb minőségű föld, az egész primissima klasszisú kerti talaj, ugy a legintenzívebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vételt megkönnyíti a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös törlesztés kölcsön. 4768
- 280 m. hold**, Budapesttől fővonalon gyorsral 1/3 óra, vasútállomástól műton 4 km-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékkel, csinos kis parkban urilakkal, 60 m. hold erdővelterülettel. 4768
- 400 m. h.** J.-N.-K.-Szolnok megyében, várostól 5 km. kelte gazdasági épületekkel és lakóházzal; 150 hold őszli vetéssel, 230 drb rambouillet és fésűs keresztelésű törzshunnájjal és 200 drb báránnyal. Nagymennyiségű széna, takarmány és szalma. 4701

Birtokvétel:

megvételre kerestetik:

- 200 m. h. birtok** 30-40 km-nyire a fővárostól 455
- 400-500 m. holdas** jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasúttól nem távol. családnak való tágas és egészséges lakással, Aranyas kerttel.
- Kisebb birtok**, szép és tágas lakóház-l. parkkal, vasútállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon.
- 400-1000 holdas** birtok, melynek nagyrésze vágható erdő 3918
- 1000 holdig** cserébe fővárosi házért, egy tulajdonosán erdőből álló, Hont, Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 587
- 400 holdas** birtok Abauj megye déli részén. 3378
- 2-300 h. birtok**, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasút közelében. 3950
- 200 holdas** birtok urilakkal, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3982
- 10-15000 hold** erdőbirtok az ország északnyugati részén.
- 2000 hold** elsőrendű talajú birtok, cukorrépa vidéken, vasútállomás közelében, szép kastélyival és parkkal, Béctől legfeljebb 6 órányira. 5215

Bérbeadó birtok:

kerestatik:

- 490 m. h.** Abauj m. 7 km. a vasúttól, országút mellett, 7 szobás udvarházzal, kelte gazdasági épületekkel. 5003

Birtokbérlés:

kerestatik:

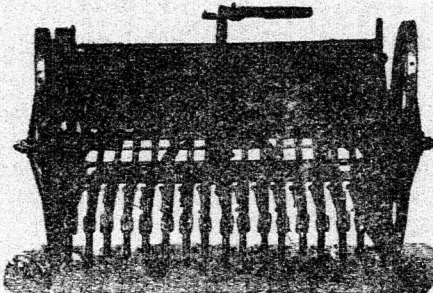
- 150-200 m. h.**, amely kereskedelmi növények termelésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzhető. 2580

Ezekon kívül nyilvántartjuk a visszavándorlók letelepítésére alkalmas birtokokat és bérlőszövetkezetek alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetségnél. Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket **Az OMGE. üzemosztálya.**

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépraktára

Budapest, V., Váci-körút 52.

Ajánlja mérsékelt áron a jelen idényre: **SACK RUDOLF** elismert kiténő gyártmányait, **aczélekeit, vasboronait, könnyű és szilárd sorvetőgépeit, szecs kavagó-, repavágó-gépeit.** Kézi, járgány- és gőzhajtásra elsőrendű **biztonsági járgányait, „Westfalia“ műtrágyaszóró-gépeit,** a jelenkor legjobb szerkezetű **takarmánypároló-készülékeit** s minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

Mindenről kimerítő árjegyzék és készséges felvilágosítások.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63,
által a legutányosabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakészítők, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecs kavagók, repavágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlőmalomok, egytetemes acél-akák, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. KER., BAROSS-UTCA 10. SZÁM.

Alakult 1900.	BIZTOSÍTÉKI ALAP:	Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával		1.970.340— kor.
Tartalékok		784.760-16 "
Összesen:		2.755.104-16 kor.
1901 évi felesleg		90.349— kor.
1902. " "		58.762-26 "
1903. " "		109.331-73 "
1904. " "		72.438-23 "
1905. " "		61.730-60 "
1906. " "		39.243-65 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből ugy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 40%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1902. évi üzletfeleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 40%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-20%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 50% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készségesen szolgál. **Az igazgatóság.**

Mindennemű

OLAJPOGÁCSÁK

valamint répaszelet, korpa s egyéb erőta-
karmányok legolcsóbb árakon kaphatók

Mezőgazdasági Áruhitelbanknál
Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.

Világhírű takarmány-orszüllesztők.
Reform fűllesztők. Kazánkályhák.
Bucsonya-mosógépek. Kitanó fűtő-
kályhák, Helion szabad.

Előnyösen és olcsón szállítja a leg-
nagyobb speciálista műhely, az

Első horowitzi kályha és takarmányfűllesztő
különleges gyár, vasöntőde és emallozó gyár

HOROWITZ OTTÓ
Horowitz, Böhmen.

Ajánlatok kívánatra ingyen és bérmentve. 6691 Megbízható ügynökök kerestetnek.

Bihar megyében 750 magyar hold kiterjedésű, sík fekvésű
1-ső rangú fekete szántóból álló

nemesi birtok eladó.

A birtok vasúti állomástól 2 km. nyire és fővonalától 8 km. nyire
fekszik, dohányengedéllyel bir és épületekkel kitűnően van fel-
szerelve, Teljesen tehermentes. Ára 400,000 korona. A vételarból
120,000 korona a szerződés megkötésekor fizetendő, 280,000 kor.
pedig 4 és 1/2%-os kamat mellett egyelőre a birtokon maradhat.
A birtok parcellázásra is alkalmas.

Venni szándékozók forduljanak

Klár Andor bankirodájához
Debreczen, Miklós-utca 23. sz. Telefon 445. sz.

6780

KOTCSI FERENCZ (ZSELIZ, BARS MEGYE)
ajánlja a nagyérdemű gazdaközönségnek a jövő cukorrépatermelési
idényhez saját készítményű szabadalmazott „CHLORBARIUM”
fecskendőit, kézi- és vonóüzemű! 6787

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Villanyvilágítás önálló teleppel

kastélyok, gazdasági épületek, gyárak, szállodák számára saját rendszerünk szerint.
Kombinálható vízvezetékkel és gazdasági üzemmel. Számos elsőrangú referenzia.

Kimerítő ismertetéssel, méternői és elektro-
áránlattal szolgál — **SIGNER F. és R.** — technikai vállalat — Budapest V., Kálmán-utca 15. TELEFON 63-01.

Magyar gyártmányú gőzekék kis- és középbirtokosok részére!

A kis- és középbirtokosok részére, a mélymívelést legjobban végzi az „Ivanich”-féle gőzekék. Ezen gőzekék az O. M. G. E. műszaki bizottsága két éven keresztül megvizsgálta s azt e célra alkalmasnak találta. E rendszer két géppel dolgozik s nem maga vontatja az ekét s így a mélymívelést egész rendszeresen végzi. E gépek a gazdaság minden üzemére, u. m. szántásra, oséplésre, vontatásra egyaránt alkalmasak. Kedvező fizetési feltételek! Tájékozástul szolgál az alábbi két levél:

Szívesen igazolom, hogy átalakított 8 HP lokomobiljaim ugy cseplésre, mint szántásra alkalmasak s velük óránként egy magyar holdat, 12" hüvelyk mélyen szántok. Működésükkel teljesen meg vagyok elégedve s így a szántáshoz való átalakítást tisztelt gazdátársaimnak örömet ajánlom.
Pusztá-Felsővársány, 1904. XI/24. **Gorove László földbirtokos.**

Ezennel igazolom, hogy a 2 drb 10 HP magyar állami gőzlokomobiljaim s ántásra alkalmasak s velük óránként egy kat holdat szántok 12" mélyen. Működésükkel teljesen meg vagyok elégedve s ezen gépek szántásra való alkalmazását ajánlom. Minden egyes érdeklődőnek szívesen állok rendelkezésére felvilágosítás tekintetében.
Szegszárd, 1907. X/2. **ifj. Leopold Lajos földbirtokos.**

Mindennemű kimerítő leírással és felvilágosítással, va amint költségvetéssel szívesen szolgál **IFJ. IVANICH ANTAL** Dombóvár, Tolna megye. 6781

Eladó birtok.

Fejérmegyében, kitűnő talaju 330 holdas (1200 □-öl) birtok épületekkel, gazdasági felszereléssel és őszi vetéssel azonnal eladó. További felvilágosítást ad **Szávits Miklós,** Dunapentele. 6796

Gazdasági Könyvviteli
nyomtatványokat
levélpapírokat
borítékokat és egyéb

nyomdai munkákat

jutányosan és csinos
kivitelben készít

“PÁTRIA”
IROD. VÁLLALAT
ÉS NYOMDAI R-T.

BUDAPEST
IX., ÜLLŐI-UT 25. SZ.

Költségvetéssel kész-
séggel szolgálunk.

Lópokróc előnyájanlat!
Legkisebb szükségletnél is
gyári áron!

Hogy sikerrel küzdhesünk a külföldi verseny ellen, közvetlen a fogyasztókkal óhajtuk összeköttetésbe lépni. — Araink még kisebb vételeknél nem létezett alacsonyága és árunk elsőrendű kiváló jósa, reményleni engedi, hogy a hazafias gazdák önséget állandó vevőinknek nyerjük meg. Hogy ezt elérhessük, bármely posta- vagy vasutállomásra már két darab próbamegrendelést is bérmentve szállítunk.

1. sz. legjobb minőségű,	175 cm. hosszú,	155 cm. széles,	ára: 4 frt 50 krajczár.
2. „ „ „ „	170 „ „	135 „ „	3 „ 50 „
3. „ „ „ „	165 „ „	130 „ „	3 „ — „

darabonként, minden kívánt színárnyalatban.

Rendeléseket annak gondos eszközlése végett az őszi szükségletre már most kérjük — ha utóbbi szállításra is — eszközölni.

Kiváló tisztelettel

„Sohr“ Magyar Lópokróc Szétküldési Telepe,
 Somogyiszill 92. szám.

Táviratczim: Pokrócztelep Somogyiszill.

6712

Bérlevelek

(Szegődségi levelek)

Az új cseléd törvény alapján összeállítva.

∴ Darabja 5 fillér ∴

Kapható a „Patria” irod. vállalat és nyomdai r.-t.-nál
 Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. szám. (Köztelek.)

November hó 1-én

lépett életbe az

ÚJ CSELÉDTÖRVÉNY

== Eppen most jelent meg: ==

A gazda és gazdasági cseléd közötti jogviszony szabályozásáról szóló törvény.

Jegyzetekkel és magyarázatokkal ellátta: **Dr. VANTSÓ GYULA.**

Második, A végrehajtási rendeletekkel bővített kiadás. Ára 2 korona.

Megrendelésnél sziveskedjék postautalványon **2 korona 10 fillért** előre beküldeni, hogy a törvényt azonnal **bérmentve** megküdhessek.

A végrehajtási rendeleteket külön is szállítjuk 65 fillér előleges beküldése ellenében :: ::

Ezen rendeletek nélkülözhetetlenek mindazokra nézve, kik a törvényt már megszerezték. :: ::

Az új cseléd törvény a cseléd lakások építéséről, illetve megfelelő átalakításáról is intézkedik, fontos tehát minden gazdára nézve a következő szakmunka beszerzése: :: ::

Gazdasági munkás- és cseléd lakások

Összeállította: A magy. kir. földművelésügyi miniszterem gazdasági műszaki hivatala az O M G E. közreműködésével.

Tartalmaz 50 épülettervet, minden tervhez teljes költségvetést és építőanyag előírányzatot.

A mű 3 részből áll. Az első a cselédházak terveit, a második a vándormunkások tanyáit, a harmadik rész a cselédházakhoz szükséges mosó- és sütőházak, ólak és árnyékszék-k terveit foglalja magában.

Bolti ára 10.— korona.

„PÁTRIA” r.-t. gazdasági szak-
 könyvkereskedés
 BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. szám.

GYŐRI

SZESZGYÁR- ÉS FINOMÍTÓ-
 RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

HAMUSZIR- ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRA.

Nyilatkozat.

Több oldalról azon értesülést nyertük, hogy a Büchler-féle eljárás bevezetésével foglalkozó több ügynök, úgy Magyarországon, mint Ausztriában azon hamis állítást terjeszti, mintha a kénsavnak, Magyarországon és Ausztriában érvényben lévő Bauer-féle szabadalom szerint való felhasználása, valamint Bauer által kiadott előírások, a Büchler-féle szabadalmi jogba ütköznének. Az ily eljárást nem tekinthetjük egyébként, mint a **tisztességtelen verseny minden alapot nélkülöző folyamánának** és kijelentjük, továbbá, hogy **üzletfeleinkért minden körülmények között a teljes felelősséget elvállaljuk**, ha a kénsav a Bauer-féle előírások szerint, tehát a szabadalmazott élesztőkivonat alkalmazásával használtatik.

Ujólá ki kell továbbá azon tényt emelnünk, hogy a kénsav felhasználásának elsőbbsége egész kétségtelenül a Bauer-féle eljárást illeti meg.

Igen kérjük a t. Érdekelteket, hogy bennünket a Büchler-féle szabadalom ügynökeinek ezen és hasonló üzérkedéseiről sürgősen értesíteni sziveskedjenek, hogy adott esetben a törvényes lépéseket megtehessek.

Győri szeszgyár- és finomító-részvénytársaság.

Különleges hatásu serumok

Ragályos sertésvész ellen (polyvalens sertésvész-savó dr. Wassermann és dr. Ostertag tanár k után.)
Serum a másodfertőzés ellen sertésvész-bacillusal.

Borju tüdőlob-rothadás ellen (polyvalens borju rothadó tüdőlob-savó.)
Borju-vérhas ellen (polyvalens borju-vérhas-savó.)
Baromfi-kolera ellen (polyvalens baromfi-kolera-savó.)

Hívtessan ható irtószerek:

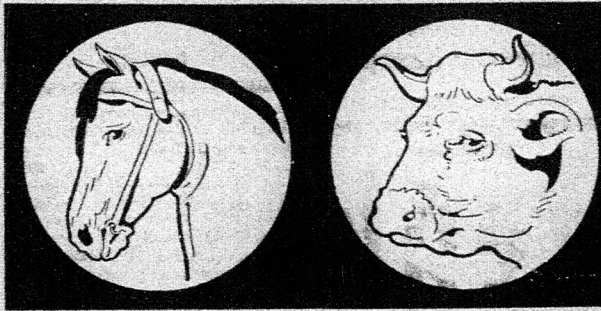
Patkányok ellen (Morrattin) 500
Egerek ellen (Egér-hagymáz (Typhus)-Bacillus)

Pharmaceutisches Institut
 Ludwig Wilhelm Gans
 Frankfurt a. Main.

Vesztékpviselő Ausztria-Magyarország részére:

Schober Rudolf
 Wien, III., Löwengasse 24.

Lovak és marhák legjobban nyírhatók a

„Stewart” gyorsnyírógéppel

Ára 90 korona. 8772 Tíz évi jótállás.

KRÁSA RUDOLF, Wien, VII. Kirchengasse 177.

Mézei egerek, házi egerek, patkányok

leggyorsabban és legbiztosabban a mérgezőmentes konservált

KREATOL

HUSLABDACSCSAL teljesen kipusztíthatók. Kísérleteket nagyob uradalmak a legjobb eredménnyel végeztek. Kezelés egyszerű. Prospektusok ingyen és bérmentve.

KREATOL vegyi laboratórium, POZSONY.

Magyar királyi államvasutak.
 236782/907. szám.

HIRDETmény.

(Uj vonatpár forgalomba helyezése a vinkovce-zupanje-szavaparti vonalon).

F. évi november 1-től kezdve a vinkovce-zupanje-szavaparti vonalon mindkét irányban egy-egy új személyvonat helyeztetik forgalomba.

E vonat indul zupanje Szavaparttól reggel 6 óra 20 p.-kor és Vinkovcra d. e. 7 óra 45 p.-kor érkezik. Az ellenirányú vonat indul Vinkovcéről d. u. 4 óra 20 p.-kor és zupanje Szavaparra d. u. 5 óra 48 p.-kor érkezik.

A részletes menetrendre nézve a kifüggesztett hirdetésnyújt bővebb felvilágosítást.

Budapest, 1907. évi október hó 19.

Igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik).

MOST JELENT MEG!

A SERTÉSHIZLALÁS

különös tekintettel a sertésvészre

Tapasztalati alapján írta Először előlatta
BÄCKER GYÖRGY SZEMERE HU.
 a Magyar Mezőgazdák Szövetségének országgyűlési képviselője.
 országgyűlési képviselője.
 Ára bérmentes küldéssel 2 Kt. f.

Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésétől, BUDAPEST, IX. ker., Üllői-ut 25. szám

TENYÉSZMÉNEK.

Eredeti ardenni, percheron, oldenburgi és schieri hágomének a legjobb fajban állandóan kaphatók R. & S. MENZELES Wien, II., Franzensbrückenstrasse II.

Juhtenyésztő gazdáknak!

Az O. M. G. E. könyvkiadóvállalata kiadásában legújabbán megjelent:

A gyapju minősítése

Számos ábrával

Írta: Kovács Imre. Ára: 3.50 kor.

Juhtenyésztésünk csak úgy lehet hasznosítható, és a magyar gyapju csak akkor állhat helyt a külföldi államok versenyében, ha gazdáink ismerik a gyapjut feldolgozó gyáros igényeit. Tenyésztet a szövőipar kívánalmait szerint irányítani csak az a gazda tudja, ki maga is birtokában van azoknak az ismereteknek, melyek a gyapju minősítéséhez szükségesek.

A jó gazda nem bizza vakon a kereskedőre annak megállapítását, hogy termelvénye jó-e, vagy rossz, értékes-e, vagy selejtes, hanem maga is hozzá kíván szólni a vizsgálatához. E tekintetben ez a hézagpótló könyv nélkülözhetetlen tanácsadója lesz. Mindent megtalál benne a gazda, mit a gyapju minősítéséről tudni kell és tájékozódik arról is, hogy a gyapjubírálatnál hogyan vegye hasznát azoknak a vizsgálati módszereknek, melyekkel a gyapju értékét leginkább befolyásoló tulajdonságok pontosan megállapíthatók.

A könyv főbb fejezetei a következők:

1. A gyapju textilipari feldolgozása.
2. A sortimentumok százalékos mennyiségének meghatározása.
3. A szálfínomság meghatározása.
4. A szilárdság és nyújthatóság megállapítása.
5. A rendement.
6. A gyapjuszolgáltatóképesség megállapítása.

Megrendelhető a „Pátria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésétől, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi ásarcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy köpinczéi: BUDAFOKON.

Értékesít huszféléket, baromfi, vadféléit, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt mézet és MINDENMÉ ELEMCIKIKET. Horvát-értékesítő osztály. Égetett szeszeitalok értékesítése.

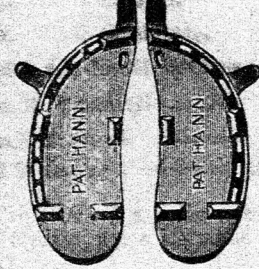
A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

ÖKÖRPATKÓK

czélszerűek, tartósak és olcsók.

„HANN” jeggyel. Kérjük vigyázzunk nagyon ezen jegyre, mert a mi patkónk minden tekintetben utólérhetetlen.

Normális csülökvas

igás ökör részére.

Szabad. lópatkók

igás- és hátsólovak részére, első díjjal kitüntetve és szakemberektől legjobban ajánlva.

Patka- és csülökszegek,

csavarok, lábtámaszok, patkoló szerszámok és eszközök

M. HANN'S SÖHNE RAINFELD a/d. GÖLSEN N. Ö.

Aszokhordók minden méretben czéjjelezéssel, vagy a nélkül szállításra és raktári hordók, lyukfuró és becavaró készülékekkel.

Minták és prospektusok ingyen és bérmentve.

Több évi gyakorlattal bíró kovács, ki már ezer adaságokba volt alkalmas, szorgalmas vagy január 1-ére állást keres. Megkeresésüket kér Konvers Mihály gépész Rozsok, u. p. Eözy, Veszprém megye. 2176

Földm. vasiskolat végzett, több évi gyakorlattal bíró, aki földm. nagyobb birtokosoknál segédülést minőségben van alkalmas, va. deez. 15-16 belépéssel megjelölt állást keres. Feltételek hávi ötven korona és teljes ellátás. Cím: „Gazdatiszt”, postarészt Budapest, Kőbánya. 2175

Gazdatiszt állást keres szorgalmas, cselekvő, aki földm. 10 év gyakorlattal bír, 33 éves, román. ház. vallású, nős, családtagok nélkül, gyakorlattal nagyobb birtokokba szerette, a gazdaság minden ágába járatos, szorgalmas, szelíd, jó karakterű, Frank József Csanád, Buda, Kere. 2177

Gazdatiszt állást keres egy 32 éves, kor. vall., nős családian egyén, gazdasági ismeret, beszélt nyelvi minőség, szelíd, szorgalmas, 13 év gyakorlattal bír, 33 éves, román. ház. vallású, nős, családtagok nélkül, 4000 holdas birtokos, jelenleg 1000 holdas gazdaságot vezet, állást keres vagy új gazdaságot elhelyeztetni. 8-10 ezer korona kifizetés. Cím: „Szorgalmas”, jelző alak, Szeged u. 11. 2181

Allatok

Sertészek legjobban értékesít és beszerző **BAUER B. GYULA** sertésbizományos **Bpest, VII. Rákóczi-ut. 73. TELEFON 79-41.** Vidéki felvilágosítás díjtalanul kérésre adunk

Vöröstarka bonyhádi és vöröstarka vértelű, szelíd, erős, nagytestű, 1000 holdas gazdaságban eladó. Cím: Veszprém megye. 2087

Megvételre keresnek tisztavérű patkányfogó focsérler és kutyát. Ajánlatokat kér Pajzs Gyula gazdaságára, Héves. 2111

Eladó kocsi két helyes, 162 cm., egy sötétpé 185 cm., magas jól behajlva, kinttől járó, nagyon szelíd és szép állatok. Egy 5 éves világos pejkocsi, 155 cm. magas. Felvilágosítással szolgától tartományi uradalom, posta Tótszentmárton, Zala m. 2132

25 db Eischthal montafoni, részben előhasított, eladó Maár Zoltán alattányi gazdaságában. 2181

Telivér szimmenthali bikák 1 1/2-1 1/4 évesek, sárga és piros jelűek a Valkányi uradalomban eladó. Cím: Uradalmi intézőség, Valkány. 2120

Muraközi mén. Fedezett, 2 1/2 éves, 177 cm. magas, pejszőrű, teljesen hibátlan, eladó Neumann Valérnál Háttelek, u. p. Szalánta, Baranya megye. Kivánatra Áta (v. Pécs) va. uti állomásra kocsi rendelkezésre áll. 2120

Eladó egy fajtista őrségi komondor, 2 éves kutyája, 1 pár szőrű. Bőve et Mészáros Kálmánál Hort, Héves m. gye. 2164

Négy hónapos kutyák kaphatók nyolc koronáért jutasi intézőnél. Cím: Veszprém m. 2163

Yorkshire tenyésztéssel eredeti fajta tisztavérű, szelíd, szorgalmas, Angliából importált legmagyarabb fajta, 6-8 hetes malacok 21-29 korona, idősebb malacok és tenyészállatok 15-25 korona k. r. k. Megrendelések Fray Károly hercegi uradalmi intézősége Puzsiga vas, Pest m. intézőndők. 2068

Eladók 1 és fél éves, Németországban importált, díjazott ezüst szörmenyulak; hímek 14 kor., nőstények 12 kor., márciusi nővendékek 8 kor., júliusiak 4 kor. csak után nevelve. Ezüstmalacok: Péntek, Fejér m. 2150

Megvételre keres 15 darab 1 1/2 éves magyar eredetű fajta szelíd inó torjút; ajánlatokat a darabonkénti súly megnevezésével „Birtokos Intéző” címűen Lónon-Tomaj, Zala megye kértetnek. 2165

Megvételre keresek nagyobb falca 1-1 1/2 éves sertés. Ajánlatok Hónigeez Kájsán, Újzentanna, eszteréki kúriandók. 2081

Yorkshire tenyészésben, 8 napos kanok, kiváló szép, gondosan tenyésztett mindenkoru sárga, eladó. Mészáros Árak Lőr Rózsa, Temevár-Mén. 2165

Országosan törzskönyvezett hevesi telivértenyészetünk

tuberkulinra nem reagáló telivér szimmenthali bikák,

a ráczalmási félvértenyészetünk

félvér szimmenthali bikák

vannak eladásra felállítva **Pajzs Gyula**

gazdasága **Ráczalmási**

Fejér megye, vasut, hajó, Bpest környékbeli telefon.

növendék-ökör és üszőborjakat

egysztintén legprímabb lekötni való és

Jármosökröket

legjutányosabb áron ajánlanak:

Klein Testvérek kereskedők

CZELEDOMÉK Megrendelések egyszeg szerint bármikorra is elfogadják.

Hizlalásra való és mindenféle fajta

Jármos ökröket valamint szép 1-3 éves

vöröstarka növendék ökörborjakat

bármely mennyiségben és szerződéses szállítás mellett eladásra ajánlanak **Récsey és Dukász** szarvasmarha-kereskedők **NAGYKANIZSA**

Tenyész- és jármos-ökörök

eredet piangani faj (saját tenyésztés) továbbá szelíd és merész fajokat a legjobban szállít **Joh. Eberharter & Sohn** földművelők és marhanagykereskedők **Piarrwerthe**, Pongau (Salzb.) Állandó nagy választék. **Fejéshé depot Wien, 13/2, Penzing**, Lunzerstrasse 45. Telefon 335. Helysz. A bonyhádi és hercegi uradalom szállítására. 2783

Muraközi hidegvérű (nori) igás tenyésztőlovak

és választott csikók vásárlásánál közvetlen a tenyésztőtől, segédkezesemet felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidéken tartandó lóvásárok győzelmét kívánatra szívesen küldöm. Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak!

Czimem: **idős Heinrich Mór** lóvásárló ügynéksege.

Csáktornya (Muraköz) Sürgönyezim:

Heinrich Senior, Csáktornya. 2789

Vöröstarka tinó és üsző

teljesen prima, 1-3 évesek 3 éves, állam minden mennyiségben kaphatók olaszországi: Kétszínű, egyszínű jármos és heilítási ökrök szállítására vállalkozom.

Kitűnő friss fejésű tehének

előlegez felnevelés után, állam mindenkor megtekinthető kitélezettség nélkül. Vevő tetszése szerint választhat.

Henrik Ignác fia "zalónak (Vas m.). 1772

Bonyhádi friss fejésű tehének és tenyész-bikák jutányos áron kaphatók minden héten kedden, szerdán és csütörtöki napokon. Istálló Kispesten, Üllői-ut. 24.

Telefon: Kispeszt 1. Levél- és sürgönyezim:

Flaschner Sándor 4743 tehénkereskedő

Bpest, Ferencz-körút 40.

Elsőrendű magyarajtja erdélyi jármos-ökörök

valamint 6447 **Jármos-bivalyok**

hizlalási célokra állandóan dus választékban kaphatók:

Schiff József-nél, Nagykárolyban.

Legelsőrendű eredeti bonyhádi teheneket

hasasokat vagy borjasokat és tenyészbikákat bármely időben, bármely mennyiségben csatlósul és legolcsóbb áron szállít:

Kohn Samu és József tenyész- és haszonállatkereskedők Budapest, VII. kerület, Rottenbiller-utca 80. Telefon 91-25.

átállók: Ujpest, Árpád-ut. 99.

27 darab 2 1/2-3 éves szépen fejlett

vörös-tarka tinók

eladók. Megtekinthetők **Weisz Károly** gazd. intézőnél Atkár, Vámosgyörk vasútállomás mellett. 6802

Elsőrendű Bonyhádi faj vöröstarka ökör- és üszőborjukat

1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra vagy járomba való tarka ökröket, egyszintén hasas vagy friss fejés teheneket a legjutányosabb áron egyszeg szerint bármely mennyiség szállítására vállalkozik

Nelzer Antal, Dombóvár Tolna megye.

Eladó Csepő István pia-istván-teleki gazdaságában 40 db igen erős, fejlett másfél-éves magyar ökrök, továbbá 183 db átvészelt decemberi stúdó. A stúdók herétek és miskároltak. Tudakozódhatni a tulajdonosnál Pia-istván-telek, u. p. Földes, Hajdu m. lehet. 1962

Elsőrendű eredeti bonyhádi teheneket

hasasokat vagy borjasokat, bármely időben, bármely mennyiségben kúliás áron szállít **BAUER MÓR** tenyész- és haszonállatkereskedő, BUDAPEST.

Iroda: VI., Eötvös-utca 17. Istálló Ujpest, Károlyi-ut. 11. Telefon 93-95.

Elsőrendű fajjellegű vöröstarka ökör és üszőborjukat

1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra v. járomba való tarka ökröket, egyszintén hasas v. friss fejés **teheneket**

a legjutányosabb áron egyszeg szerint bármely mennyiség szállítására vállalkozunk 4183

Spitzer és Weiler :: Kis-Czell :: **Vegyesek**

A gazdasági cseledező nem ér adó elnevezéssel látható, a gazdasági munkások, uradalmi cseledezők győgy-szerkeletével a gazdasági cseledezők, azaz az egész gazdaságban a gazdasági cseledezőkhez csatlósul a leggyorsabb kioldást tartozik fizetni; továbbá, hogy a 20. § 7. pontja értelmében a kiserőszakosított rendelkezésekből eredő károkat a győgy-szerkelet a gazdasági megterített tartoznak. Minthogy a győgy-szerkelet árszámításának gyakran fordulnak elő tévedések, mely tévedések kijávitása a számla-összeget az egész gazdaságban a gazdasági megterített tartoznak. Minthogy a győgy-szerkelet árszámításának gyakran fordulnak elő tévedések, mely tévedések kijávitása a számla-összeget az egész gazdaságban a gazdasági megterített tartoznak. Minthogy a győgy-szerkelet árszámításának gyakran fordulnak elő tévedések, mely tévedések kijávitása a számla-összeget az egész gazdaságban a gazdasági megterített tartoznak.

Alkalmi zongoraváltó Bösendorfer Schweighofer Kerm. Virri kiváló mesterek gyártmányai 200 forinttól feljebb. Pianók 160 ft. u. zongora, vagy pianó 250 fttől feljebb, minden áron. Zongora, szimbálomhangolások helyben és vidéken, szakavatott munkások által gyorsan és olcsón eszközöltetnek. **REMÉNY MIHÁLY** a Magy. Kir. Zeneakadémia szállítója, BUDAPEST, VI., Király-utca 58. 5472

Takarmány mohar, szőna, zabosbúkköny és inozsna elsőrendű minőség nagyobb mennyiségben eladó szelíd inozsna gazdaságban Budapest mellett. 2165

Eladó lenkő 100 kati hol-gőcséptől lecséptelt 2-3 éves, 100 kati 15 kati oldon termelt ny. itt lenkő Bólyi csamartosság, Tolna. O.ors. 2168

100 kilogramm la petróleum 28 korona,

Császárolaj 32 korona,

Fekete és sárga bórzsir 48 korona

ingyen hordóval ab Nyir-baktai gyártelep, megren- deléseket kér

Deutsch Albert és fia Debreczen. 6898

Mérnöki iroda

Fekete Béla okl. mérnök

Budapest, V. ker., Visegrádi-utca 4. Telefon 37-35.

Parozellázások teljes (műszaki, jogi és pénzügyi) lebonyolítása, birtokrendezések, földmérés, gazdasági vas- utak, csatornázások, mindennemű mérnöki munkák. 2114

Berlő-társ keresetük 50-60 ezer koronával egy 5000 r. bór-asdású. A birtok nagyon jól inozsna, jó vidéken van, jó termőföld, 4000 birtokos 47000 korona. Cím a kiadhatóba kértik. 2130

A legnagyobb állami és első díjjal kitüntetve, hercegi tisztelődij stb.

KOEHLER FRIGYES kertművész és kertépítő

Kerttechnikai iroda: **BUDAPEST** VII., Gizella-ut. 15. szám. (lakás: VII., Csömöri-ut. 46.)

TELEFON: 25-33.

Park, kert stb. tervezése, kivitele stb., stb.

Tájkörnyezeti képek átmenetű kivánatra megvan készíthet.

Eladás

Alkalmi zongoraváltó Bösendorfer Schweighofer Kerm. Virri kiváló mesterek gyártmányai 200 forinttól feljebb. Pianók 160 ft. u. zongora, vagy pianó 250 fttől feljebb, minden áron. Zongora, szimbálomhangolások helyben és vidéken, szakavatott munkások által gyorsan és olcsón eszközöltetnek. **REMÉNY MIHÁLY** a Magy. Kir. Zeneakadémia szállítója, BUDAPEST, VI., Király-utca 58. 5472

Takarmány mohar, szőna, zabosbúkköny és inozsna elsőrendű minőség nagyobb mennyiségben eladó szelíd inozsna gazdaságban Budapest mellett. 2165

Eladó lenkő 100 kati hol-gőcséptől lecséptelt 2-3 éves, 100 kati 15 kati oldon termelt ny. itt lenkő Bólyi csamartosság, Tolna. O.ors. 2168

100 kilogramm la petróleum 28 korona,

Császárolaj 32 korona,

Fekete és sárga bórzsir 48 korona

ingyen hordóval ab Nyir-baktai gyártelep, megren- deléseket kér

Deutsch Albert és fia Debreczen. 6898

ÖLONMENTES. MÓSHATÓ. VIHARÁLLÓ. A ÁLLANDÓ 22. ELŐRENÖVI KÜTÜNTETÉS. BELSŐ ES KÜLSŐ MÁZLAGYÓZÁS. LEGJOBBAN BEVALÓZ.

PEP

PORCELLÁN-EMAIL-FESTÉK

mázoláshoz teljesen készen vakolatra fára és vasra.

Törv. védve 10041 sz. sz.

LUTZ EDE és TÁRSA.
FESTÉKGYÁRAK BUDAPEST, VII. ÓRNÁGY-UTCA 8.

Telefonszám 64. 93.

CSALÁDI HÁZ

Gödöllőn, közvetlenül a vasut és szép árnyas liget mellett, 5 szép szoba hozzávaló összes mellékhelyiségekkel, parkirozott udvar, elkülönített gazdasági udvar, 2 lóra istálló, kocsiszin, kitűnő ivóvízű kútall stb. **eladó.** Ugyanott **bérlőház** 4 lakással, melyek évi bére 1100 kor., szinten **eladó.** Bővebb értesítés „Ház” jelleg alatt a kiadóhivatalban nyerhető.

16 első díj 1 és az utókéremmel kitüntetett

Kállai Lajos motorgyárában

Budapest, VI., Gyár-utca 28. sz., régi házszám: VI., Gyár-utca 50., a leghíresebb **benzinlocomobil cséplő-készletek** kaphatók.

Teljes jótállás kitűnő cséplésért

Ezen motorokat minden gazdasági engedély nélkül maga közelbeli szalmafüvel hűtők között is.

Kállai Lajos motorcséplőkészlettel kitűnő sikerrel működnek az ország minden részében többek között: Iáró Kőemény Jós furaái Maros-Nemell. Zeyfalvi Zeyk Dániel v. főispán urnál Nagyenyed stb. Olc-ó árak részlete. Árjegyzék ingyen.

Rum és legfinomabb likőr

előállításához küld utasítást **ingyen**

WATTERICH A. BUDAPEST, VII., Dohány-utca 5. sz.

Aranyérem Budapest, 1902. Alapított 1876.

Unzeitig Ferencz

cs. és kir. udvari szállító

különlegességi gyára teljes növényházak építésére és melegvízfűtések berendezésére.

BUDAPEST = WIEN,
VIII., Gyöngylyuk-u. 7. XIII/2. Reingasse 32-34.

Terv- és költségvetést díjtalanul készítenek. Helyszíni megbeszélés nem lesz felszámítva. 6275

Száritott répaszeletet, melasszét és műtrágyát

jutányos feltételek mellett szállít: 6083

Sebők Emil és Társa
Budapest, Kálmán-utca 15.

Alumínium szárnyas-lábggyűrű

csukható és különböző bőségre állítható, gyártja és szállítja 100 darabját 3 koronáért (számokkal 30 fillérrel több), nagyobb vételnél olcsóbban. 6086

Johann Baldi, Schärding, a. Inn, O.-Ö.

Nagy fehér nemesített Yorkshire fajszerűs törzstenyészetem ajánlja állandó készletét elsőrendű fiatal tenyészkoczákat és kanoknak, idősebb állatokra előjegyzések szükségesek, ugyszintén állandóan kapható hízalásra alkalmas fiatal malacz.

Továbbá **berni törzstenyészetemből** állandó készlet van fiatal hágóképes berni fajtákból. — A tenyészetek országos törzskönyvele vannak és az eddg látogatott kiállításán I. díjat nyertek. A tenyészet megtéktintése szivesen engedélyeztetik. 6801

Eckstein Fülöp, Lugos-bolduri gazdaság.

Már megjelent!

A NÉP BARÁTJA

naptár 1908-ik évfolyama

a tavalyi évfolyamhoz hasonló tartalommal és sokszinű borítékban. ::

Bolti ára 50 fill.

Tizenkét darabot :: ::
:: :: 5 koronáért küldünk.

Sziveskedjék megrendelni és cselédsége között szétoztani.

“Pátria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése
Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

és
GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legfökeletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. BUDAPEST—KELENFÖLD

a budai-úton, a vasútállomással szemben.

Kukoriczagórék, magtárak
varjak és más madarak kártevésétől megvédhetők sűrű
drótháló alkalmazásával.

DRÓTKERITÉSEKET

is gyárt és

szállít az

alapított

legolcsóbban

1872. évben

STADLER MIHALY sodronyszövet-, fonat-,
szitaáru- és kerítésgyár
BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 41. SZÁM.

Arjegyzék, költségcsalítás ingyen és bérmentve.

Szalmát, szénát, muhart és zabos-bükkönyt

bármily mennyiségben veszek és eladok.

SCHREIER BÉLA "TAKARMÁNY-
NAGYKERESKEDŐ
BUDAPEST, VIII., NÉPSZINHÁZ-UTCZA 22.

Legolcsóbb szakkönyvek!!

Pataki Béla: **A méhészet**
vezérelvei. Ára: 30 f.

Pállnkás Béla: **A szőlő**
ellenségei. Ára: 30 f.

Szász János: **Utnutató a**
gyümölcstenyész-
tésről és a fák ne-
veléséről. Ára: 30 f.

A három füzetet együtt-
véve 90 fillér előleges
beküldése ellenében bér-
mentve szállítjuk.

"PÁTRIA" r.-t. gazd.
szakkönyvkereske-
dése, BUDAPEST, IX.
ker., Üllői-ut 25. sz.

Fertőtlenítse, meszelje

istállóit „STEPHAN'S FIX"-el, ha
meg akarja akadályozni állatainak
elvezését

Nincs többé marhavész!

A „Stephan's Fix" fenti munkákat a
meszelessel szemben 90% megtakarí-
tással végzi el. Kitérő referenciák.

KRÁSA RUDOLF

W. EN, VII. 235., Kirchengasse 37.

GYAPJUT WERMER F.

BUDAPEST,

VI., Vörösmarty-utca 36.

Berlin-Wilmersdorf,

„Kaiser Allee 203

Budapesti interurb.

Telefon 89-18. sz.

1908. évi termést a szokásos nyirási időben
szállítva, szerződésileg a legmagasabb árban,
igényelt magasságu foglaló lefizetése mellett, az
uradalmon átvéve, átvételkor kifizetve, közvet-
len külföldi gyárak részére vásárol

Fennáll 1873 óta.
Közraktárt
Malmot

legolcsóbban
Istállót

Tűzbiztos
és örökké tartó

Vasbetonból
építsünk.

Tervet, költségvetést ingyen készít:
Rella N. és unokaöcsöse
BUDAPEST, VIII., Sándor-tér 3.

üveggel bélelt vasbetótes
ozementhorodók és tartá-
nyok, vasbeton
pinczék.

Legolcsóbb
és legjobb **természetes trágya**

a Budapest székesfővárosi szemétfuvarozási és feldolgozási r.-t. szentlőrinczi telepén előállított

Cséry-féle szemétrágya

A válogatott és rostált organikus anyagokkal bővelkedő szemét hosszantartó komposztálásnak és érésnek vetetik alá.
Teljesen helyettesíti az istállótrágyát, kitűnő talajkötő és talajjavító.

Kizárólagos képviselők: **BAYERTHAL és LEVY** Budapest, V., Bálvány-u. 26.

Elismerő levelek, vegyelemzések, ismertető füzetek stb. rendelkezésre állnak.